

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בנחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת תולדות תשע"ט

לוח שעורי למוזים לאנשי שלומנו "חסידי ברסלב" תלמידי "היכל הקדש"

שבוע פרשת _____

שב"ק	ו	ה	ד	ג	ב	א	
							חמש ורשי עם
							התרגום
							תנ"ך
							משניות
							בבלי
							ירושלמי
							תוספתא
							מדרש רבה
							מדרש תנחומא
							רמב"ם
							טור
							שלחן ערוך
							זהר
							תקוני זהר
							לקוטי מוהר"ן
							לקוטי הלכות

רבנו ז"ל אמר: מעט גם כן טוב, על כן ראה ללמד מכל שעור מעט

או הרבה כפי הפנאי.

מנחות. פרק תשיעי – כל קרבנות הציבור דף פו עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" קצו

תוספות

1 **ואם** הביא פסול מפני שהוא שרף – מחדל בעלמא ולא שמן, והכי חשיב ליה מנתנין
 2 בדידי שנגזר פסולין ומכל מקום "שמן" קרי ליה כר פירש בקונטרס. ורבינו תם גריס
 3 במנחתין "ואם הביא – כשר" **ור"ל** ליה – כלומר, לא ליה אכולהו, אבל לא זורק ממש,
 4 דכסין אותו, משמיר את השיעור ומעזר את הבהיר.

שלישה זיתים – פירש בקונטרס: שלש פעמים

5 בשנה מלקטין את הזיתים, לפי שאין
 6 מתבשלים בבת אחת, וקשיאי דבמסכת פאה
 7 (פרק א משנה ה) משמע דחייבין בפאה, וכל
 8 דבר שאין לקטתו כאחד – לא מחייבא בפאה,
 9 כדאיתא בריש "כלל גידול" (שבת סח,א). וממעת
 10 האינה דלא נלקטין כולן כאחד, אלא שזה
 11 מתבשל יותר מזה, כדומשח ואיל, ועברך
 12 פירש בפירוש הקונטרס, בדשלה זמנים לוקט
 13 את הזיתים, לפי שאין מתבשלים כולן ביחד.
 14 ובגמרא דביעי: "מגורג" תן, או "מגולג" תן,
 15 פירש בערוך: "מגורג תני" – כלומר, לוקט
 16 אחד אחר אתה ומבשולין, "או מגולג תני" –
 17 שטעיה דלם טימן שלא יתערבו עם אחרים,
 18 ומגורג דזה שיתבשלו יפה ויתרכבו, כביצה
 19 מגולגלת. ובמסכת עירוב (פרק ד משנה א)
 20 ומייתי לה בפרק קמא דביבט (טו"ב) כתיב של
 21 זיתים המגולגלין, ובפרק אין מעמידין (עבודה
 22 זרה ט"ב): "זיתו קלוסקא ומגולגלין" – פירושו:
 23 זיתים המתקנים לאכילה נקראין "מגולגלין".
 24 שחן

רבי יהודה אומר: סביבות הפסל, זה ראשון, חור וטוען פקודה, רבי
 יהודה אומר: באבנים, זה שני, חור וטחן וטען, זה שלישי, הראשון למגורה, והשאר למנחות.
 השני מנגרין בראש הגג וכותש ונותן לתוך הפסל. רבי יהודה אומר: סביבות הפסל, זה ראשון,
 חור וטוען פקודה, ורבי יהודה אומר: באבנים, זה שני, חור וטחן וטען, זה שלישי, הראשון למגורה
 והשאר למנחות. ורבי יהודה אומר: באבנים, זה שני, חור וטחן וטען, זה שלישי, הראשון למגורה
 לתוך הפסל, רבי יהודה אומר: סביבות הפסל, זה ראשון, טוען פקודה, רבי יהודה אומר: באבנים,
 זה שני, חור וטחן וטען, זה שלישי, הראשון למגורה והשאר למנחות. **גמרא** איפיעא להו:
**"מגורג" תני, או "מגולגל" תני? תא שמע, דתניא: שמן זית – מויזתו, מכאן אמרו: זית ראשון,
 מלגלגו בראש הזית וכונסו לבית הכרד ומוחזני בריחים ונורחנו בפסליו, שמן היוצא ממנו זה היה
 ראשון, טען פקודה, שמן היוצא ממנו זה היה שני, וחור ופרק בתוך וטען, זה היה שלישי, הראשון
 למגורה והשאר למנחות. וכן זית שני, וזית שלישי, עומטן בבית הכרד עד שילקח ומעלה לראש
 הגג, ויעשה אותו כמין המרה, עד שיוצבו מימיו, וכונסו לבית הכרד ומוחזני בריחים ונורחנו בפסליו,
 ושמן היוצא ממנו זה היה ראשון, טען פקודה, שמן היוצא ממנו זה היה שני, פרק חור וטחן
 וטען, זה היה שלישי, הראשון למגורה והשאר למנחות. רבי יהודה אומר: זית זה היה מוחזני בריחים
 אלא כותשין בפמקשת, ולא היה מוטען פקודה אלא באבנים, ולא היה נורחנו בפסליו אלא לתוך
 סביבות הפסל. תא גופא קשיא, בותש מני? רבי יהודה היא, תוף הפסל אתה ונתנו לנגנון? היא תנא
 סבר לה פותיה בחדא, ופליגי עליה בחדא. **משנה** הראשון שבראשון אין למעלה הימנו, השני
 שבראשון והראשון שבשני שוין, השלישי שבראשון והשני שבשני והראשון שבשלישי שוין,
 השלישי שבשני והשני שבשלישי שוין, השלישי שבשלישי אין למטה הימנו. אף כל המנחות
 היו ברין ששמענו שמן זית זה, מה מגורה שאינה לאכילה מעונה שמן זית זה, מנחות שהן
 לאכילה אינו דין ששמענו שמן זית זה? תלמוד לומר "ודף תרית למאור", ואין ודף תרית למנחות.**

גמרא

דא אמרין בגמרא דלמנחה בעינן "תחית", ולא היה כתיב אלא ראשון שבכל זית ומנתנין דכותש" – רבי יהודה היא.
גמרא

1 **פני** שהוא מוחל שרף – בעלמא, אינו שומן. רבי שמעון דפסל ביה – היה שמן,
 2 ואם הביא – פסול. **בבבא** – שוקרין בלשמה. תניא רבי יהודה [אומר] אנפיקינן
 3 דהני במנתנין, הינו שנת זית וכו'. **שמעיר את השעיר** – לפי שהוא סוסר, ויש
 4 בת, לא היה רע – דענו שריות רע. **משנה** שלשה – לקטתו יש בויה, שלוקטין
 5 אותו בשלש פעמים, ובכל לקטתו יש בו שלשה

6 שומים. היות הראשון – זיתים שלקטן בראשונה.
 7 מערתי בראש זית – מנחו להחבשל, ונדשה
 8 גררין בראש הזית באילן, ענין אחר: מלקטן
 9 בראש הזית בגובה שבאילן, במשקו שהיה
 10 קודמן להחבשל החילה מפני שהתמה וזרחת
 11 עם חריו. מורו רבי וברכו לברכה. וכותש –
 12 אותן הגרורים. ונתמן בתוך הפסל – כדי שיוכל
 13 הגלגל שבשמן מעצמו בלא דוחק חרץ לסל,
 14 והפסולת והגרורים שבשמן נשארין בסל, זה
 15 היה שמן ראשון – שבלקטת ראשון. חור ולוקט
 16 – מה שכשת הגרורים ששאריו בסל – טוענו
 17 בקורת בית הכרד, ומציאי שומנו, מה שהוא יוצא
 18 בעשוי – זהו שמן שני. רבי יהודה אומר –
 19 לא היה טוענו בקורה – לפי שהוא נטען ביהר,
 20 וזהו השומים הראשון ומתערבין בשמן, אלא
 21 באבנים טוענו. ומה שיראנו עשוי – זה היה שמן
 22 שני. חור וטחן – הגרורים טוענו בקורה, ומה
 23 שיראנו – זה שמן שלישי. מערתי בראש זית
 24 אותם זיתים אין מתבשלים כל צורכן באילן,
 25 אלא שנוטחן בראש הגג כותש כדי לרובכן, כך
 26 שמתע. ענין אחר מרבותיה ורובם לברכה.
 27 "מגורג בראש הגג" – כלומר, מלקט זיתים
 28 שבאמצע האילן, שאינן בראש הזית, כלומר,
 29 אותן שיכול לעמוד בראש גג וטוען, שאותן
 30 אין מתבשלים במנחה. כמו אותן שבראש הזית.
 31 והאי דאמר "בראש הגג" – לסימנא קאמר
 32 היות השלישי – לוקט זיתים התחתונות, לפי
 33 שאין זהו זרחת עליהן ומיר – אין מתבשלים
 34 יפה, ומאחר בלקטתן, וזמנים הוי "טוענו בבית
 35 הכרד" – מניחים במעטן, עד שילקח – שיתרכב
 36 לקטתו וישתנו מראיקו, ועיגנו בראש הגג" –
 37 כשעשהו ביחד במעטן בדרוק יצא מן מוחל
 38 ותשרה. **גמרא** מגורג תני – שפניה היות
 39 עד שנתבשלו תנינים כל צורכן, או מגולגל
 40 תני – דהיינו נמי שמנחו באילן עד שנתבשלו
 41 יפה, כגון "ביצה מגולגלת" (עוקצין פרק ב'
 42 משנה ו). שם זית – דרביה בקרא "שמן זית
 43 דף תרית" שפניה כזו, מותר – שיהיו זיתים
 44 באילן עד שיהיה שיהיה תרית – כשעשהו
 45 אותו ונרובתו. רבי יהודה אומר לא היה טוענו
 46 – לזית ראשון, אלא כותש. כותש – דקתי
 47 – דמתניתין מני? רבי יהודה היא, "חור הסל"
 48 דקתינן במנתנין – אתאן לרובנ דבריתא, תנא
 49 קמא דרבי יהודה. היא תנא – דמתניתין סבר
 50 לה רבי יהודה בחדא – ב"בותש", מפלי עליה
 51 בחדא – ב"חור הסל". **משנה** השני שבזה
 52 הראשון הראשון שבזה שני שוין – ואף על גב
 53 דהשני שבראשון הראשון שבשני שוין למנחה,
 54 אפילו הכי, לא אתי בשני שבראשון למנחה.

קצת מנחות. פרק תשיעי – כל קרבנות הציבור דף פו עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"

1 **גמרא** שוין – בתמידה. דקנתו 'השני שבראשון הראשון שבשני – שוין'. הוא
2 אמרת 'ראשון למגורה והשאר למנחות', והשני שבראשון – אין ראוי למגורה. ראשון
3 שבשני – ראוי למגורה. והכי הוי שוין למנחות – שאם רוצה ליתן הראשון שבשני
4 למנחות – דרי' הוא כשני שבראשון.

5 וכו' כו' ל' למאור? אלא כן – והאלו וכשר
6 נמי למנחות. מה תלמוד לומר – וי' רביתו
7 למאור? מפני החיוב – לא בעינן ד' ובית
8 למנחות, כמו לנרות. דהכי נמי כשרות אפילו
9 אינו וי' וביתו. לפי שהמנחות הן מרובות,
10 ורביות שמן הרבה, ואילו היה צריך לחזור
11 במנחות נמי אתר ד' וביתו כמו למגורה –
12 הוה מפסידים, הוה לוקחין אותו ביוקר. שלחן
13 בצפון ומגורה הדרום – והמנחות שתי' לידע
14 שלא לארוח אני צריך. שקופים – ממפכים.
15 שהמשקופין על החנות, היינו צר שבחלקו,
16 הוה ממפכים. ודרובם שכלול מחזור כלפי דתין,
17 להוציא אורה לעולם. פמנה היה מרילי –
18 האחרות. ובה היה מסוים. ברתנן (תמיד ל.ג.א.)
19 בא ומצא שתי נרות מרובים ודלקים. שעגורה
20 היתה בעמדת מורה ומערב. מבכה האות שבצד
21 מורה ומשגה. ומנח' האות שבצד אותה
22 במבודת. הוא נר מערבי. ומניחה חלקת ע'
23 לערב. ומריליק האחרות שכבו בשתי', ומטיב,
24 חורק מה שנשאר מן השמן ומן הפתילה לדחין,
25 והנחן בה שמן ופתילה. ומריליק כבי לקיים
26 בה מצות הדלקה. ומסיים בה הדלקה – שהיה
27 מריליק בטר כל הנרות. **משנה** הלשטין –
28 שנתבלשו הענבים בחמה יותר מראי. מעושן
29 כד שדחיו הענבים מרים. היו מעשנין אותו בן
30 למתקן, ואן ממשלוקי אנתון. לא תחוק – כשדוא
31 מתוק מחמת עצמו. כדמפרש בגמרא. ענין אחר
32 תרוש על עבר עולו ארבעים יום. מן החילות
33 – שקרוי טריליש'. לפי שאין יפה יפה. אלא
34 מן החיליות – אין שדול בצפנים נמוכים. שדוא
35 יפה. הנמוכים – מפרש בגמרא. לא היו נמוכין
36 אותו בחבצין גדולים – לפי שכשדוח מסתפק
37 ממנו על די. היו הענבים מרובים. ומתקלקל
38 הדין. כדי שיהא ריחו נודף – שכשדוא
39 חסירה קימעא. הדין נודף יותר משדוא מליאה.
מקום

1 **שוין** למנחות – אבל למגורה אינו שוין. דאין וי' אלא נקי. והראשון לעולם נקי.
2 ופירוש הקונטרס נקי. ר'א דברפישת – מרישט שמענין הראשון למגורה והשאר
3 למנחות. לא לאבילה אני צריך ולא לארוח אני צריך – שי מפרשים: מדרתן שולחן בעפון
4 ומגורה ברודם ולא לצד מערב ששם שבינה. וליאו – דלאו לאפקיד לצד מערב אקתי,
5 וכי מושבים נמי לצד מערב. אפשר שיתנו זה
6 לצד צפון זה לצד דרום. ומנחי' הבית ולפנים הו'
7 מנוחיה. כדאמר לקמן בפרק שויה הלחם' (נ.ב.ג.)
8 ואיכא למאן דאמר: מורה ומערב, ואיכא למאן
9 דאמר: צפון ודרום מנוחין. ופירוש הקונטרס עיקר
10 – דרייק מדרשלחן בעפון ומגורה ברודם ומנח'
11 היה באמצע. שמע מינה לא לארוח אני צריך ולא
12 לאבילה. דאם הייתי צריך – הייתי נתון מגורה
13 סמוך לשולחן. כגוה שבעולם.
14 **מתוך** 'פרכת העדות עיקר בו' – בפרק 'במה'
15 מרליקין (שבת כ.ב.) גיטין; וכי לארוח
16 הוא צריך. צפון ודרום מנוחין. אמור אל הכהנים:
17 ישראל במדבר לא הלכו אלא לארוח בו. ומפרש
18 רבינו חס: דאראון קרי' על לארוח הציץ –
19 אורין, והאל כל אותן ארבעים שנה שהלכו ישראל
20 במדבר לא הלכו אלא לארוח של עמוד האש.
21 כדאיתא בבבלי'א מנדלאת העושן. מסתכל
22 טפיח – ורואה בו. כתיב: – ורואה מה שבינה:
23 ומתורת כתיבים בפרשת 'אמור אל הכהנים':
24 וכי צריכין לה, והאל כל אותם ארבעים שנה
25 שהלכו ישראל במדבר לא הוצרכו לו. עשאו
26 'כי ען' ה' להמשיך. ומיהו טויא דשמעתין
27 משמעת דאשכנזי' קרי. וקשיא: אודה ליה למימר
28 'כל העולם כולו לארוח של מקום היו הלכתי.'
29 **ממנה** היה מריליק – כלומר, ממנה מתחיל
30 הדלקה. שאותו מריליק חתלה עובר
31 ובה היה מסיים – והמנחה בבוקר, שאותו מטיב
32 אחרון. לפי שכלל בוקר מוצא אותו ודלק
33 השאר מוצא שבה. ופעמים שהיה דולק כל
34 היום בו. ומריליק ממנו שאר הנרות – שבבוקר
35 היו כולם כבות. חוץ ממנו. ומטיב – שנעשר מן
36 השמן, כדכתיב: בבקר בבקר בהיטית את הנרות'
37 וכו'. ונר מערבי שדולק כל היום, לערב היה
38 מריליק ממנו שאר הנרות. כן פירש בקונטרס. הו'
39 היה קודם שנתן שמעון העזיק. שהיה נר מערבי
40 דולק כל היום בו. כדאמר ברש"י סוף קלפ"ט
41 (וינא ל.ט.א.): כל ארבעים שנה ששימש שמעון
42 העזיק. היה נר מערבי דולק. מכאן ואילך –
43 פעמים דולק. פעמים כבת. והיה צריך ליתן בה
44 שמן בשדחיה. שחזר ודלקה ע' הערב חלקיק
45 בה השאר. ובה נוסבס תמיד פירק ראשון

1 **גמרא** שוין? והא אמרת: ראשון למגורה והשאר
2 למנחות! אמר רב נחמן בר יצחק: מאי "שוין"? שוין
3 למנחות. אף [קל] המנחות היו בדיון [וכו']. תנו
4 רבנן: "וה" – אין "וה" אלא נקי. רבי יהודה אומר:
5 "פתית" – אין "פתית" אלא פתשו. וכול הוה יך פתית
6 פסול למנחות? תלמוד לומר 'ועשרון סלת כולל בשמן
7 פתית'. אם כן מה תלמוד לומר 'למאור'? אלא מפני
8 החיוב. וכל היסבון? אמר רבי אלעזר: התורה הקה
9 על מנוחין שאי ישראל. 'צו את בני ישראל ויקחו
10 אלהך שמן זית ווה" – אמר רבי שמואל בר נחמני:
11 "אלהך" – ולא ליה, לא לארוח אני צריך. שלחן בצפון
12 ומגורה בדרום. אמר רבי ירמיה אמר רבי אלעזר: לא
13 לאבילה אני צריך, ולא לארוח אני צריך. 'ונעש לבית
14 חלוניו שקפים אממים' – תנא: שקופין ממפכים ואממים
15 מבחיין. לא לארוח אני צריך. 'מתוך לפרכת העדות
16 בהלכה מועד' – עדות הוא לכל באי עולם שהשכינה
17 שורה בישראל. ואם תאמר: לארוח אני צריך – והלא
18 כל ארבעים שנה שהלכו ישראל במדבר לא הלכו
19 אלא לארוח! אלא עדות הוא לכל באי עולם שהשכינה
20 שורה בישראל. מאי עדותה? אמר רבא: הוה בו כעריב,
21 שנתנויה בה שמן כנגד הכרותה, וממנה היה מריליק
22 ובה היה מסיים. **משנה** מאין היו מביאין את התין?
23 קרוחים ועטלוין – אלא ל'וה' שגיה להן – בית רימה
24 ובית לבן קרה, וכפר סינא בבקעה. כל ארצות היו
25 פשרות, אלא מיכן היו מביאין. אין מביאין לא מבית
26 הלבילים ולא מבית השלחים ולא ממה שנועע ביניהן,
27 ואם הביאו – פשר. אין מביאין הלספסיון, ואם הביאו
28 – פשר. אין מביאין ישן, דברי רבי, ויחבשים מכשירין.
אין מביאין לא מתוק ולא מעושן ולא מבושל, ואם הביאו – פסול. ואין מביאין מן הרגילות,
אלא מן הרגילות ומן הפרמים העבודין. ולא פונסין אותן בהצנין גדולים אלא בהקלות
קטנות. ואינו ממלא את הקבית עד פיה, כדי שיהא ריחו נודף. אינו מביא מפה, מפני
הקמחין

1 **אמר** ליה משמיה קמא' (ל.ג.א.) נכנס ומצא שתי נרות מחדות דלקה, וסר את השאר, ומניח את אלו – פירשו: שתי נרות מחדות מניח ע' לאור דם תמיד, כדנפיק לן
2 שקר בפרק הלשטין דינמי (ל.ג.א.) סידור מערכה משמיה דגמרא. אקס רבא הוה תנא כמאן דאמר לקמן בפרק הלחם' (נ.ב.ג.) הדר קנה' מצאו
3 שבח – פירשו: יארוח שמעון העזיק. שלא היה גי'ל. מרשט ומריליק מן החלקין – פירשו: ומינין ח'נ' שדחיו ומריליק ע' הערב חלקיק ממנה
4 את השאר. ואחר כך מרשן את השאר – והיינו, הטבת חמש נרות. ובפרק 'החלו עליהם' קנה: נכנס ומצא שתי נרות מרובים דלקים – מרשן את המורה, ומניח את המערבי
5 דולק, שממנו מריליק את המנחה בן הערבים. מצאו שבח – מרשט ומריליק ממונח העולה. ובפרק 'במה מרליקין' (שבת כ.ב.) פירש בקונטרס. דבר מערבי היה מטיב בן
6 הערבים. ואוחו את הישנה כידו, ואן היה מנוחה בכלי, ע' שדחה נתון שמן ופתילה ומריליק. ומריליק ממנה את השאר. והקשה רבינו חס: אם אפשר לעולם כן, מאי קפריך
7 הנה: הוא באי כיון דקבעי נרות לא סגי ולא למישקל ואדולק, וקשיא למאן דאמר (שבת כ.ב.) אין מריליק מנר ל'נ' מאי קשיא? הוי באותה שעה לכול הדולקין כל כולן,
8 דנארחי שדוהיא פתילה ישנה מן הדר שבמגורה, אן בו משום מצוה ויש לומר. דלא אפשר לעשותן, כל משום דרדשינן בתורת כתיבים: 'להחלות נר תמיד' – שצריך שיהא נר
9 קבוע לדולק את נרות. ואיהו זה נר מערבי. ורבינו יצחק מן אבדורם פירש: דבעד שדוהיא חלקת נבר מערבי. היה מריליק ממנה את השאר על ידי פתילות ארוכות, ושוב
10 שדחיו חלקיק זה. ואן נתון בה שמן ופתילה חרשה ארוכה, והיינו 'ובה היה מסיים' – והיינו 'עדות' – שהיה מריליק ממנה, נאמרת ופתילה אמש, את
11 השאר כל ימי שמעון הצדיק. ולישנא דמתניתין דתמיד משמע כדבריו, מדקתי' 'שמנו מריליק המנחה בן הערבים'. ואפשר במה שמריליק שחית ממונח העולה, ואין מתניתין
12 ע' הערב שדיליקה ממונח העולה ואחר כך ידלק ממנה את השאר, משום כתיב 'תמיד' – דבענין שדוא המנחה דולקת תמיד. ואם התענה תלוי בכך, אם כן, לפירוש
13 הקונטרס קשיא: בדשעה שאותו הישנה כידו, אין שום נר דולק במגורה? ושמן הוא דהקן הכי, היינו טעמא שלא לשנות מכוונת שדחה שעה ששען שדחיו חלקיק מעין שדחיו חלקיק.
14

1 **אמר** ליה משמיה קמא' (ל.ג.א.) נכנס ומצא שתי נרות מחדות דלקה, וסר את השאר, ומניח את אלו – פירשו: שתי נרות מחדות מניח ע' לאור דם תמיד, כדנפיק לן
2 שקר בפרק הלשטין דינמי (ל.ג.א.) סידור מערכה משמיה דגמרא. אקס רבא הוה תנא כמאן דאמר לקמן בפרק הלחם' (נ.ב.ג.) הדר קנה' מצאו
3 שבח – פירשו: יארוח שמעון העזיק. שלא היה גי'ל. מרשט ומריליק מן החלקין – פירשו: ומינין ח'נ' שדחיו ומריליק ע' הערב חלקיק ממנה
4 את השאר. ואחר כך מרשן את השאר – והיינו, הטבת חמש נרות. ובפרק 'החלו עליהם' קנה: נכנס ומצא שתי נרות מרובים דלקים – מרשן את המורה, ומניח את המערבי
5 דולק, שממנו מריליק את המנחה בן הערבים. מצאו שבח – מרשט ומריליק ממונח העולה. ובפרק 'במה מרליקין' (שבת כ.ב.) פירש בקונטרס. דבר מערבי היה מטיב בן
6 הערבים. ואוחו את הישנה כידו, ואן היה מנוחה בכלי, ע' שדחה נתון שמן ופתילה ומריליק. ומריליק ממנה את השאר. והקשה רבינו חס: אם אפשר לעולם כן, מאי קפריך
7 הנה: הוא באי כיון דקבעי נרות לא סגי ולא למישקל ואדולק, וקשיא למאן דאמר (שבת כ.ב.) אין מריליק מנר ל'נ' מאי קשיא? הוי באותה שעה לכול הדולקין כל כולן,
8 דנארחי שדוהיא פתילה ישנה מן הדר שבמגורה, אן בו משום מצוה ויש לומר. דלא אפשר לעשותן, כל משום דרדשינן בתורת כתיבים: 'להחלות נר תמיד' – שצריך שיהא נר
9 קבוע לדולק את נרות. ואיהו זה נר מערבי. ורבינו יצחק מן אבדורם פירש: דבעד שדוהיא חלקת נבר מערבי. היה מריליק ממנה את השאר על ידי פתילות ארוכות, ושוב
10 שדחיו חלקיק זה. ואן נתון בה שמן ופתילה חרשה ארוכה, והיינו 'ובה היה מסיים' – והיינו 'עדות' – שהיה מריליק ממנה, נאמרת ופתילה אמש, את
11 השאר כל ימי שמעון הצדיק. ולישנא דמתניתין דתמיד משמע כדבריו, מדקתי' 'שמנו מריליק המנחה בן הערבים'. ואפשר במה שמריליק שחית ממונח העולה, ואין מתניתין
12 ע' הערב שדיליקה ממונח העולה ואחר כך ידלק ממנה את השאר, משום כתיב 'תמיד' – דבענין שדוא המנחה דולקת תמיד. ואם התענה תלוי בכך, אם כן, לפירוש
13 הקונטרס קשיא: בדשעה שאותו הישנה כידו, אין שום נר דולק במגורה? ושמן הוא דהקן הכי, היינו טעמא שלא לשנות מכוונת שדחה שעה ששען שדחיו חלקיק מעין שדחיו חלקיק.
14

מנחות. פרק תשי"ט – כל קרבנות הציבור דף פז עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" רא
רש"י
 תוספות

קמחים – שקיי"ש. כיצד בודק – לידע אם היין יפה. נזכר יושב וקנה בידו – ורואה כשהו
 מוציא היין מן נקב החבית. ורק תגיד – שהתחיל לצאת אחרו לבן שנתת היין שצ"ע על
 השמרים. הקיש – הגובר על גבי הכד, וסותם חו מיד. וזה היה סימנו שלא היה רוצה לדרב
 כל זמן שמציצין היין. שאמר המינים יהיו לבם – ואם יהיו בו קמחים – היו כבעל מום.

הל"ם מ"ו – אין ענבים שנמתקו בשמש, כדמוכה בגמרא. דמוק לה בחוליא דשמא.
 ומיהו לא כמו שפירש בקונטרס שתולין הענבים לשמש. דהא בפרק "המזכר
 פירות" (בבא בתרא ג'.) קטני בברייתא י"ו הל"סין ועל שמוקן, אלא במחזור. בעודן
 בפנן נמתקו בשמש.

מתוק – לשון אור פירש בקונטרס. תירוש,
 שלא עברו עליו ארבעים יום. ולא חזק,
 דהא הבא קטני 'ואם הביא – פסול', ובפרק
 "המזכר" (ש"ט.) תני רבי חיאי: אין מתיח – לא
 יביא. ואם הביא – בשר. ונראה כלשון אור
 שפירש: מתוק, היינו, מאלוי, ולא מחמת השמש.
כרוך תני – להכשיר קמח, כדמחיה סוגיא
 ד"המזכר פירות" (ש"ט.) והל"סין כשר. ואף על
 גב דאצטריך ליה לתא למחוי הל"סין ומתוק
 – לא נשמע ליה לריבאי לחלק בין זה לזה.

כשם – שהדיבור יפה לבשמים בו – בפרק קמא
 דבריתא (ו'.) קאמר רבי יוחנן איפבא
 גבי קטורה. דתניא: כשהוא שוחק אומר 'היטב
 חרוק, וקאמר: מטייל עלי לרבי יוחנן, דאמר: כשם
 שהדיבור רע לין כך דבור יפה לבשמים. משום
 דבי קאמר רבי יוחנן בסבכים – קאמר ליה: כי
 הדיב רקים לן בקטורת שהדיבור יפה לבשמים. כך
 הדיבור רע לין. וכי קאי בקטורת – קאמר ליה:
 כי הדיב רקים לן בסבכים שהדיבור רע לין. כך
 הדיבור יפה לבשמים. **שנובתן** רחבים גטיסין
 – ולא "שנובתן כרחבן", כדאשכחן רוחבו מייח
 קרא דכתיב "נח רחבו". וברבאשת רבה אמר:
 דבבשמי של תמיד, דהוי כל כך נבדחים. שאוכלים
 על גבי ארוס. וכשהו מרכיבין אותן על הגמלים
 – רגלי הבשמים נגדירן לארץ.

הדרן עלך כל קרבנות

שתי מדות. אחד גודש ואחד מתוק – תימא
 גדול. דרבי מאיר דרש לא מקרא דכתיב
 "עשרון ששון לכבש תמיד", ובקונטרס פירש
 דרבי מאיר סבידא ליה גמרא דשתי עשרונות
 בנבחר.
גדוש שבו היה מודד לכל המנחות – איפבא
 לא רצו לעשות. למודד בגדוש לחביתו כזן גדול
 – שלא ישפוך הסלת לארץ כשהוצתה.
 מודד

אומר" וכו'. **בעי רבי יוחנן:** הקדישו, מהו שילקה עליו משום בעל מום? כן פ"ן דפסול – כן פ"ל מום אלא
 בכהמה? תרין. תנו רבנן: אלים – ממוזאב, כבשים – מחבזון, עגלים – משרון, גזלות – מהר המקדש. רבי יוחנן אמר: מביאין כבשים
 שנובתן פירקן. אמר רבא בר רב שילא: מאי מעמא דרבי יוחנן? דכתיב "ירעה מקדש ביום ההוא פר נחב"ל". פתיב "על חומתוך
 ירשלאם התקדושי שמרים כל היום וכך הילולה תמיד לא יחשו המזבחים את ה' אל דמי לבם" – מאי אמרי? הכי אמר רבא בר רב
 שילא: "אתה תקום ותרם ציון". רב נחמן בר רבא זצ"ק אמר: "בונה ירושלאם ה'". ומעשרתא מאי הוו אמרי? אמר רבא בר רב שילא:
 "כי בחר ה' בציון אזה למחושב לו".

הדרן עלך כל קרבנות הציבור

שתי מדות של יבש היה במקדש, עשרון, וחצי עשרון. רבי מאיר אמר: עשרון, וחצי עשרון. עשרון מה היה משמש? – שבו
 היה מודד לכל המנחות. לא היה מודד, לא בשלשה לפרי, ולא בשל שנים לאיל, אלא מודדן עשרונות. חצי עשרון מה היה
 משמש? – שבו היה מודד חביתי כהן גדול, מחצה בפקר ומחצה בין הערפים. **גמרא** תניא: היה רבי מאיר אומר, מה תלמוד לומר:
 "עשרון עשרון לכבש האה" – תלמוד ששתי עשרונות היו במקדש, אחד גדוש ואחד מחוק, גדוש – שבו היה מודד לכל המנחות,
 מחוק

הקמחין, ולא משוליה מפני השמרים, אלא מביא
משלישה מאמץענה. כיצד הוא בודק? הנהיר יושב
 והקנה בידו, ורק הניד הקיש פקנה. רבי יוסי ברבי
 יהודה אמר: שיש בו קמחין – פסול, שנאמר:
 "תמימים יהיו לבם. ומתחם... תמימים יהיו לבם
 ונספיהם." **גמרא** אין מביאין לא מתוק ולא מבושל
 ולא מעושן, ואם הביא – פסול. והא קתני רישא: אין
 מביאין את הל"סין, ואם הביא – פשרו אמר רבנאי:
 כרוך ותני. רב אשי אמר: חוליא דשמישא – לא
 מאים, חוליא דפירא – מאים. "אין מביאין יושן, דברי
 רבי והקמים ממשדיו". אמר הוקנה: מאי מעמא
 דרבי? אמר קרא "לכפש יין", מה כפש – בן שנתו,
 אף יין – בן שנתו. אי מה כפש בן שתי שנים – פסול,
 אף יין בן שתי שנים – פסול? וכי תימא: הכי נמו,
 ותתניא: יין בן שתי שנים – לא יביא, ואם הביא –
 פשרו – מאן שממת ליה דאמר: לא יביא? רבי,
 וקאמר: אם הביא – פשרו! אלא אמר דבא: היינו
 מעמא דרבי, דכתיב "אל תרא יין פי יתאדם". אין
 מביאין לא מן הדליות" כו'. תנא: קרמם העבדים
 פשמים פשנה. רב יוסף היה ליה קרנא דפירדסא
 דרפיס ביה מפי ריפקא. ועבר הקרא דרבי מאי על
 חד תרין. "לא היו פוסקין אותן בחבצין גדולים". תנא:
 כביות פדיות לודיות ובינוניות, אין מביחין אותן שתיים
 שתיים אלא אחת אחת. "כיצד בודק גזבר יושב וקנה
 בידו, ורק הניד – הקיש פקנה". תנא: ורק הניד של
 שמרים, גזבר הקיש פקנה. ולימא ליה מימרו – מסייע
 ליה לרבי יוחנן, דאמר רבי יוחנן: כשם שהדיבור יפה
 לבשמים, כך דיבור רע ליון. "רבי יוסי בר רבי יוחנן

הדרן עלך כל קרבנות

משנת שתי מדות, רבי מאיר אומר עשרון
 עשרון – דשני כלים היו שם, כל אחד מחזיק
 עשרון. ולא היה מודד – לפי כבלי מחזיק
 שלש עשרונות, אלא מודד שלש פעמים
 בעשרון. **גמרא** אחד גודש – שאל חזק –
 עשרון אלא אם בו ערש. אחד מחוק –
 שהמזוק היה גדול כל כך, שכשהיה מתוק
 היה בו עשרון.

הדרן עלך כל קרבנות

אומר" וכו'. **בעי רבי יוחנן:** הקדישו, מהו שילקה עליו משום בעל מום? כן פ"ן דפסול – כן פ"ל מום אלא
 בכהמה? תרין. תנו רבנן: אלים – ממוזאב, כבשים – מחבזון, עגלים – משרון, גזלות – מהר המקדש. רבי יוחנן אמר: מביאין כבשים
 שנובתן פירקן. אמר רבא בר רב שילא: מאי מעמא דרבי יוחנן? דכתיב "ירעה מקדש ביום ההוא פר נחב"ל". פתיב "על חומתוך
 ירשלאם התקדושי שמרים כל היום וכך הילולה תמיד לא יחשו המזבחים את ה' אל דמי לבם" – מאי אמרי? הכי אמר רבא בר רב
 שילא: "אתה תקום ותרם ציון". רב נחמן בר רבא זצ"ק אמר: "בונה ירושלאם ה'". ומעשרתא מאי הוו אמרי? אמר רבא בר רב שילא:
 "כי בחר ה' בציון אזה למחושב לו".

הדרן עלך כל קרבנות הציבור

שתי מדות של יבש היה במקדש, עשרון, וחצי עשרון. רבי מאיר אמר: עשרון, וחצי עשרון. עשרון מה היה משמש? – שבו
 היה מודד לכל המנחות. לא היה מודד, לא בשלשה לפרי, ולא בשל שנים לאיל, אלא מודדן עשרונות. חצי עשרון מה היה
 משמש? – שבו היה מודד חביתי כהן גדול, מחצה בפקר ומחצה בין הערפים. **גמרא** תניא: היה רבי מאיר אומר, מה תלמוד לומר:
 "עשרון עשרון לכבש האה" – תלמוד ששתי עשרונות היו במקדש, אחד גדוש ואחד מחוק, גדוש – שבו היה מודד לכל המנחות,
 מחוק

מודר והימנה חבית' כתיב' כון גדול כו' - מהא דקאמר רבי מאיר 'ומוחך' שבו מודר לחביתי' כון גדול' לא בעי לאקשווי - וסלקא רעתך' שעפעמינ מודר ביה. ועפעמינ ביה. **במה** מחלקה לחלות - פירש בקונטרס: שמחלקה לעיסה. ואי אפשר לומר כן. והא אמרינן לקמן (פ"ב.) דרביעית נמשחה. שבו היה מודר לחביתי כון גדול רביעית שמן לכל זהו חולה. וקודם לישב צריך לבלול. בשארא

סלת. ומכל מקום לא אפשר לעשות בו טורטיני - דמוקלה ומאמינן סימן לקלה סבלה. ממי ב - בעיסה. ומדה קטנה כל כך של אחו משנים עשר בשרשור על רצו לחתן. ואפשר רקטנה כל כך - שגם הוא אינה סימן ברכה.

מהו יקדש קמצים בגודש שלו - פירש שיקדשו. שבו קומץ לבונה בלא ביובין' וקאשי: רוחה ליה למיער 'לבונה' בהדיא ועוד' כיון דגם שילוחו נמי בעי ביובין. וכתבינן 'בפתורי' ותניא לביקן בפרק 'שתי הלחם' (מ"א.) 'בפתורי' - ולא הולכינן. היאן היסק ארתינן לעומר וכו' בלא ביובין? ונראה לפרש: דמיירי בקומץ של מנוחה. בדאמרין בפרק קנא (מנחות מ"א.) ונמחה ומקדש בדביל - כשרה. ומדו' האו דמיס' אינו' שמשך ליזרב. אבל מקדש ליפסל' ליפסל' הקומטוס נחזר ומקדש ליפסל - בטבול ויס' בלעיה. דאי לאו שילוח - לא מפסיל. ודעיין כל' נקמשך ככלי שיה. כיון ולא נתנה בביתו' אבל למאי דפרישית - הא מיקמי הכי כבר נתקדשה כולה מנחה בבלי שריה. ומיפסלא בטבול' יום ובלעתי ריש לפרי: כי ההוא דפרק קנא (שם מ"ב.) וי' שמיקץ ומקדשין ליפסל - לענין ולא מנחי זה חודה. מאחר שנתקדש הקומץ של שילוחין. **שנתות** היו בין - בפרק 'המזכיר את הספסוף' (בבא בתרא פ"ב.) אמרינן: כאמר רבי כהנא, שנתות היו בין. הכי נמי שנתות היו במדות. ופירש שם רבנו שמואל: מילתא דרב כהנא בפרק 'שתי מדות' - ואמנת כאו, אלא משנה שלמיה עתינא אכלה שבט שבת פירש בהן. **במאמר** י"ד (פ"ב.) גבי 'אנדיפרי'. מפרש שם כהנא: שנתות. כדנתיב שנתות היו בין. והשאת גבי קאמרינן. דהם 'כדאמר רבי כהנא' על תירוץ אורי: שנתות היו בין. והכי נמי נתייר: שנתות היו במדות. אף

מחוק - שבו היה מודר לחביתי כון גדול. והכממים אומרים: לא היה שם אלא עשרון אחד, שצאמרי: 'ועשרון אחד לכבש האחד' - אם כן, מה תלמוד לומר 'עשרון עשרון?' - לרבות חצי עשרון. ורבי מאיר, חצי עשרון מנא ליה? נפקא ליה מ'ועשרון'. ורבנן? וי' לא דרשי. - ורבי מאיר האי 'ועשרון אחד לכבש האחד' - מאי עביד ליה? - הנהוי, שלא ימודר לא בשל שלשה לפר ולא בשל שנים לאיל. ורבנן? - נפקא להו מנקודתו. תרניא. אמר רבי יוסי: למה נקוד וי' שבאמצע 'עשרון' של עשרון ראשון של יום טוב הראשון של חג? - שלא ימודר לא בשל שלשה לפר ולא בשל שנים לאיל. - ורבי מאיר? - נקודו לא דרשי. 'חצי עשרון מה היה משמש? שבו היה מודר לחביתי כון גדול' מודר. וימנינני: חביתי כון גדול לא היו באין תצאין, אלא מביא עשרון שלם וחוצהו! אמר רב שלוש: מאי 'מודר' גמי דתקנינן? - מחלק. בעא מיניה רמי בר חמא מרב חסדא: חצי עשרון לרבי מאיר, גודש היה או מחוק היה? (סימן.) חצי. חביתי. (שולחן.) והיבעי לך לרבנן! - לרבנן, עשרון גופיה קא מיקריא להו: גודש היה או מחוק היה? - אמר ליה: מדרבבי מאיר נשמע לרבי מאיר, ומדרבבי מאיר נשמע לרבנן. במדאמר רבי מאיר עשרון מחוק - חצי עשרון גמי מחוק, מדרבבי מאיר מחוק - לרבנן גמי מחוק. בעא מיניה רמי בר חמא מרב חסדא: חביתי כון גדול במה מולקין לחלות, ביד או בפלי? - פשיטא דביד, דאי בפלי, מירטני ויכניסי?! - ויכניסי! - פניו דבקללה

בתבי, לאו אורח ארעא. בעא מיניה רמי בר חמא מרב חסדא: שלחן מהו שיקדש קמצים ליה? גודש? אלא הו' - קמדש, דלא הוי גמי? ומקדש? אמר ליה: אינו מקדש. וי' יחנין: לרבי האומרינן ספחים ומוחצה קופל - נמינא שלחן מקדש משה עשר טפח למעלה! אמר ליה: אינו מקדש ליזרב, אבל מקדש ליפסל. **משנה** שבע מדות של לח היה בפקדש: היו, וחצי היו, ושלישית התיו, ורביעית התיו, לזו, וחצי לזו, ורביעית לזו. רבי אליעזר בר רבי צדוק אומר: שנתות היו בהיו: עד פאן לפר ועד פאן לאיל, עד פאן לכבש. רבי שמעון אומר: לא היה שם היו, וכי היה היו משמש? אלא מדה יתירה של לזו ומחצה היתה שם, שבה היה מודר למנות בתן גדול, לזו ומחצה בפקדן לזו ומחצה בין התרפסי. **גמרא** תנו רבנן, שבע מדות של לח היו בפקדש: רביעית לזו, וחצי לזו, ולזו, ורביעית התיו, ושלישית התיו, וחצי היו, והיו, דברי רבי יהודה. רבי מאיר אומר: היו, וחצי היו, ושלישית התיו, ורביעית התיו, ולזו, וחצי לזו, ורביעית לזו. רבי שמעון אומר: לא היה שם היו, וכי היה היו משמש?

מחוק שבו היה מודר לחביתי כון גדול - לפי שיש לו לחלק בשני חצאי עשרון, והא היה גודש - כשרה מטלטלו לחצותו. היה מפור על גבי קרקע. והו' ויעשונו - בפ'א ליה. בנקוד - שאורו נקוד שילוי אחי למעט. נקוד גדול. אחי למעט. שבו היה מודר חביתי כון גדול - השתא משמע שמודר חצי עשרון בביתו ומביא. והיינו דקא פירי' 'מודר'? ורבי שהיה מביא מנחתו שלם לעולה. ואור כך חוצהו בחצי העשרון. ותביעי לך לרבנן - ולדברי הכל עירך חצי עשרון. מיאמר רבי מאיר עשרון שבו מודר לחביתי כון גדול מחוק חצי עשרון נמי מחוק חזו - רדא הוי מהו לחביתי כון גדול. ומרדכי מאיר - דאמר שהיה מחוק היו. אותו עשרון של כון גדול והוצי עשרון ממך. לרבנן נמי לא היה בו אלא עשרון אחד. וכו היה מודר לחביתי כון גדול, הכי נמי דמחוק היה זה הוה. ולדברי הכל יש להו כון גדול. מחוק היה. דכפי פליגי בביריתא רבי מאיר ורבנן. מחוק היה מודר חביתי כון גדול, והכממים אומרים: לא היה בו אלא עשרון אחד. מחוק חביתי כון גדול - אחו שנים עשר הלוח עשושה ששה בבקי וששה ברבי. כסח מחלוק - לחלות, 'ביד או בבלי' - ששע' בידו, או היסקם בבלי? ובי' מירטני ויכניסי - אם היה צריך לחבית משקלו? כיון בקבללה בתבי - 'וחשובי לחמסנן במשקלי' (תרקא כ"ב.) שלחן מהו שיקדש קמצים בגודש שלו - כגון שאם הניח קומץ של מנוחה, או (של) לבונה בלא ביובין. שהיה לו לקדשו בבלי, והחוק על השולחן שבו חלם. ולא קידשו בבלי אורי. והיינו 'ועשרון של שלו' - שלא תצונו מביובין, אלא למעלה. כן לחם ללחם. שהכל היה בגודש. שלא תצונו כגון רחב. ענין אחר: 'בגודש שלו' - ושולחן לא היה לו בית קיבול בכל למעלה, וכל מה שמתניח עליו היו נמי שמתנה בגודש. כך שמתניח. דאי הוי לח כגון קומץ ולבנה בלא ביובין. אנו פקדש - שאין דודש לקדש כי אם לחם. לרבי האיפרי טפחיים ומחצה קופל - כדאמרין בפרק 'שתי הלחם' (מנחות פ"א.) ונחן גאורו של כל לחם. שאנו עשרה טפחים, רבנו של חלוקה, שהוא תמשה טפחים. נמצא איכוי של לחם יוחר מירבבו של שילוח תמשה טפחים. נמצא קופל כל לחם ולחם טפחיים ומחצה מבאן. ונפחיים ומחצה מבאן. נמצא ששה קופלין של טפחיים ומחצה. שכל מערבה, שלא שלשה חלם. בגודש חמש עשרה טפחים. 'נמצא שלחן משה עשרה טפחים' וקדשיו של לחם. כלומר, וקדשו של שילוח היה עולה חמשה עשר טפחים. והיה מקדש של רבי, כן לחם בין קמצים בחמש עשרה טפחים, דהיינו 'גודש' שלו, ומבאי אגרת איתי מקדש אמר ליה - הא דאמרין 'אינו מקדש מאי דלא הוי ליה' - היינו ליקרב. שאן הקומץ מתקדש שם, שעריי שי לו לקדשו בבלי אחר קודם שקיסתו. אבל מקדש ליפסל' לקדשי ליפסל' כליה נבוצא. ענין אחר מפי רבי וכונו לרביה: 'אבל מקדש ליפסל' - שפסולו ומנחה, ודואלי ועשאן שלא במדותן. ושבו אף יכול להחזיק לעשרון. **משנה** רבי אליעזר ברי צדוק אומר - לא היה שם ארבע מדות, והלא לא הוצרכו לו מעולם! אלא פעם אחת היה מימי משה לשמן ומחצה, וכתבי' שמן ודך' (שמות א.) מדה יתירה - להחלוק והשבע מדות. שבו היה מודר שכן לחביתי כון גדול - שהיה צריכה שלשה לזוין, כדאמרין לעיל (א.א.) 'אך' - בשמן' - להרסיף לה שמן. **גמרא** רבי יהודה - קחשיב מנחה למעלה, ורבי מאיר קחשיב מנחה למטה.

1 אה לרברכמי חצי לוג (לוגו) לא עשה שרביעית היתה שם – ורבנן כברי דלא דמי. במדה
2 של לוג ומתחה – לא צריכה אלא לרביעית, אבל חצי לוג – צריך למלי טובה:
3 לטובה, ולתורה, ולמנוחה.

4 **בירוצי** מדות נתקדשו – דאמן לוג נתקדשו – נידח ואז דאמר שרביעית (ג.א.): מותר
5 נסכים לקיץ מנסכי חורף, ומותר רבינו ר' חיים בר רבי

6 יוסי: בירוצי מדות, דיש לזח פרוין, ולזקוחן ממוחר
7 נסכים בכשים לעולה. ומקיץין אותו. אבל לא
8 דאמר נתקדשו – קשיא: האי אן לזח פרוין ויש
9 לומר: תרישרי צבור, ולב בית דין מנתה
10 עליון, בתפרישה בירושלמי שקלים, ומידו, אם
11 לנו – מפיסלי בליע, כדאמרין לקמן, ולענין
12 הכה, לזח מנתה. ומתמפסלי בליענה זהו לזח לדיקוק

13 דקסבר: בירוצי מדות נתקדשו, ואם תאמר: תנוור,
14 שכאן אמרו: "מורציין מפלי שרת לחי", בגריגין
15 התם לרבי יוחנן בלז דברק, ולעיל בפרק
16 "התרודה" (ט.ט.כ.) ושי לומר: ביהוה בלא מוריק,
17 דאמרין לנפשייה: בירוצין לא נתקדשו.

18 **ומאן** דאמר מלמעלה למטה קסבר מליאם
19 שלא יתור ואת יותיר – והלך יעשה
20 מוצמצם, וממני יוכין שאר המדות, ומאן אמר
21 רביעית ברישא, ומרביעית עשה שאר המדות

22 עד דין, ואי אפשר לעולם של דתי שתי מדות
23 קטנות כשמדור לחתן אחת גדולה, ולזו עדי
24 תירות עליה, מפני האופאי הגדולה כשמעין
25 חצי שלים בתוך כלי אחד, אבל כשמדור בתוך את

26 חצי הדין – שוקן מן הדין לחצי הדין בנתה,
27 אין כאן אופאי. כן מנחה פרישה שתי, ועוד שי
28 לפרשי: הדיניו טעמא דנאמן דאמר מלמעלה למטה

29 – הדי סימן, רבמו שהולך ומחסר ואינו הולך
30 ומוסיף, כן לא יותיר. דאפילו בירוצין
31 היינו, יעבר. אבל לכתחילה – לא יותיר.

32 ומאן דאמר מלמעלה למטה – הדי סימן, רבמו
33 שהולך ומוסיף, כן כילו להותיר בירוצין. **שבע**
34 מדידות – מרישה: לחתן כלי אחת, ומנחה היו

35 בתין, וכן פירש במתניהו: דלא היתה שם אלא
36 אה. וקשיא: דבתפוסתא פרוק לש, תניא, אמר רבי
37 לומר: וכן רבי צדוקא ארביס מידת של לזו הדי

38 במקדשו, ובמתניהו נמי לא קתני שנתות אלא
39 לפי ואלו ובכשי, **רביעית** מימ למעור –
40 תימה. דבפרק בתרא נדגימם תנן: כיצד מטרדין

41 את המצורעה, והיא מביאי פילי של חרס מטרדין
42 ונותן לתוכה חצי לוג מימס והגיה הרב רבינו
43 יהודה בן הרב רבינו יום טוב "רביעית מימ", כדתנן

44 הבא. ורב רבינו יום טוב בר רבך מפרשי: והתני
45 היא, כדארכשתי גבי טוה בר יבאח "מביאי
46 (טוה), שלשה עירבין שקרא: רפי סוטה, ואפר

47 רפי, וצור. רבימה. משום רבי שמעאל אמרו: אף
48 עד, ומופרש טעמא דרבי שמעאל: משום
49 דתיכ: "ושכל אותם ברום הצפור השחושה ובמים"

50 הגא מימ שדמ הצפור ריכר בתן, ובמה וזי
51 רביעית, ומסתברא דרבמי, דלא חישי, שם חצי
52 לוג כדתנן תתם גבי סוטה: ונתון לתוכו חצי

53 לוג מימ מן כבויה, רבי יהודה אומר: רביעית,
54 ואשכחן תתם לעיל במנרא דילפיני סוטה "כלי"
55 "כלי" למצורע – משמע ענין להשוחם, וקשה

56 לפירוש זה: לחשוב גבי דתנן הבא במתניהו
57 רביעית מימ למצורע, חצי לוג לטוטה ועת:
58 בניור, עשה "שלשה מימ" (לחא), אף חשיב

59 מוצרע לא פלגותא והיא מביאי טעמא דפרגותא, והיא
60 לא חשיב לה לפלגותא, ודוקא בסוטה פליגי, כדקאמר במתניהו, ורבי יהודה כשם שבמנעם בכתא, כן במנעם במימ, ולא היה ניכר בחצי לוג אבל במצורע, אף על גב
61 דלכילוי עלמא ודי רביעית פליגי יחידי דמר – בעי ארומיתא דם בניור, וכו' – לא חישי, אלא אפילו נתבטל במימ, וליכא אלא הוחתא בעלמא, שיש בו קצת ארומיתא.

1 את מי אביא תחתיו – להשלים שבעה מדות: ואפשר לשער בחצי לוג – שלשה חצאי לוגין
2 בבורק ושלשה ערב, ואפשר לשער ברביעית – דארבע רביעית הוה לוג. אלא – לפיכך
3 לא היה משרע להכתיבן בשלשה חצאי לוג, ולא לחצי ברביעית, וזה הכלל היה ממשך
4 וכו'. ורבי אלעזר בר רבי צדוק לית ליה זה הכלל. בירוצי המדות – בירוצי המצולאים את

5 הכלל ביותר, נופל מן המשקף שבתוכו לרופני
6 הכלל אילך ואילך. וכשמעין אותו מדרה לתוך
7 כלי אחר – נופל המשקף בתוכו, ואם לא

8 נופל לארץ, איכא בנייהו – לרבי יהודה
9 דאמר מלמעלה למטה – קסבר: בירוצי המדות
10 נתקדשו. כיצוד רביעית יחוב ליה רהמנא
11 למשה מיסי, ואמר ליה שר ברביעית את

12 האחרים. ומודו שני בריעית, ויעשה מלאת וכו'
13 לזו. ושוב ולגודו עד הדין, ושער אותו חזק כל כך
14 גדול שיכנסו בירוצו של כל אלו מדות. דברידין

15 נתקדשו, וכשאדם משרה שני כלים קטנים בכלי
16 המצורעם – וכיול לשפוטו באלתו וכו'
17 בגדול עם הברירצו, וכן השני. הלך צריך
18 הגדול, המקבל שניהם, לחיות גדול כל כך

19 שיקבל אותם ואת בירוציהם. הלך נתקדשו,
20 ומאן אמר: מפעלה למשה – קסבר: בירוצי
21 המדות לא נתקדשו. הדין יחוב ליה רהמנא

22 למשה, ואמר ליה: שער ממנו את האחרים.
23 חצי הדין שלישותו בתוך רביעית הדין, והדין
24 דרצין לשפוך ממדה גדולה לחלקם לשני כלים

25 – אין יכול לשפוך בבת אחת עם הברירצוים.
26 לפי שזה כלי גדול, וזה כלי קטן, ועדין לשפוך
27 עד ד. ומותר שמשום חסרין הברירצו – מל

28 שעה על הכלל בכל שעה. ולא הוה שם בירוצין,
29 והדינו נתקפי בירוצין, וכיון דלא הוה התם בירוצין
30 – לא רבנן בירוצין, וכיול למישר נתקדשו ואיכא

31 למישר לא נתקדשו בו – כדמפרשין תתם.
32 כמליאם קפיילי – דתיכוי (במדבר ז) שניהם
33 מליאם סלת, והוא הדין בשאר כלי לוחו. נאמן

34 דאמר מלמעלה למטה – קסבר מליאם דווקא,
35 הדאי קרא במזבח, ששואב כלי לח, שלא יחסר
36 ולא יותיר. אלא הדין מחלק בתוך שני חצאי

37 הדין מוצרעם, ומה שחשקין שקל שלם בניחו
38 למעלה קסבר שלא יחסר אבל יותיר – שיעשה
39 הגדול שיער שני קטנים, דבשני החצאי ש

40 בו יתור כל שהוא ממשכל, כדאמרין (שקלים
41 ב.) לענין נוסף שמשקלן שקל שלם בניחו

42 – שחייבין בקלטן, משום הרע דשני חצאי
43 כלי. כשם מדידות – אבל אפשר לעשות כולם
44 בקל באחד. **מנחה** רביעית מה היתה

45 **מנחה** קושית מנחה למעלה (דתיכוי בה
46 "מימ חדיש"). חצי לוג – הדיינו, שתי רביעיות,
47 רביעית מימ למצורע – דתיכוי (ויקרא ד) "על

48 מימ חדיש" במימ – שיהא גם צפור ניכר כהן
49 שיערו חכמים רביעית, שזן לניור – משום דניור
50 היתה באה שני יודת, מנחה שבתורה לחת

51 ורקוקין, ולא היה צריך אלא רביעית לוג. חצי
52 לוג למנחה – ולכתוב אמר ליה. **גמרא** רביעית
53 למת נפשח – שכל כלי המקדש נמנחו בשמן

54 המשוחה. אף כשכיל רביעית מימ – למצורע
55 וחלע

56 **למנוחה**, חצי לוג לכל נה. **גמרא** יתיב רבי וקא קשיאי ליה: רביעית למת נפשח? אף במצורע,
57 חתן

58 גבי "שער רביעית" (רביעית) מימ למצורע. ופרי: דלא חשיב רביעית מימ לטוטה ומשני: דבפלגותא לא קמיירי. אלמא, מוצרע לא פלגותא והיא מביאי טעמא דפרגותא, והיא
59 לא חשיב לה לפלגותא, ודוקא בסוטה פליגי, כדקאמר במתניהו, ורבי יהודה כשם שבמנעם בכתא, כן במנעם במימ, ולא היה ניכר בחצי לוג אבל במצורע, אף על גב
60 דלכילוי עלמא ודי רביעית פליגי יחידי דמר – בעי ארומיתא דם בניור, וכו' – לא חישי, אלא אפילו נתבטל במימ, וליכא אלא הוחתא בעלמא, שיש בו קצת ארומיתא.

מנחות. פרק עשירי - שתי מידות דף פח עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)" תוספות

1 **א'** לטטה חולין הוא - בתמיה. וכי חולין זהו המים, שהיא צריך לקדש? והא' מים
2 קדושים' כתיב (מגדבר הו.) ואמרתם בספרי: אין 'קדושים' אלא שתקדשו בכיוו, אלמא
3 כבר קדשו ולא חזו אמרו: והא' פירשתי בפרק קמא (מנחות ח.א.) דארו שתקדשו בכלי
4 שרת, ולא משמימן להו בכלי זה - ודאי משום דמינאי מילתא? ויש לומר: דמיני דברו הקרב
5 למנות. **ג'** ישראל כל היה - כאן ובפרק שני
6 דערבין (י.א.) קרי ליה 'נר ישראל' גבי 'מעשה'
7 ועשה רבי תשעה חסדין, ונראה דרש במגני. 2
8 ומפרש הרב רבינו חיים: משום דאיירי במידו 3
9 דארוהי, כגון אכל בנרות והתם בלבנה. **ג'** על 4
10 מקדש של פרקים היה - ולא של חליות, שיוכל 4
11 לטלוקה. והא דאמרינן בפרק 'במה מוליקין' 5
12 (שבת כ"ב.א.) הא דבא כיון דקבעי נרות, לא בט 6
13 דלא משקל ואנדליק - דהיינו כמאן דאמה. 7
14 פרקים: **מבבל'** דאי בעי לאנחוי מצוי מוזל - 8
15 וכי תמא: אי הכי נמי, דרש חליות היה - אם כן 9
16 טוב היה שסלק למגרי, כדי שיקנה פיה. 10
אמר רבי: נר ששקבתה, נידשן תשמן נידשנה תפחיתה. ביצד עושה? מטיבה, ונותן פה
11 **שמן ומדליקה.** ותיב רבי וירקא וקא מיבעיא ליה: כשהוא נותן פה שמן - פקדה ראשונה,
12 או פמו ששקרתה? אמר רבי ורמיה: פשיטא דכמדה ראשונה, דאי כמה ששקרה - מנא
13 ידענן מאי חיסרי? וכי תמא דמשערי ליה - אם פן שבע מדות, נפשי להו מדות טובא.
14 קרי עליה 'והדרוך צלח רכב על דבר אמת ועגוה צדק'. איתרבי נמי: אמר רבי אבהו,
15 אמר רבי יוחנן, ואמרו לה אמר רבי אבא, אמר רבי חנינא, אמר רבי נר ששקבתה, נידשן
16 תשמן נידשנה תפחיתה. ביצד עושה? מטיבה, ונותן פה שמן פקדה ראשונה ומדליקה.
17 אמר רב הונא ברביה דרב יהודה, אמר רב ששת: נר ששפקדש של פרקים היה. קסברי: פרי
18 תיב 'כפר' ו'מקשה' - א, מנוורה ו'גרוהיה עושה'. פין דמיבעיא תמבא - אי לאו דפרקים
19 יהו, לא כהה מטיבא ליה. מתיבי: ביצד עושה? - מסלקן ומניחן באהלה, ואמקנן כספונ,
20 ונותן פהן שמן ומדליק! - הוא דאמר בי האי תנא. דתניא, תכמים ואמרים: לא היו
21 מוויזן אותה ממקומה. מפלל דאיבעיא ליה לאזוזיה - מצי מוזי לה? אלא אימא: לא היתה
22 זוה ממקומה. ומאן "תכמים"? רבי אלעזר הוא. דתניא, רבי אלעזר רבבי צדוק אמר:
23 כמין טס של זהב היה לה על גבה, כשהוא מטיבה - דוחקו פלפי פיה, כשהוא נותן פה
24 שמן - דוחקו פלפי ראשה. ובפלגתא דהני תנאי, דתניא: מנורה ו'גרוהיה פאות מן הכפר,
25 ואין מלקחיה ומחלתיה מן הכפר. רבי נחמיה אמר: מנורה היתה פאה מן הכפר, ולא
26 גרוהיה ומלקחיה ומחלתיה פאות מן הכפר. במאי קא מיפלגי? - בהאי קרא. דתניא:
27 "כפר והב מרוד יעשה אותה" - למנונו למנורה שפאה מן הכפר. מנין לרבות גרוהיה?
28 תלמוד לומר: "את כל הפלים האלה". יכול שאני מרבה אף מלקחיה ומחלתיה?
29 תלמוד לומר: "אתה", דרבי נחמיה. - קשיא דרבי נחמיה אדרבי גהמיה: והאין תניא
30 ו'אלויא דרבי נחמיה. רבי יוחנן פן קרחה אמר: מנורה פאה מן הכפר, והאין מלקחיה
31 ומחלתיה ו'גרוהיה פאה מן הכפר, ואלא מה אני מקיים "את כל הפלים האלה"? שניו
32 פלים של זהב. - זהב, כהרתיא כתיב בו "ועשית את גרוהיה שכעה ויעלה את גרוהיה
33 והאיד אל עבר פניה. ומלקחיה ומחלתיה זהב מרוד!" - לא נזכרא אלא לפי גרוהיה.
34 סלקא דעתך אמינא: הואיל ופי גרוהיה אשחורי משחר, התורה חסה על ממונן של ישראל,
35 ולענב

1 והלא בחזן היו - כל מעשיו בשער נקטר, ולא בעורה. ואי שביביל רביעית שמן
2 של ניר - שיתקדש השמן בכלי שרת. ועל ידי השמן שהיה נבלל בלחם, הוא הלחם
3 מתקדש - משכיל כך לא היה צריך. דלחם יודו שכחיתו איל מתקדש: רביעית שמן
4 לכל חלה וחלה - היה נותן רביעית. מישום דהווי שלשה לוגין, שהם שנים עשר
5 רביעיות. והיינו דאמר במתניתין 'לוג ומחצה'
6 בבוקר" - שהן ששה רביעיות. מארין מרוק
7 איש עני - שרבי חייה עלה מבבל לארץ
8 ישראל. אי לחצי לוג של פי סוטה חזין הוא
9 - שהיה משקה אותה בחזן, בשער נקטר, ולא
10 הכל צריך להכניסו חצי לוג עורה ולקדשו
11 בבלי. ואי למירו בו המין לוג שמן לתורה -
12 כדי שיתקדש השמן, ויתקדשו החלות אנב
13 השמן - לכך לא צריך, דלחמי תורה וכו'. **ג'**
14 ישאל כל היה - שקילטו שיפה השמיב. **נ**
15 שכבתה - בחגי היללה או קודו או חיוס.
16 נרשן השמן נחשנה הפחילה - האי 'נרשן'
17 השמן - לאו דוקא, אלא הכי קאמר: כשם
18 שהפחילה שכבתה - אין לא תקנה, שרבי
19 היא כדשן. כך השמן נשאר בנב - דרי הוא
20 כרשן, ואין לו תקנה. והואיל ותרשנה הפחילה
21 נרשן השמן. ביצד הוא עושה מטיבה -
22 שמשליך כל מה שבגר לחזן. ונותן בה שמן
23 ופחילה אחרת. ומדליקה. בפרת ראשונה -
24 חצי לוג. כמו שנתן מתחלה. או כמה שחסרה
25 במה שזרק לחזן. נפשי להו מרות טובא -
26 לשער כמה חסר - הא לא דאי. אלא כמדה
27 ראשונה היה נותן בה, ולא למחר שמכבה
28 ומחזרת. מבנה נמי זו. והודוך צלח רבב על
29 דבר אמת - כלומר, הצלחה הוא שהשתיב
30 דבר אמת כזה. נג' למי - נותן
31 הקבועים במערה שמדליק בהן, שקורין
32 קרושלייש. של פרקים היה - של חליות.
33 לא שהיה יכול לישוף, אלא מן המערה עצמה
34 והו דתני, כורתיב 'מקשה'. נא ליה שיל
35 פרקים" - שהיו קנים שבהם גרות קבועים
36 דקים הרבה, והיה יכול לכופסן ולחנותן
37 למטה בשעת העטב, והלשליף הדשן צריך,
38 ולזופק בשעת הדלקה. ענין אחר: של
39 פרקים" - שהגרות היו קבועות במערה, אבל
40 היה כסוי שלהן כסוי מעלה, כמין טס
41 שהיה יכול ליתלו כל שעה שירצה. והיינו
42 "של פרקים" אמנרה ואגרות כתיב (שם).
43 "עיתות" - רבי למקום חלית השמן. והו
44 היא הוה 'מקשה'. וכיון דביתא תטבה, אי לא
45 דהוי יבוסיל של פרקים שיכול לסלקו - לא
46 מתיטבנא. והיינו תכמים, ובמדרשן ה' לקנן,
47 וכן כולה. כך משעתי קסרי ב כתיב כבר
48 ומקשה אמנרה ו'גרוהיה כתיב ב. שהמערה
49 והגרות היו מחתיכה אחת. וכיון דבעי העטב,
50 היא לא דשל פרקים היתה, שהיה יכול
51 אלמא לאו דחתא מקשה, והאין של פרקים מישל
52 דהתה. רב הונא דאמר בי האי תנא תכמים אימרים לא היו מוויזן אותה לרן מן המערה -
53 המבורים היו במערה. מצי לאווייה - אם פן לא היה מלקה. לא היתה
54 הני זיה ממקשה - דמקשה היתה. סס של זהב היתה על גבה - על כל נר ונר. כעין כסוי,
55 באותן שעשויין מלבינים. ובדאי טס לא עביד כלום. אלא כמין כסוי דהו
56 מנסכתא את דער, מקום שפחילה דולקת. דוחקו - לטס שגבי עלה הני כלפי פיה, ודולפת
57 השמן לחזן בה השמן חרצה והאמר - דוחקו לטס שגבי עלה הני
58 כלפי ראשה וזופק, אבל לא היה מויה ממקומה. נרותיה באות מן הכפר - שאן דן מקשה.
59 והיינו כרבי ששת דאמר: "כבר" ששת דאמר: - למנונו למנורה חתב. רבי נחמיה
60 אומר: אין נרותיה באות מן הכפר, אלא שהיו מחוברין במערה. והיינו, כי האי תנא דאמר:
61 מסלקן ומניחן. תלמוד לומר: 'אחיה' - דכולהו תרותיה, וכולהו חתב - הוא - באות
62 מן הכפר, ולא מלקחה. ותנא קמא. דפליג עליה דרבי נחמיה. דרש לקרא הכי: "כבר זהב
63 שרור יעשה אותה" - למנונו למנורה וכו', יכול שאני מרבה אף גרוהיה ומלקחה
64 וכו'? תלמוד לומר "אותה" - ולא נרותיה, כדריש ליה רבי יוחנן פן קרחה לקנן. קשיא
65 דרבי נחמיה דרבי נחמיה - לא נזכרא אלא לפי גרוהיה. והאין מלקחיה ומחלתיה זהב
66 מרוד? - לא נזכרא אלא לפי גרוהיה. ואלא כתיב ו'גרוהיה זהב מרוד' - לא נזכרא אלא לפי גרוהיה.
67 אמר: לרבות נרותיה. לפי גרות - במקום שהפחילה דולקת, ולענב זהב כל היה -
68 לאותן פי גרוהיה, ולא לביש זהב סחור - קא שמעט לן דרביה כל סחור.

מנחות. פרק עשירי – שתי מידות דף פט עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)"
 רט
 תוספות

מה תלמוד לומר בשמן בשמן שני עמידה – הלכות מצות בלולות בשמן ורקיק מצות
 משוחים בשמן (ויקרא ז). דוד ריבוי – דוד בשמן עריך לגופיה ואיך בשמן –
 דוד ריבויא לחוד הרי הוא ככל המנחות ללוג – ולא מצטת הלכות ורקיק בלא
 שמן. עקשיו שנאמר בשמן בשמן – ולא צריכי כולל. מתחלה לשלשה מינין –
 בשוה. שני כרביה לכל מין ומין. כשהוא

אומר בשמן ברביבה שאין תלמוד לומר – שדרי
 מצטת שני ברביבה בחיבתיה. דכתיב ועל מחבת
 בשמן תעשה מרחבת (ויקרא ו). ריבה שני
 ברביבה – שיתן בה שני יותר משהוא המנוחה
 הלכה למשה פסטי – הוא הדצוי לחלות ודצוי
 לרביבה, ולאו מקרא אתי. תנו רבנן ועשור
 סלת אחי בלול בשמן בלעג ולוג שפא וגו'
 – במצורע כתיב – לול על עשורן, וכן
 עשורן סלת טעון לוג שמן. אפילו מנחה של
 ששים עשורן אין לה אלא לוג של שמן – דברבי
 נבללות, כדאמר לקמן (פגב.קט) ששים עשורן –
 נבללן ככלי אחד, ששים אחד – אין נבללן.
 שנאמר למנחה – כלומר, כמה שתהא המנחה
 גדולה – אין לה אלא לוג שמן. מצורע – עשרה
 משנאי (שלוש קרבות – מביא שלשה עשרות
 למנחה. הכי נמי בעני, ולא מתייא אלא חד
 קרבן לאשם – בחד עשורן סגי, כי איצטרך
 קרבן לכחומר. למעט על עשורן טעון לוג
 ואיך – רבי אליעזר בן יעקב אומר: אפילו הכי
 איצטרך לגופיה, סלקא דעתך וכו'. לגמי –
 וכן בלא מנחה כלל לא אשכון, ולא מצית
 למעט דרבי איצטרך. ורבנן – בלית כל
 האי סברא, דאפילו מנחה של ששים עשורן –
 אין לה אלא לוג אחד. האי לפנחה – צריך,
 דכל מנחה לוג חותה מעשורן. ששה לוגין
 יין ושמן לפר – דכתיב (במדבר כח) חצי הדין
 יהיה לפר ושמן – דכתיב (שם טו) בלול בשמן
 חצי הדין, וארבעה לוגין יין ושמן לאל –
 דכתיב (שם כח) ושלושת הדין לאל, והוא
 הדין לשמן. והי גנפמריא תריסר הוי – ואי
 קשיא לך אימתי תריסר רביעית? הוא אל קשיא
 כדלכא אשכון מדיא תריסר מדה חותה מלוג.
 לכדי שבס עשר שני לוג. כשער שני ועד
 בקר – שתהא כשרה אחר תמיד בין הערבים
 ואחר כל העבודות. אלא זו ושיערו חכמים חצי
 לוג מוראת – והכי שיערו: איבא דאמרן
 מלמעלה למטה שיערו – שבתחלה נתנו שמן
 בנר, ומשתרין בבקר. ונבללה חצי שפא חתה, עד
 שיערו הדבר, שלא היה חצי יותר ממצוי
 לוג אפילו בליל ארוך. וכן נתון אפילו בליל
 קצר, ומה שנתוהי בבקר – וזכך לחוץ, ואיבא
 דאמר: בקר – היה עשה פתילה עבה, ובחורף
 – היה פתילה דקה, כדי שיתבל בקץ ימי בבקר.
 ולמאן דאמר: ממטה למעלה – שבתחלה נתנו
 רביעית, ועברו שם ראו שאין סיפוק, ושבו
 הדיסוף, עד חצי לוג. מאן דאמר: מפתח למעלה
 התורה חס על פמון של ישראל – שאילו

וליעבר דהב כל דהו – קא משמע לן. חצי לוג שמן
 לתורה, תניא, רבי עקיבא אומר: מה תלמוד לומר
 בשמן בשמן? שני פמיונים? אילו לא נאמר אלא
 בשמן אחר, הייתי אומר: הרי הוא ככל המנחות
 ללוג. עקשיו שכתב בשמן בשמן – הוי ריבוי
 אחר ריבוי, ואין ריבוי אחר ריבוי אלא למעט, מעט
 הפתוב לחצי לוג. ריבוי אחר ריבוי? הרי ריבוי
 הוא! אלא, אילו לא נאמר בשמן בשמן, כל עיקר – הייתי
 אומר: הרי הוא ככל המנחות, ללוג. עקשיו שנאמר
 בשמן בשמן – הוי ריבוי אחר ריבוי, ואין ריבוי
 אחר ריבוי אלא למעט, מעט הפתוב, לחצי לוג.
 וכול יהא חצי לוג זה מתחלק לשלשת מינין, לחלות
 ולרקיקין ולרביבה? פשהוא אומר בשמן ברביבה,
 שאין תלמוד לומר – ריבה שמן לרביבה. הא ביציר?
 מביא חצי לוג שמן וחציה, חציו לחלות ולרקיקין
 וחציו לרביבה. אמר לו רבי אלעזר בן עזריה: עקובא,
 אם אתה מרבה כל היום כפול בשמן בשמן איני

1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25

וליעבר דהב כל דהו – קא משמע לן. חצי לוג שמן
 לתורה, תניא, רבי עקיבא אומר: מה תלמוד לומר
 בשמן בשמן? שני פמיונים? אילו לא נאמר אלא
 בשמן אחר, הייתי אומר: הרי הוא ככל המנחות
 ללוג. עקשיו שכתב בשמן בשמן – הוי ריבוי
 אחר ריבוי, ואין ריבוי אחר ריבוי אלא למעט, מעט
 הפתוב לחצי לוג. ריבוי אחר ריבוי? הרי ריבוי
 הוא! אלא, אילו לא נאמר בשמן בשמן, כל עיקר – הייתי
 אומר: הרי הוא ככל המנחות, ללוג. עקשיו שנאמר
 בשמן בשמן – הוי ריבוי אחר ריבוי, ואין ריבוי
 אחר ריבוי אלא למעט, מעט הפתוב, לחצי לוג.
 וכול יהא חצי לוג זה מתחלק לשלשת מינין, לחלות
 ולרקיקין ולרביבה? פשהוא אומר בשמן ברביבה,
 שאין תלמוד לומר – ריבה שמן לרביבה. הא ביציר?
 מביא חצי לוג שמן וחציה, חציו לחלות ולרקיקין
 וחציו לרביבה. אמר לו רבי אלעזר בן עזריה: עקובא,
 אם אתה מרבה כל היום כפול בשמן בשמן איני
 שומע לך. אלא, חצי לוג שמן לתורה, ורביעית שמן לנזיר, ואחד עשר יום שבין נדה לנדה
 הלכה למשה פסטי. בלוג היה מודר. תנו רבנן: במצורע עני תביב עשורין... בלוג...
 ולג' – לימד על עשורן שפעון לוג, דכתיב חכמים, רבי נחמיה ורבי אליעזר אומרים: אפילו
 מנחה של ששים עשורונים – אין לה אלא לוגה, שנאמר בלמנחה ולג' שמן. ורבי נחמיה
 ורבי אלעזר בן עקיבא האי עשורין... בלוג... ולג' מאי עבדי ליה? – ההוא לגופיה, דקא
 אקר רבמנא: ליתיה חד עשורין. ואידך? – לגופיה לא צריך, מדנגיל רבמנא גבי מצורע
 שלשה קרבנות ושלשה עשורונות, הכא דהך קרבן חד עשורין. ואידך? – אצטרך, סלקא
 דעתך אמנא: הואיל וחס רבמנא עליה לאתויי פדלות, אמא לא ליבעי מינה כלל. –
 ואידך? – לנמרי לא אשפחן. ורבנן, האי בלמנחה ולג' שמן מאי עבדי ליה? – ההוא,
 למתגרב מנחה, שלא יפחות מדבר הפעון לוג, ומאי ניהוז עשורין. ואידך? – תרתי שמעת
 מינה. ששה לפר ארבעה לאל שלשה לפבש. מילין? – דכתיב: ונספיהם חצי הדין ויהיה
 לפר, הין תריסר לוגי הדין, דכתיב שמן וית הין, וכתוב שמן משחת קדש יהיה זה
 לל' לדתויכם, וה' בגימטריא – תריסר הדין. שלשה מןחצה למנחה חצי לוג לכל נר.
 מנא הני מילין? – דתנו רבנן: מערב עד בקר. תן לה מנחה ששהא ארבעה עד בקר
 מערב עד בקר. דבר אחר: מערב עד בקר. אין לך עבודה ששפשיה מערב עד בקר
 אלא זו בלבד. ושיערו חכמים חצי לוג מוראת ועד צפרא. איבא דאמר: מלמעלה למטה
 שיערו, ואיבא דאמר: מלמעלה לשיערו. מאן דאמר מפתח למעלה לשיערו – התורה
 חסה על ממונן של ישראל. ומאן דאמר ממעלה למטה לשיערו – אין עניות במקום עשירות.
 משנה מערבין נספי פרים נספי אילים, נספי כבשים נספי כבשים של יחיד משל ציבור,
 של

אין עניות במקום עשירות – ואם מקום אין עניות במקום
 לשער בשמן של חול, מכל מקום אין עניות במקום
 עשירות.

בללן

53
 54
 55
 56
 57
 58

היה נתנו בו לוג לתחלה, ומה שמשיד למדו היו שופכן לחוץ – איבא חסרון. אין עניות במקום עשירות – אין חוששין במה ששופך לחוץ. משנה מערבין נספי פרים
 – האי מין שני קאמר, הכי קאמר מערבין מין נספי פרים נספי אילים, ואף על גב דלפר – אית ליה שלשה עשורין סלת חצי הדין מין שני ושמן, לאל – שני עשורין סלת
 ושלשה עשורין מין שני שמן, אף על פי כן מערבין מהו. מהו דנשעריה בליתן שהו – דלתרודה איבא שני לוגין לעשורין. ובאל תביב שלשית חאלי – דהיינו
 ארבעה לוגין, והוא הדין לשמן והכתוב שני עשורונים, ובפרים כתיב חצי הדין – דהיינו ששה לוגין, והוא הדין שמן, וכתוב שלשה עשורונים לפר – דהיינו שני לוגין לעשורין.
 וכיזי ונבלתן שהו, משום הכי מערבין נספיהן, ומעבדי נמי נספי כבשים נספי כבשים – כגון נספי חסופין, משום דתרודה בליתן כרה. דבשעתן יש שלשה לוגין שני
 לעשורין, דכתיב (שם כח) ועשורן לכבש, וכתוב (שם) ורביעית הדין לכבש יין – דהיינו שלשה לוגין, וכן שמן. וכן נמי מערבין נספי כבשים על ידו נספי כבשים על צבור
 וכן

מנחות. פרק עשירי - שתי מידות דף פט עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)" תוספות

בללן אלו בפני עצמן ואלו בפני עצמן ונתערבו כשרות - כרבתן דפליגי עליה רבי
1 זודה בהקומץ רבה (מנחת כנא). דאמרי: זרע שטרבר בבלול - יקרב. וכן
2 עד שלא בלל נתערבו פסלות - דבעינן ראיא לבילה.
3 והא מדקתני סיפא בללן אלו בפני עצמן ב' - תימה מאי קשיא? דלעולם אין מערבין,
4 אפילו נתערבו נמי לא. ובגון שלא בללו ונתרא
5 דלא מייתייהו הווא דאיין מערבין אלא משום
6 דיספא דריללן אלו בפני עצמן כו' עלה קאי
7 ואנסיי כבשים נבסקי פרים ואילים. אבל לא דייק
8 כלא אלו מהא ומדקתני סיפא 'ונתערבו בללון'
9 דיעבר. מכלל ד'מערבין דירשא - לבתחילה
10 קאמר.
11 שאם אי אה אומר בן פסלות - תימה אם בן
12 כבשי עצרת ששטון שלא לשמן, דהניא
13 בפרק 'הכחיל' (מנחות מטא, ה) - זרק,
14 הושר - איכל, ואפילו אי כיון דבעי לחם, ולא
15 קדש הלזם - סיפא בן זרדה ששטון שלא
16 לשמה - תיפסל, כיון דלא קדש הלזם. ועלמי
17 נזיר ששטון שלא במצותו, דקאמר דאין טענין
18 לא להם ולא זרע. וכן מפרשי מעט למירוחו
19 ותמ. דאמר בפרק קמא (מנחות ד, ב) דמי שלמי
20 - יביא בתן שלמי, ואין טענין להם. ולרבי
21 ניהא. דמשני בשלמא הך גלות ניהא, אי לא
22 חזו לעולה חובת, חזו לעולה נדה - הכא נמי
23 שלמי ניהא, אי לא חזו לשלמי חובה, חזו לשלמי
24 נדה. אלא לאמי קשיא. ואפילו לרבי נמי קשה
25 דהא ציבור לא מייתייהו שלמי נדה. לז' לומר:
26 דלם לא דמי לנסכים. נסכים - חשיבי נמי
27 בנף הקרבן, משום דקריב למזבח, אבל לחם -
28 לא חשיבי בנף הקרבן, משום דאין למזבח.
29 חרוע בשילהי נמי, אף על בן דנפא דויבית אור -
30 אין לחוש בקב, דשלמי נזיר נזפיהו אפילו
31 לא היה מקיים בתן מצות זרע בשילהי, לא אדו
32 פסולין בקב, חואיל ונעשו העבודות במצותו.
33 תימיה של שחר שטון של נזירין - בבין אור
34 אורי סידור כל המעשרה. ושל בן הערבים -
35 כשי כתיב ושני נזירין. כדמפרש בפרק שני
36 דתסכת תימיה (כ, ב). אף פירש בקונטרס. והכי
37 תנן דהא יומא של (שם). דהמדי קרב בנשטתה.
38 בשעה, באחד עשר, לא פורת ולא יורה. עצמו
39 בתשעה, בתן, ביד אחד לזרודת של מים -
40 הרי כאן ערבים - באחד עשר, עצמו
41 בתשעה ושנים בירן שני גזירי עצים. והשתא
42 תימיה אי גזירי עצים דהמדי של שחר בבין אחד
43 - הוה ליה עצמו בשעה, או באחד עשר.
44 אי טענינן שני כתיבין זרין לומר: לא יחטיבא
45 שני גזירין בכהן אחר, שאם אי אהא אומר בן,
46 שלא לשמו - והא טענין שני גזירין בשני כתיבין, שאם אי אהא אומר בן, פסלתו; אין
47 הכי נמי - אלא אומר אפי' דהא מנייהו נקטו רבי אבא אמר: בשלמא הנהך עולות ניהו,

של יום קשלא אמש, אבל אין מערבין נסקי כבשים
1 כנסבי פרים ואילים. ואם בללן אלו בפני עצמן
2 ואלו בפני עצמן ונתערבו - פשרים, אם עד שלא
3 בלל - פסול. הכבש הבא עם העומר, אף על
4 פי שמונתו כפולה לא היו נסקיו כפולים. גמרא
5 ותימיהו: 'הוקמרו' - שלא יערב חלבין בחלבין
6 אמר רבי יוחנן: אין נתערבו קא אמר. אי הכי,
7 ואין מערבין נסקי כבשים נבסקי פרים ואילים, ואפילו
8 נתערבו נמי לא, והא מוקמתני סיפא: בללן אלו
9 בפני עצמן ואלו בפני עצמן ונתערבו - פשרין,
10 מכלל דירשא לבתחלה קא אמרו! - אמר אביי,
11 הכי קאמר: מערבין יין אם נתערב סלתן ושמןן -
12 ויין לבתחלה לא? והתניא: כמה דברים אמורים -
13 בסלת ושמן, אבל אין מערבין! - אלא אמר אביי,
14 הכי קאמר: היבא דהוקמר סלתן ושמןן - מערבין
15 יין לבתחלה. היבא דלא הוקמר, אם נתערב סלתן
16 ושמןן - מערבין נמי יין, ואם לאו - אין מערבין,
17 דלמא אתי לאיערובי סלת ושמן לבתחלה. קבש
18 הבא עם העומר. תנו רבנן: ומנחתו שני עשורונים.
19 על קבש הבא עם העומר ששמונתו כפולה.
20 יכול כשם ששמונתו כפולה, כך יינו כפולה? תלמוד
21 לומר: 'ונסקו יין רביעית היתין'. יכול לא יהא יינו
22 כפול, שאינו נבלל עם מנחתו. אבל יהא שמונה כפול,
23 שנבלל עם מנחתו? תלמוד לומר: 'ונסקו' - כל
24 נסקיו לא יהו אלא רביעית. מאי תלמודא? אמר רבי
25 אילעוי: תיב 'ונסקה' וקרניו: 'ונסקו', כיצד? נסקי
26 דמנחת כנסבו דיו, מה יין - רביעית, אף שקין -
27 נמי רביעית. אמר רבי יוחנן: אישם מוצרע ששמו
28 שלא לשמו טענין נסקים, שאם אי אהא אומר בן,
29 פסלתו. מתקור לה רב מנשיא בר גדיא: אלא מעתה,
30 כבש הבא עם העומר ששמונתו שלא לשמו - הוה
31 מנחתו כפולה, שאם אי אהא אומר בן, פסלתו.
32 ותמיד של שחר ששמונתו שלא לשמו - יהא טענין
33 פסלתו אומר בן, פסלתו ותמיד של בין הערבים ששמונתו
34 שלא לשמו - יהא טענין שני גזירין בשני כתיבין, שאם אי אהא אומר בן, פסלתו; אין
35 הכי נמי - אלא אמר אביי: דהא מנייהו נקטו רבי אבא אמר: בשלמא הנהך עולות ניהו,

וכן נמי מערבין נסקי כבשים של היום נבסקי כבשים של אמש, כדאמרין (מנחות טו, ב).
1 מביא ארס ובזי חיים, נבסקי ובאן עד עשרה ימים. אבל אין מערבין יבוי - משום
2 הדללו בליתן רבה. הדללו בליתן עבה. בללו - לנסכי פרים בפני עצמן, ולנסכי כבשים
3 בפני עצמן, ועוב נתערבו - שריין. ואם נתערבו - שריין. ואם נתערבו - שריין.
4 שאל יודיע חלבין - דבני נמי לא יערב נבסקים
5 אמר רבי יוחנן - לא תימא 'מערבין' לבתחלה,
6 אלא 'אם נתערבו' קאמר. הוה דקתני 'הוקמרו'
7 שרייב' - לבתחלה מיירי, אי הכי -
8 דקתני 'ומנחתו' 'אלא אין מערבין כבשים
9 נבסקי פרים', דאפילו נתערבו דיעבר - נמי לא.
10 הוה מוקמתני 'ירשא' נתערבו כשרות - דהיינו
11 דיעבר. ובלל חלבין אין מערבין לבתחלה
12 דהוה פסול וירשא וירשא נמי דירשא נמי 'מערבין' -
13 לבתחלה. וזרע קשיא לרוביה. שלא יערב
14 חלבין בחלבין. אמר אביי - ודאי ירשא
15 ומנחתו דתני 'מערבין' - לבתחלה היא. אבל
16 תוקשי לך, ד'נתערבו נסכים' דמנחתין - בימות
17 קמיית. והכי קאמר: מערבין יין נבסקים
18 פרים ואילים לבתחלה, אם נתערב בתן סלתן
19 ושמןן מיליתין. חואיל והתולל לערב, ליבא
20 משום 'לא יערב חלבין'. והא דתני 'אלא אין
21 מערבין נסקי כבשים נבסקי פרים' - אפילו היבא
22 דנתערב סלתן ושמןן. יין לבתחלה לא - אפילו
23 דאילים ופרים, אם לא נתערב סלתן ושמןן.
24 והא תניא: כמה דברים אמורים דאין מערבין
25 נסקי כבשים נבסקי פרים ואילים בשלת ושמןן.
26 אבל אין מערבין לבתחלה. בן לא נתערב סלתן
27 וזשמן בן לא נתערב. אלא אמר אביי היבא
28 הוקמר בני סלתן ושמןן - של פרים ואילים
29 במצותן, מערב יין - לבתחלה, לביא
30 למחש דילמא אתי לערובי סלתן ושמןן דבני
31 הקטרה ניהו, ויבאי משום 'הוקמרו' שלא
32 יערב חלבין בחלבין - שדרי כבר משרובין
33 ועומקין. ואם לאו, הוה הוקמר סלתן ושמןן
34 אין מערבין. דדישינן, דלמא אתי לערובי
35 סלת ושמן לבתחלה. דאמר שלא יערב חלבין
36 בחלבין. הוה דקתני ברייתא 'אלא אין מערבין'
37 היבא, אם הוקמר סלתן ושמןן. ודא דקתני
38 מציעתא דמנחתין 'אלא אין מערבין' - היינו
39 בשלא נתערבו סלתן ושמןן. אף על פי שפנתהו
40 כפולה - דכתיב 'ומנחתו שני עשורונים', ושאר
41 כבשים אין להם אלא עשרון לכבש. לא הוה
42 נבסקי כפולים - אלא שלשה של גזירין שלשה
43 לזנין שמון. ליפר עד כבש - כלומר, דלמי
44 בזבח זה מה שלא לימא בכל הוהיבם. שנבלל
45 עם מנחתו - וסלתו כפולה היא, כך דא שטן
46 כפול. מכלל דאמר - היכי משמע מן 'ונסקו'
47 שאין שטן כפול? נבסקי לא מנחת - דהיינו
48 שמו, 'בנסכו של כבש' - דהיינו יין. מיעין נסכים
49 ממי שאם שחטו לשמן. ולכתיב נקט 'אשם'
50 מצורע' - דאילו אשם דעלמא, אם שחטו שלא
51 לשמן - קרב בלא נסכים כדמקרא. אבל אשם
52 מצורע, דטענין נסכים - שאם אי אהא אומר בן - דטענין נסכים, אלא יקריב בלא נסכים. פסלות - מלקרב עד גבי
53 המזבח. דלמזבח לא חזי - שדרי לא ניתק לרשיה, ואין ראוי לזרבה - דאשם לא אתי זרבה. אשם אתי למזבח,
54 ואשם - לזרבה. וזרין אורי כדכתיבי. בבש בתא עם קתיפי - הויא דאשם טענין נסכים, ואין אשם טענין נסכים. כך בבש
55 הבא עם העומר. נשתנית מנחתו משאר מנחות כבשים. דאילו שאר כבשים - אין טענין אלא עשרון, וזה - טענין שני עשורונים. לחכי נקט 'כבש הבא עם העומר'. תמיד של שחר
56 יהא טענין שני גזירין בבין אחד - כדמפרש במסכת יומא (כ, ב). 'זרע עליה הבין עצים', אבל בן הערבים - שני גזירין בשני כתיבין. דכתיבין 'זרע ותרם'. אין הכי נמי -
57 דרצין דלמעבר לזו דיעידו כאילו נשחטו לשמן, כמו אשם מצורע. אלא אמר אביי - הא דלא אמרי אלא באשם מצורע, ודא מנייהו נקט. בשלמא הנהך - כבשים דמזרע
58 ותמיד ששטון שלא לשמן - לעולם אימא לך דלא צריכי ולפתוחו באומריה. לא גזירין ולא מנחת כפולה. ואפילו הכי לא מפסלו מלקרב למזבח - משום דעולות ניהו

מנחות. פרק עשירי - שתי מידות דף צ עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזליץ)"

התוספות

1 שני גזרין של שריח - משום דלפני שחיטת תמיד השחרן תן משמכין לסדר העצרה, לא
2 חשיב אלא העוסקין בשעת התמיד. וסידורו שני גזרין היה אפילו קודם
3 תרומת השרץ. כדאיתא בסידור המערכת דאביי בפרק 'אמר לוחן דגומתיה' (ומאן ל.א.).
4 והיינו דאמר ביחולמא בפרק דיומא: אמר רבי יוחנן, לא נזר על שני גזרין ששחיתו -
5 פרישה: שידו בשעת הקטרת אבירים. אמר רב

6 אסי: מתניתין אמרהון כן - ובלל יום קרב בין הערבים
7 באחד עשר, ולא אמר בשחיתו כלום. ומתשאת
8 ליבא למידק מוחתם כללי, אי הויא בבין אחי או
9 בשני בתים. ומיחו זו לירקדק הדואו חרתי ותם
10 בגמרא ביטמא (פ.ב.ב.). מנין לחמדי של בין הערבים
11 שטעון שני גזרין בשני בתים: משום ד'זריבו
12 בעצם של האש' - אמר רבא בענין לחמדי של שחר, ש
13 שנאמר 'זריבו עליה הדבון עצים בבקר', תניחו
14 ענין לחמדי של בין הערבים. ואמאי: איזו יאזרי
15 - בתמיד של שחר, וקאמר רתנמא ניבער בחר, ו
16 הוור נעביד בחרין בחרין אולמא משמע בריא ושלי
17 שחר - בחר, משום דרבינו 'זריבו' לשון יחיד,
18 ושל בין הערבים - בחר, משום דרבינו 'זריבו'
19 ושל בין ריבם, ועדי תניא תרתי (פ.ב.ב.) בסוף פירקא: ומ
20 שובה בתרומת השרץ - יחב בסידור מעריכה
21 ובשני גזרין בעצמם.

22 **ביצה** - עשה - שלא את דבר לפסול; יתנה
23 עם הבכור לשבת ביבא, אי נמי מה יעשה מן
24 הלחם אחר שהוקדשו הבכור?

25 **שאיפילו** הוא על השלוחן ימים וריבוס אין
26 בכל כולם - תימה דברכי' המזבח
27 מוקדש' (ובבא פ.א.) בעא מניה רבא מרבה: ליה
28 מומלתה בראש של מזבח או אינה מומלתה היכי
29 דמי? אי דלא ירו - ה שבתא לנו בעורה אמרת
30 'לא ירו', בראש של מזבח בעימביא: אלא ירוז
31 לשולחן מרמנין לה, דתנן: שאפילו הוא על
32 השלוחן ימים וריבוס אין בכך כלום. וקאמרי,
33 לא דמי לשלוחן, דהא אסידרו באחד שבטת קאי, ו
34 משום דכבי שרת אין מקדשין שלא בזמנן.
35 בדומכה בפרק 'שתי הלחם' (מנחות ק.א.) דדייקין
36 מובא, ואל סלקא דעירך כלי שרת מקדשין שלא
37 בזמנן. לירוש' וליפסל - אהן סדרין שבט -
38 הכי נמי, דאם לאו סילקין לשבת אחריו, היה נפסל
39 בלינה. ואךר גופא דאחד שבטת מקשי התם, דאי
40 לילה אין מוסרו ומן, כי מיני לילה רבי שמש -
41 תיקדשו ותפסלו ומשור רבא: בשבטין סילקין. ורב
42 אשי משני: אפילו בשלא קדם סילקן - נעשה
43 בני שסדרו הקוף, ואם כן גבי מזבח, אפילו
44 בדומת ליה לשלוחן, נמי תיעיל בו לינה ויש
45 לומר: ד'לש' שאפילו הוא על השלוחן מעמע
46 דלכך לא חישינון עליה, משום דבכל לחם הפנים
47 זמן הניסור בזמנא אפילו הוא על השלוחן ימים
48 וריבוס - אין בכך כלום. ומיחו על כרחין לאו
49 טעם עמו הוא. דהבא היינו טעמא: שכל יבולי
50 אף על גב דתקדשו, לוקמין אף כבשביה לעולת
51 קיין, בדפרישתו בריש פירקין (פ.א.). דלכ בת
52 רין מתנה עליהם.

53 **מאריבע** ועמדו משלש מספס מאריבע - בפרק 'החייב' (בבא מציעא ט.ג.) מפרש:
54 דהאי 'ריבית הקדש' הכי דמי? כגון שקילת עליו לספס סלותו מאריבע,
55 ועמדו משלש - ומספס מאריבע, בדפרישתו, כי האי גונא - אסור. ותימה: דהיכי
56 אי דאית ליה סלחון או חסין שיתחלהו לקוח מעת הקדש - אפילו בחיזוי שר,
57 דהיינו בפיסקי לפי השרי, - היינו בפיסקי לפי השרי, - אפילו בשעת הלוקטות. אבל אי מחיל
58 (שם מ.א.) תניא: הדי תמידו ופועילי תובעים אותו, ואמר לשלוחני יתן
59 מלשל

1 ואי לא חזו וכו'. אשם נרבה מי איבא - הילכך, לא הוה ליקרב למזבח אלא על ידי
2 נסכים. **משנה** שחיה גורשה בתובה - שרחיה גורלה כל כך, שכשהייתה נמוכת היה
3 בה עשרון. מרת חובב בירוציקון חול - מה שפסול מן הבבלי לאחר שנמלטא, היינו
4 'בירוציקן'. אלא שחלה נעקר - שהבירוציקן נכנסו בבבלי ותקדשו בו, ושבו נעקר ממנו
5 כשפסלו אותו. לפיכך הן תקדש - ונכנסו בבבלי

6 ותקדשו בו. ובירוציקן של יבש אינו נעקר -
7 מתוכו של בבלי, שלא נכנס בתוך בבל ולא
8 נתקדש בו. לפיכך הוא חול. **גמרא** מי - הא
9 קדשוני? וכל המדות היו גורשות? או רבי מאיר
10 - דאמר לעיל (פ.א.א.) גורש - שב הדי מרוד
11 לכל המנחות, מחוק - מדה של כחן גזול,
12 שהייתה גורלה כל כך שגורשה בתובה. ומאי
13 חוי - ואפילו חד גורש לא היה ומאי כל מרות
14 מרמיתין של מירות - שהיו מולדין בהו ירו
15 גורשות. לא נפשחו בחיין - לפיכך בירוציקן
16 חול. רבי עקיבא כבר מיה ביש לא נפשחו כל
17 עיקר - וחול הוא, לפיכך חול שבפנים בבבלי -
18 קודשתו של חוי. ואמר מוקדש ליה. הילכך, מה
19 דאימנריך ליה - מוקדשה בירוציקן. ודלא עריך
20 תיה - לא מוקדש. לפיכך בירוציקון חול. היינו
21 נמשא - ולח בירוציקון קדש - שבירוציקון
22 שלה נעקר מתוך הבבלי. ומטוה דנמא קאי -
23 מן הקדשה, לחיבי חוי קודש. 'מאי עריך - למח'
24 שבתוך הבבלי איכיון למוקדש. ולא לבירוציקן,
25 ואמאי מוקדש בירוציקון של מרות - ש
26 על פי שלא בתוכן להקדש - הבירוציקן קדשין
27 כלי שרת. ויורה שאמ יאמר - דמאן חזיו דתך
28 בירוציקן חול? לפיכך, לא דאיתו ממויה
29 דנמא: אמר: הכי נמי מוציאין מבלי שרת לחול.
30 אבל יבש, ודלא אחי ממויה דנמא, לא אתו
31 למיור ביה מוציאין מבלי שרת לחול. סידר אלא
32 הלחם ויתו הבכורין לאחי השבת - שלא
33 במצותו. דמצותו היה לסדרו בשבת. מפולה -
34 לפי שצריך שיאדא שיהיה על השלוחן שתי
35 שבתות. כיצד יעשה - שהיה כשירי הלחם
36 הבכורין: יתנה - שלא יקטר הבכורין, ולא
37 יסלק הלחם עד לשבת שניה הבאה. ומצא
38 הלחם הבכורין על השלוחן חמשה עשר ימים
39 וזמני ימי שבת. שאפילו הוא על השלוחן אהן
40 שבעה ימים שעד לשבת יותר מדינו - אין בכך
41 כלום. אמר רבא, ניינו של חול יתנו לשבת
42 הבאה, שכן אמר. כיצד שלא אין נפסלין, אף
43 על פי שהיו שם יותר מדין - כן מפקדין
44 בבבלי שרת על גב זמן שרונה. ואין נפסל בלינה.
45 פנים - חול דהפנים הואו בהיכל, אמדור קרמית
46 שתן לחם המנחות. פנים לאו בלינא ידעי -
47 שכן אידע ביה הלחם, אלא הכהנים. ובתנים -
48 ידעי טעמא דמולתא, דרבינוס דירוקן, וליבא
49 למגור. חוץ בולי עלמא ידעי - ואיבא למגור.
50 משא אמרו וכו'. לקיין חובב - שקונין מן
51 עלות ומקייצין בתן את המזבח. כשאין שם
52 קרנותו, כדי שלא יחז המזבח בטל. המקביל
53 עליו לספס סלחות - שקילת מעות מן הגזרין והקבל עליו לתת
54 אריבעה סאין בסלע, והוקדו. ועמדו שלשה סאין בסלע - נתון אריבע סאין כמו שקילת.
55 קבל עליו לתת שלש סאין בסלע, והזולו.

56 **מאריבע** ועמדו משלש מספס מאריבע - בפרק 'החייב' (בבא מציעא ט.ג.) מפרש:
57 דהאי 'ריבית הקדש' הכי דמי? כגון שקילת עליו לספס סלותו מאריבע,
58 ועמדו משלש - ומספס מאריבע, בדפרישתו, כי האי גונא - אסור. ותימה: דהיכי
59 אי דאית ליה סלחון או חסין שיתחלהו לקוח מעת הקדש - אפילו בחיזוי שר,
60 דהיינו בפיסקי לפי השרי, - היינו בפיסקי לפי השרי, - אפילו בשעת הלוקטות. אבל אי מחיל
61 (שם מ.א.) תניא: הדי תמידו ופועילי תובעים אותו, ואמר לשלוחני יתן
62 מלשל

63 **מאריבע** ועמדו משלש מספס מאריבע - בפרק 'החייב' (בבא מציעא ט.ג.) מפרש:
64 דהאי 'ריבית הקדש' הכי דמי? כגון שקילת עליו לספס סלותו מאריבע,
65 ועמדו משלש - ומספס מאריבע, בדפרישתו, כי האי גונא - אסור. ותימה: דהיכי
66 אי דאית ליה סלחון או חסין שיתחלהו לקוח מעת הקדש - אפילו בחיזוי שר,
67 דהיינו בפיסקי לפי השרי, - היינו בפיסקי לפי השרי, - אפילו בשעת הלוקטות. אבל אי מחיל
68 (שם מ.א.) תניא: הדי תמידו ופועילי תובעים אותו, ואמר לשלוחני יתן
69 מלשל

מנחות. פרק עשירי - שתי מידות דף צב עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)" רכא רש"י

1 **וכפר** את מקדש הקודש זה לפני ולפנים אהל מועד זה היכל מבוא במשמעו - בפרק
 2 קמא דשבעות (ג.א.) פירש בקונטרס: דמיייר שטמא שמישני לפני ולפנים, או
 3 בהיכל או במבוא, ותימה: דלא אשכח דנזכר שיער הנעשה בפנים אמשמש בטומאת
 4 ובאן פירש בקונטרס: דמיייר שטמא שמישני לפני ולפנים, או עגו מבוא, וקשה: דאמי
 5 כעו קרא אבל דאן חזר, דא בפרק שני
 6 דשבעות (ט.ט.) נפקא כרת בכולו מחד קרא,
 7 מרתבי: "משכר ומקדש" - אם אנו עין
 8 לטומאה שבחוק, תענו ערו לטומאה שבפנים?
 9 ושמו מאיז רשקא לן חבא בכולו דמתכפרין,
 10 לא מיבעי לענון כרת אלא קר. דא ועוד קשה:
 11 דא דתיא קמא דשבעות (ו.ב.) "וכפר על"
 12 הקודש שטמאות בני ישראל, שיש לי בעין
 13 הזה לכדיי שלש טמאות: טמאת עבודה וזה,
 14 ונגילוי עריות, ושפיכות דמים, וקאמר רבי
 15 שמעון: ממקומו דאזן מוכרח, דאן היה לתימר
 16 מהבא דעל כורח בטומאת הקודש הטוב
 17 מדברו ועוד: דבסוף "הציוני לוי" (ומא ס.א.א.)
 18 מיינו לה אמנותיו בנשפך הדם - וביא אתה,
 19 ויחזור וזה החלה בפנים, כון בהיכל, וכן במבוא
 20 ה"חובי" - שמעון בתיא דלענין חזאת דרש,
 21 דמהו על כן חבדוהי ועל הפירות ועל מבוא
 22 ה"חובי. ושירי הדם - על שיל טמא החיצון.
 23 וקחיה כולן למבוא החיצון "שורתי" - לפי שהיה
 24 בעוה, דאיכא עורת כהנים ועורת ישראל
 25 וקדושתם שיה לישבט מנהג שכינה, וקאי על
 26 גב כדלוה האות כבר כתיבי, ואפילו עיובא
 27 דרשני ויזכילי בפרק שני דשבעות (ט.ט.ב.) אם
 28 כילה - כיפר, ואם לא כילה - לא כיפר.
 29 איצטריך שמי קרא, דלא תימא: הני מילי -
 30 אדרן, לתיב כנה רומאני לענין הבין אשר
 31 ימשח אותו ואשר ימלא, כדרדשיני בתיא
 32 כתיבי, וכתיב בתיא: "וכפר את מקדש הקודש".
 33 **הושוו**ו כולן לכפרה אחת שמתכפרין בשעיר
 34 המשתלח - אבל בשעיר הנעשה
 35 בפנים - לא הושוו, דאין כהנים מתכפרים.
 36 כדרדשיני בפרק קמא דשבעות (ו.ג.) דתיב
 37 "אשר לעם" ואזן תאמר: ולעם במה מתכפרים? א
 38 בשעיר הנעשה בפנים - אשר לעם, כתיב,
 39 ואיכיל למאן דאמר בפרק "הירוש" (דילין ק.א.ב.)
 40 לויס ל"א איקרר "עם". ואי פשר של אחין -
 41 "ביתו" כתיב, דהיינו כתיביס לוי לומר: דמתכפרין
 42 בשעיר הנעשה בפנים, מאיז דתיב "וכפר" -
 43 אלו הלויס, דאשבעותין קרא דמתכפרין.
 44 **ואין** שיעיר עבודה וזה עניןן סמיכה -
 45 ואצטריך קרא למעוטי, דלא תילף מפר
 46 העלם דבר של צבור, דזה חובי האי צבור, אי
 47 נמי משום דרבי שמעון מרבי לוחו בסמוך מרתבי
 48 (ויקרא ו) "וספקו יזו יעל נשיא, ורבי
 49 יהודה מוקי לה: לרבות שעיר נחשוך, ואיפכא לא
 50 מסבירא ליה למימר, דמיהו"ז מנעט שעיר
 51 נחשוך, ומיהושעיר" ירבה שעירי עבודה וזה -
 52 משום דמיהושעיר, דתיב: גבי נשיא, ורבי אלן
 53 לרביא: טפי נמי שעיר נשיא כמו שעיר נחשוך, ולי
 54 גראה: דלתיב לויכא למימר "זו" למעט שיעיר
 55 נחשוך, משום דאי אמרת לשלמא לרבות - שפתי,
 56 אלא אי אמרת למעט - לשתוק קרא מניה,
 57 דשעה מדרות לא לילפינן, כדאמר פרק "כל
 58 המנחות באות מעד" (מנחות ג.א.) גבי מנחת
 59 שמיני לכוונה.

1 נסכי הולה כנחה - בין הולה צרכיה: שהיה רצונו לנסותהו אם היינו מפרישין זכר
 2 לנפחה. ענין אחר: בין הולה לכבשה, ואמרין ליה: מנתינתו היא בנסכת שקלים, ארבע
 3 החומות היו במקדש, "עגול", "זכר", "גדי", "חוטא", "גדי" - משמש נסכי צאן, שמאותו
 4 חזרם שכתוב עליו "גדי", וזו לוקוח נסכים לקרבן צאן, "כל גדולים בין קטנים, ובזרים
 5 בין נקבות" - דהיינו נמי לכבשה נסכים, ודבולן
 6 נסכיחן שוין, "חזין משל אילים" - שלא היו
 7 נטילין משם לערוך נסכי אילים, לפי שאם נסכי
 8 שוין לנסכין דהני, הדבכש היה שוין רביעה
 9 והיו לעשרון אחד, מן שורה מבקש נסכים, ואלך
 10 אצל יתרון המנחה על החומות, ונתן על
 11 נסכיו, ונתן לו חתום, והילך אצל גובר המנחה
 12 על דין ונתן לו חתום, והוא נתן לו נסכים.
 13 **משנה** חיוש שוים - זה קרבן אביו לרבי
 14 מיתת אביו, ונזכיא נסכים - שהיה אביו יחייב
 15 לדביא עם הזבח, ויפטר - שיבול להמיר בקרבן
 16 אביו כאביו, **גמרא** וזה - שעיר המשתלח -
 17 אחר ובני טומאין בו, ולא בעלים, ולא היא
 18 סמיכה אפי' לו רבי יתיהו אפי' זה אחר ובני
 19 מתכפרים - עם העובר, וסמיכה כבעלים היא,
 20 וכפר את מקדש הקודש או חי' - אדר שמוך כל
 21 ההואות, והיה נטל מדם דפר ומדם השעיר
 22 הנעשה בפנים, ומכפר על טמאות מקדש
 23 וקדשי שהיהו בה ידיעה בתהלתו, ואין כל
 24 ידיעה בסוף, "בין לפני ולפנים" - בין הדיכל בין
 25 העדות, ומכפר דם השעיר - על ישראל, ודם
 26 הפר - על הכהנים, כתיביס וחקלו הלוים השוין
 27 שכולן מתכפרין בשעיר המשתלח כאחד -
 28 עבירות, וכיון דמתכפרין בו הכהנים - היא
 29 סמיכה כבעלים, ורבי שמעון אומר - אין, ודאי
 30 כהא אמרנא כותבי, דכשם שמתכפרין בשעיר
 31 הנעשה בפנים זכר, אבל בהא - לא אמרנא
 32 כותבי, דכשם שחידו זכר, ורבי שמעון - דאמר
 33 דאין הכהנים מתכפרין בשעיר המשתלח, דא
 34 קתני ברייתא דרדשוהו, כלומר שמתכפרין
 35 בשעיר? אמר לך מאו הושוו דמי פהיה ניהו
 36 אבל כל רבי יתיהו דהוה ספפר בנשיא - ישראל -
 37 ברם השעיר, וכתבנן ברם דהפר, אחד ישראל
 38 אחד כון משיח אחד כתיביס - מתכפרין בשאר
 39 עבירות בשעיר המשתלח, מה בין ישראל
 40 לכהנים וכו' - זו דברי רבי יהודה, רבי שמעון
 41 אומר וכו', ונהו רבנן וסבכו זקני תיעתא אהו
 42 ידייהו על ראש הפר - דתיבין בפר העלם דבר
 43 של צבור כו', ואין שעירי עבודה וזה מנינים
 44 סמיכה - ושתי סמיכות כון, פר העלם דבר של
 45 צבור, רפי דבא על המנחה, ודמנו מיעיני
 46 "ענין שפר העלם דבר של צבור, אלא באהרן
 47 כלומר, בבין, וקאי על גב דכהנים על עבוד
 48 [עבודה] וזהו חתום השעיר, חתי -
 49 "וספקו אדרן וגו' השעיר חתי" (ויקרא טז.)
 50 ואין

1 **נסכי הולה כנחה** ופשטינא ליה מנתינתו: **גדי**
 2 **משמש נסכי צאן של גדולים ושל קטנים, של זכרים**
 3 **ושל נקבות, חזין משל אילים, משנה כל קרבנות**
 4 **הצבור אין בהן סמיכה, חזין מן הפר הבא על כל**
 5 **המנחות ושעיר המשתלח, רבי שמעון אומר: אף שעיר**
 6 **עבודה וזה, כל קרבנות היחיד טעונין סמיכה, חזין מן**
 7 **הקבול והפגוע והפסח, והירוש סומך, ומביא נסכים, ונסכים,**
 8 **ונמיר, גמרא תנו רבנן: כל קרבנות הצבור אין בהן**
 9 **סמיכה, חזין מפר הבא על כל המנחות ושעיר עבודה**
 10 **וזה, דברי רבי שמעון, רבי יהודה אומר: שעירי עבודה**
 11 **וזה אין בהן סמיכה, ואת מי אביא מתהתיב? שעיר**
 12 **המשתלח. - לא סגינא דלא מעייל? - אמר רבינא:**
 13 **גמירי שתי סמיכות בצבור, אמר לו רבי שמעון: והלא**
 14 **אין סמיכה אלא בבעלים, וזה אהרן וגינן סומכין בו?**
 15 **אמר לו: אף זה אהרן וגינן מתכפרין בו, אמר רבי**
 16 **יהודה: ואדון למעמיהו, דתיא: "וכפר את מקדש**
 17 **הקדש" - זה לפני ולפנים, "ואת אהל מועד" - זה**
 18 **היכל, "מוצה" - כמשמעו, "וכפר" - אלו העוהות,**
 19 **"התנים" - כמשמעו, "על כל עם הקהל" - אלו**
 20 **ישראל, "וכפר" - אלו הלויס, הגשון פולן לכפרה אחת**
 21 **שמתכפרין בשעיר המשתלח, דברי רבי יהודה, רבי**
 22 **שמעון אומר: כשם שדם שעיר הנעשה בפנים מכפר**
 23 **על ישראל על טומאת מקדש וקדשיו, כך דם הפר**
 24 **מכפר על הכהנים על טומאת מקדש וקדשיו, כשם**
 25 **שעירי של שעיר המשתלח מכפר על ישראל בשאר**
 26 **עבירות, כך וידוי של פר מכפר על הכהנים בשאר**
 27 **עבירות, ורבי שמעון, הא ודאי הגשון! - אין, הגשון**
 28 **דבני כפרה ניהו, מיהו כל חר וחד מכפר בנשיא,**
 29 **לרבי יהודה, טומאת מקדש וקדשיו ישראל מכפרי**
 30 **בדם שעיר הנעשה בפנים, וכתיביס בפר של אהרן,**
 31 **בשאר עבירות אלו ואלו מכפרי גודיו שעיר המשתלח,**
 32 **ולרבי שמעון, בשאר עבירות נמי כתיביס גודיו דפר**
 33 **מתכפרין, בדתני. אחד ישראל ואחד הכהנים ואחד**
 34 **כהן משיח, מה בין ישראל לכהנים ולכהן משיח?**
 35 **אלא שדם הפר מכפר על הכהנים על טומאת מקדש**
 36 **וקדשיו, זו דברי רבי יהודה, ורבי שמעון אומר: כשם**
 37 **שדם השעיר הנעשה בפנים מכפר על ישראל,**
 38 **של שעיר המשתלח מכפר על ישראל, כך וידוי של פר מכפר על הכהנים, תנו רבנן: "וסמיכו**
 39 **זקני העדה את יתיהו על ראש הפר" - פר טעון סמיכה, ואין שעירי עבודה וזה מנינים**
 40 **סמיכה, דברי רבי יהודה, רבי שמעון אומר: פר טעון סמיכה בוקנים, ואין שעירי עבודה**
 41 **וזה טעון סמיכה בוקנים, אלא באהרן, ותימניה: "חתי" - חתי טעון סמיכה, ואין שעירי**
 42 **עבודה וזה טעונין סמיכה, דברי רבי יהודה, רבי שמעון אומר: חי טעון סמיכה באהרן,**

מנחות. פרק עשירי - שתי מידות דף צב עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)"

תוספות

1 הא לרבי שמעון סמיכה בעלמא בעינן - ואדרין לאו בעלים הוא. דאי משום שמתכפר
2 על בעל ישראל - הא אמר רבי שמעון במסכת הוריות (הא.) פר שעיר לכל שבטו הא
3 הדשיבי וקנים בעלים, אף על פי שיש פר שעיר לבית דין בפני עצמן - כיון בעל ידיו נעשה
4 הוסיא. קרי לודו 'בעלים'. **גירסא** בעלמא - לישא אחריאנא פירש בקיטוס. כלומר דרבי
5 יהודה לית ליה הלכה למשה מסיני בשנת

6 סמיכות, אלא במירסא בעלמא נקט לודו, וליף לודו
7 מקריא: וקשה: דפרק: 'כל הנמנות באות מנה'
8 (נמנות סבב.) פריך: ויהו זכודי שלמי צבור טענין
9 סמיכה מוקל וחומר! משהו: גמירי, שתי סמיכות
10 בצבורו ויש לומר: דהתם מיייר לרבי שמעון, דהא
11 ליה גמרא, בדאמר בני בסומך לרבינא. ורבי
12 יהודה היה ממעט בעלמי צבור מ'מפת'. עד
13 פירש לשון אחר: גירסא בעלמא. קריא אסמכתא
14 בעלמא, לאוקמי גירסא לסגמא.
15 **איכא** למפירך - תימנא נילף מהקישא דכל
16 הקרבנות, כדדרשנין (וחתום ג.) 'ביום זרות' -
17 זה כבוד, מעשר ופסח. **שכ** טענין נסכים
18 ותנפת חיה ושוק - וכי תימנא: ותיאת ואשש
19 ויחידו - מה לבלתי, דתמן דרמז מרובה למובת.
20 תאמר בתי, דבמנחת אחת.
קריא

1 **ואין שעירי עבודה זהו מענין סמיכה באהרן אלא**
2 **בוקנים! אמר רב ששת: והקפרא דהך קמירא**
3 **מתרצתא הייא? הא אמר רבי שמעון: סמיכה בעלמא**
4 **בעינן? אלא תרין הכי: "תפר" - פר טעון סמיכה,**
5 **ואין שעירי עבודה זהו מענין סמיכה, דכרי רבי**
6 **יהודה. רבי שמעון אומר: "הח" - הי טעון סמיכה**
7 **באהרן, ואין שעירי עבודה זהו מענין סמיכה באהרן**
8 **אלא בוקנים. והכי קא אמר ליה רבי שמעון דרבי**
9 **יהודה: שעיר עבודה זהו בעו סמיכה, ואי שמעו**
10 **ךך דלא בעו סמיכה ב - באהרן הוא דשמיע לך,**
11 **ומעומא מ'החי" הוא. ורבי יהודה למא ליה למשמיהו**
12 **מקרא? והא אמר רבינא: גמירי שתי סמיכות בצבור!**
13 **וגרסא בעלמא. ורבי שמעון, שעירי עבודה זהו**

14 **דבעיא סמיכה מנלן? נפקא לן מ'דתניא: "אם יהו על ראש השעיר" - לרבות שעיר נחשון**
15 **לסמיכה, דכרי רבי יהודה. רבי שמעון אומר: לרבות שעירי עבודה זהו לסמיכה. שהיה רבי**
16 **שמעון אומר: כל חפאת ששקנס דהוא לפנים מעונה סמיכה. למא ליה למקרא "שהיה"?**
17 **סימנא בעלמא. ואימא: שעיר הנעשה בפנים! - דומיא דשעיר נשיא דמכפר על עבירות**
18 **מצות ידועה. ולרבינא אמר: גמירי שתי סמיכות בצבור, קריא למא ליה? איצטריוך התקנת**
19 **ואיצטריוך קרא. דאי מקרא: הוה אמנא: ובחי שלמי צבור, פי קשיא אמתניתין דהך פירקא**
20 **"כל המנחות פארות. אמר רבי שמעון: שלשה מינין טעונין שלם מצות, ליתן בכל וחומר,**
21 **והו ובחי שלמי צבור מענין סמיכה מוקל וחומר: מה שלמי יחיד שאין טענין הנגפה**
22 **חיים מענין סמיכה חיים וכו', איצטריוך התקנת. ואי מהלכתא, הוה אמנא לא ידעין הי**
23 **ניגה קמשמע לן דומיא דשעיר נשיא, דמכפר על עבירות מצות ידועה. כל קרבנות היחיד**
24 **מענין סמיכה, חוץ מכבוד ומעשר ופסח". תנו רבנן: "קרבנו" - ולא הקבור, שיכול והלא**
25 **דיו הוא: ומה שלמים שאין קדושתן מרחם מענין סמיכה, כבוד שקדושתו מרחם אינו דין**
26 **ששמען סמיכה! תלמוד לומר: "קרבנו" - ולא הכבוד. "קרבנו" - ולא מעשר, שיכול והלא**
27 **דיו הוא: ומה שלמים שאין מקדשין לפניהם ולאחריהם מענין סמיכה, מעשר שמקדש**
28 **לפניו ולאחריו אינו דין ששמען סמיכה! תלמוד לומר: "קרבנו" - ולא**
29 **פסח, שיכול והלא דין הוא: ומה שלמים שאינו ב'עמוד והבא' מענין סמיכה, פסח שהוא**
30 **ב'עמוד והבא' אינו דין ששמען סמיכה! תלמוד לומר: "קרבנו" ולא פסח. איכא למפרך:**
31 **מה לשלמים שכן מענין נסכים ותנופת חיה ושוק! - קריא אסמכתא בעלמא. אלא**
קריא

1 ואין שעירי עבודה זהו מענין סמיכה באהרן אלא בוקנים - וקשיא דרבי
2 שמעון ארבי שמעון, דהתם אמר באהרן והבא בוקנים והוא סמיכה
3 בעלמא - ובעלים דשעירי עבודה זהו - היינו וקנים ולא כרבים. והכי קאמר
4 ליה - רבי שמעון לרבי יהודה: **מירפ"ר** לא משמע ליה דנמעט עבודה זהו,
5 צריך לנפשא, דהא שעירי עבודה זהו
6 טעונים סמיכה. ואי שמיע לך מורכך דלא
7 סמיכה סמיכה - באהרן הוא דנמשע, דלא בעי
8 סמיכה ביה אלא בוקנים. ומיענטא אדרון אל
9 **מירפ"ר**, אחי, אלא מירח"ה בקדמו, ושעד
10 ממעט שעיר, ואין דפר ממעט שעיר. ולהכי
11 קמרחין בהאי שעינא. דרבי קאמר ליה לרבי
12 שמעון וכו', ובדי יתודע מפק טעמה
13 **מירפ"ר**, והוא מהדר ליה מ'החי". ענין אחר:
14 מ'ראיטורין סמיכה בשעיר המתחלה למעט
15 כבעלים, אלא באהרן בלבד סגי - מכלל
16 דבעלמא. והיינו שעיר עבודה זהו טענה
17 סמיכה בבעלים, דהיינו בוקנים. ולא מפי הרב.
18 ורבי יהודה למא ליה לפעמי - שעירי
19 עבודה זהו מקריא, **מירפ"ר** ומן 'החיי' והוא
20 רבינא גמירי שתי סמיכות בצבור - ותו
21 דאל ובין דאמר מנחתנין 'חיון מפר העלם
22 דבר של צבור ושעיר המתחלה" - היינו שתי
23 סמיכות, ולא צריך מרא למעטנהו בביראתא
24 מקרא? גירסא בעלמא - כלומר, דהאי לא
25 צריך למעטנהו שפי מקרא, אלא לכי חוד
26 ומעטנהו - משום "גירסא בעלמא", שתחא
27 רגלי: שתי סמיכות בעלמא. ותו לא. וקריא -
28 אסמכתא בעלמא. ענין אחר: "גירסא בעלמא"
29 דהאי לא צריך קריא, אלא כן קשיהו רבי
30 יהודה מרוב בלשון זך. רבי שמעון: ולהכי
31 שמעון, אף על גב דמרבה שעירי עבודה זהו
32 לסמיכה, אפילו רבי ליכא אלא שתי סמיכות
33 בצבור, דהא גמר שתי סמיכה בצבור לרבי
34 שמעון - היינו בעלמא, ושעיר המתחלה אן
35 טען סמיכה בבעלים, דבני אהרן לרבי שמעון
36 אן מתכפרין בשעיר המתחלה אלא לרבי
37 יהודה דלא בעי סמיכה בבעלים - איצטריוך.
38 ורבי שמעון - דפשיטא ליה דשעירי עבודה
39 זהו טענין סמיכה בוקנים מנלן? נפקא ליה
40 מדתיא וסבר יוד - דכתיב בשעיר נשיא,
41 לרבות שעיר נחשון לסמיכה - שדחי הוא נמי
42 שעיר נשיא, ואי קשיא לך דהתן 'כל קרבנות
43 היחיד טעונין סמיכה', והאי נמי קרבן חיד
44 הוא, ולמה ליה דקא מפעילי הכי איצטריוך
45 קרא לרובי לסמיכה, דשעיר מיוחדות לא
46 ילפינן. ורבי שמעון אמר ליה: ושעירי עבודה זהו נמי נכנס דמן לפני. לאפקי
47 שעת, נחשו, ואין דמו נכנס לפני. לפה ליי - מאחר דמרבה ליה מקרא? סימנא בעלמא - דכל הוסיא טענסא דמה וכו'. ולרבי שמעון - דאמר: לרבות שעירי
48 עבודה זהו, אמנא לרבות שתי יום הפורים ונעשה בפנים, דהא נכנס דמו לפני! אל סמלא ענין נמי דכפרי על עבירות מנחת - וידיע
49 לאפקי שעיר הנעשה בפנים, דמכפר על טומאת מקדש וקדושי שיש בה ידיעה בתחלה ואין בה ידיעה בסוף. ולרבינא דאמר גמירי וכו' - לרבי שמעון קמביעא
50 ליה כיון דאמר רבי שמעון בעלמא, וגמירי שתי סמיכות בצבור - הא דרבי פשיטא לן דהיינו פר העלם דבר של צבור ושעירי עבודה זהו, דהני איחווהו כעלמא
51 - לאפקי שער המתחלה, דלא היו סמיכה בעלמא, דהא לרבי שמעון אן אדרון ובניו מתכפרין בו, ולמה ליה קרא לרבות שעירי עבודה זהו לסמיכה? חוץ מ'החי'
52 מן 'לחיי' הוה אגטילא ובחי שלמי צבור טענים בני סמיכה, כדתיב וחומר, מוקל וחומר, 'כל הנמנות' (נמנות סבב.) ויהו ובחי שלמי יחיד, שאין טענין הנגפה
53 חיון ושחוקן - להכי סמיכה. ובחי שלמי צבור, וכו'. והכי קאמר: דהו - טעון סמיכה באהרן, ולא שלמי צבור טענין סמיכה באהרן, אלא בוקנים ואיכא שלשה
54 סמיכות בצבור: להכי איצטריוך הילכתא דשתי סמיכות בצבור, ותו לא. ואי ידעין וכו' יעונו - איתון שתי סמיכות: אי ודחי שלמי צבור, אי ועבודה זהו -
55 קא משמע לן אתר קריא ד'שעירי', לרבות שעירי עבודה זהו. הוסיא ושעד נשיא, לאפקי ובחי שלמי צבור - דלא דומיא דשעיר נשיא הוא. ואי וכן 'השעיר'
56 דהו אמנא: סמיכה שעירי עבודה זהו באהרן, הוא להכי איצטריוך 'החי' - למימר: דהו טעון סמיכה באהרן, ולא שעירי עבודה זהו טענין סמיכה באהרן,
57 אלא בוקנים. האי דאמר רבי שמעון מנחתנין, אף שעירי עבודה זהו - לאו משום דסבר: שלשה סמיכות בצבור. אלא קסבר: שעירי עבודה זהו טענין סמיכה
58 כאלו, פר העלם דבר של צבור ושעיר המתחלה, ולשלם שתי סמיכות בעינן בצבור בעלמא עצמן ולא בבתים - דהיינו, פר העלם דבר ושעירי עבודה זהו,
קרינא

רבי חנינא בשם רבי פינחס: אף קדמייתא על דרבי יוסי מקשי. דרבי יוסי בשם רבי יוחנן: כמאן דאמר: אין קניין לגוי בארץ ישראל לפוטרו מן המעשרות. ברם כמאן דאמר: יש קניין לגוי בארץ ישראל לפוטרו מן המעשרות – עליה רבי אלעזר שאל: ואין לו קניין נכסים?

[דף כ"ד ע"א]

הַלְכָה ז'

מתני' אי זהו לקט? הנושר בשעת הקצירה. היה קוצר מלא ידו, תלש מלא קומצו, הכהו קוץ ונפל מידו לארץ – הרי זה של בעל הבית.

תוף היד ותוף הפגל – לעניים. אחר היד ואחר הפגל – לבעל הבית. ראש היד וראש הפגל – רבי ישמעאל אומר: לעניים. רבי עקיבא אומר: לבעל הבית.

חזוי הנמלים שבתוף הקמה – הרי זה של בעל הבית. ושלאחר הקוצרים, העליונים – לעניים. והתחתונים – לבעל הבית. רבי מאיר אומר: הכל לעניים, שספק לקט – לקט.

גמרא תני: לקט קצירך – ולא כל הקוצר בידו. ודכוותיה: פֶּרֶט כִּרְמֶךָ. ולא הפורט בידו. רב כהנא ורב תחליפה, חד אמר: תוף היד ותוף הפגל. והרנא אמר: תוף היד, ואפילו לאחר הפגל.

רבי יהודה בשם רבי שמואל: העליונים לעניים – בלבנים. והתחתונים לבעל הבית – בירוקין.

רבי מאיר אומר: הכל לעניים, שספק לקט – לקט, שאי אפשר לגורן לצאת בלא ירוקין. אמר רבי יוחנן: דרבי יהודה בן הגרא היא. דתני: גר שנתגייר והייתה לו קמה, נקצרת עד שלא נתגייר – פטור. משנתגייר – חייב. ואם ספק – פטור.

[דף כ"ד ע"ב] רבי יהודה בן הגרא מחייב.

רבי שמעון בן לקיש אמר: דברי הכל היא. ישראל שעיקרו חייב – ספיקו חייב. וגוי שעיקרו פטור – ספיקו פטור. אמר רבי יוחנן: כך היה רבי מאיר משיב את רבי יהודה בן הגרא. אין את מודה לי שספק לקט לקט! אמר רבי שמעון בן לקיש: כך היה רבי מאיר משיב את החכמים. אין אתם מודין לי שספק לקט לקט!

ומניין שספק לקט – לקט? רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן: (תהילים פב) **עני ורש הצדיקו – הצדיקהו** במתנותיו. רבי שמעון בן לקיש בשם בר קפרא: (שמות כג) **לא תטה משפט אבינך בריבו. בריבו** – אין אתה מטהו. אכל מטהו אתה במתנותיו.

אמר רבי יוחנן: וכה זכה הוא מה ששנה לנו רבי, **תעזוב**. הנח לפניהן משלך. אמר רבי לא: כתיב (דברים ט) **לגר ליתום ולא למנה יהיה** – בין מן דידך, בין מדידיה, חב ליה.

הדרן עלה הפיאה ניתנת

פֶּרֶק הַמִּישֵׁי

הַלְכָה א' מִתְנִי' גְּדִישׁ שְׂלֵא לֹקֵט תַּהֲתִיּוּ, כֹּל הַנּוֹגְעוֹת בְּאֶרֶץ – הֲרִי הוּא שֶׁל עֲנִיִּים. הַרוּחַ שֶׁפּוֹרָה אֶת הָעוֹמְרִים – אוֹמְדִין אוֹתָהּ כְּמֵה לֹקֵט הִיא רְאוּיָה לְעִשׂוֹת, וְנוֹתֵן לְעֲנִיִּים. רַבֵּן שֶׁמְעוֹן בֵּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: נוֹתֵן לְעֲנִיִּים כְּדֵי נִפְיָהּ.

גְּמֵרָא הֵבֵא אֶת אָמֵר: אוֹמְדִים אוֹתָהּ כְּמֵה לֹקֵט הִיא רְאוּיָה לְעִשׂוֹת וְנוֹתֵן לְעֲנִיִּים. וְכֵּן אֶת אָמֵר: כֹּל הַנּוֹגְעַת בְּאֶרֶץ הֲרִי הִיא שֶׁל עֲנִיִּים! רַבִּי אֶבְרָהָם בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: קָנֵם קָנְסוּ בּוֹ, שֶׁגִּדֵּשׁ עַל גְּבִי לִיקָטוֹן שֶׁל עֲנִיִּים. עַד כְּדוֹן מִזִּיד. אֶפִּילוֹ שׁוֹנֵג. אֶפִּילוֹ כְּרִיכּוֹת. אֶפִּילוֹ הַטִּיּוֹן עַל גְּבִי שְׁעוּרִין. וְאֶפִּילוֹ גְּדִישׁוֹ אַחֲרֵים הוּיָן מִדְּעֵתוֹ. וְאֶפִּילוֹ קָרָא לְעֲנִיִּים וְלֹא כָּאוּ.

[דף כ"ה ע"א]

רַבִּי אִימִי בְּשֵׁם רַבִּי שֶׁמְעוֹן בֵּן לְקִישׁ: דְּבִית שְׁמַאי הוּא! דְּבִית שְׁמַאי אוֹמְרִים: הֶפְקֵר לְעֲנִיִּים – הֶפְקֵר. וְכַבִּית הֶלֶל – עֲנִיִּים מְעַשְׂרִים וְאוֹכְלִים.

אָמַר לִיה רַבִּי יִסָּא: שֶׁמְעַנּוּ שֶׁהוּא פְטוּר מִן הַמְעַשְׂרוֹת דְּכַרִּי הַכֹּל מִשּׁוּם קָנֵם, שֶׁהֶפְקֵר בֵּית דִּין – הֶפְקֵר. דְּכַתִּיב (עוֹרָא י'): וְכֹל אֲשֶׁר לֹא יָבֹא לְשִׁלְשֵׁת הַיָּמִים כְּעֵצַת הַשָּׂרִים וְהַזְּקָנִים – יִחַרֵם כָּל רַבּוֹשׁוֹ.

וּמַנִּיין שֶׁהוּא פְטוּר מִן הַמְעַשְׂרוֹת? רַבִּי יוֹנָתָן בְּרִיה דְּרַבִּי יִצְחָק בַּר אֲחָא שֶׁמְעַ לְהוֹן מִן הַדָּא: אִין מְעַבְרִין אֶת הַשְּׁנָה לֹא בְּשַׁבְּעִיּוֹת, וְלֹא בְּמוֹצָאֵי שַׁבְּעִיּוֹת, וְאִם עַבְרוּהָ – הֲרִי זֶה מְעוֹבְרָת. וְהוֹדֵשׁ אֲחָד שֶׁהוּא מוֹסִיף – לֹא פְטוּר מִמְעַשְׂרוֹת הִיא? עַד כְּדוֹן שַׁבְּעִיּוֹת. מוֹצָאֵי שַׁבְּעִיּוֹת מַנִּיין? אָמַר רַבִּי אֶבְרָהָם: שְׂלֵא לְרַבּוֹת בְּאִיסוּר חֲדָשׁ.

רַבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רַבִּי אֶבְרָהָם: הָדָא דְתִימְרָא עַד שְׂלֵא תִתִּיר רַבִּי לְהַבִּיא יָרֵק מִחוּצָה לְאֶרֶץ. אֲבָל מִשֶּׁתִּיר רַבִּי לְהַבִּיא יָרֵק מִחוּצָה לְאֶרֶץ – הִיא שַׁבְּעִיּוֹת, הִיא שְׂאֵר שְׁנֵי שַׁבְּעִי.

תַּנִּי: אִין מְעַבְרִין כּוּ'. אָמַר רַבִּי מְנָא: הָדָא דְתִימְרָא: בְּרֵאשׁוֹנָה, שְׁהִיּוּ הַשָּׁנִים כְּסִדְרָן. אֲבָל עַכְשָׁיו שְׁאִין הַשָּׁנִים כְּסִדְרָן – הִיא שַׁבְּעִיּוֹת, הִיא שְׂאֵר שְׁנֵי שַׁבְּעִי. תַּנִּי: שֶׁל בֵּית רַבֵּן גַּמְלִיאֵל עַבְרוּהָ בְּמוֹצָאֵי שַׁבְּעִיּוֹת מִיָּד.

אָמַר רַבִּי אֶבְרָהָם: אִין מִן הַדָּא, אִין אֶת שֶׁמְעַ מִינָהּ כְּלוּם! שְׁמוֹר אֶת חֲדָשׁ הָאֶבִּיב – שׁוֹמְרָהּ שְׁיִבּוֹא בְּחִידוּשׁוֹ. וְיִידָא אֲמַרְתָּ דָּא? גְּדִישׁ שְׂלֵא לֹקֵט תַּהֲתִיּוּ. רַבִּי מְנָא בְּשֵׁם רַבִּי שֶׁמְעוֹן בֵּן לְקִישׁ: דְּבִית שְׁמַאי הִיא, דְּבִית שְׁמַאי אוֹמְרִים: הֶפְקֵר לְעֲנִיִּים הֶפְקֵר. בְּרַם כְּבִית הֶלֶל – עֲנִיִּים מְעַשְׂרִים וְאוֹכְלִין. אָמַר לִיה רַבִּי יִסָּא: שֶׁמְעַנּוּ שֶׁהוּא פְטוּר מִן הַמְעַשְׂרוֹת דְּכַרִּי הַכֹּל מִשּׁוּם קָנֵם.

רַבִּי זְעִירָא, רַבִּי אֶבְרָהָם בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: אַרְבַּעַת קַבִּין לְכוּר. רַבִּי זְעִירָא בְּעֵי קוּמֵי רַבִּי אֶבְרָהָם: אַרְבַּעַת קַבִּין לְכוּר, אוֹ לְבִית פּוֹרָא אָמַר לִיה: לְבִית פּוֹרָא.

תמן תנינן: אמר רבי יהודה: מה קיצבה בפרי? אלא אם יש בה כדי נפילה. אמר רבי אבהו: בנזבל לה כדי לזרעה. וכא את אמר הכין!

הלכה ב'

מתני' שיבולת שבקציר וראשה מגיע לקמה, אם נקצרת עם הקמה - הרי היא של בעל הכות. ואם לאו - הרי היא של העניים.

שיבולת של לקט שנתערבה בגדיש - מעשר שיבולת אחת ונותן לו. אמר רבי אליעזר: וכי העני הזה מחליף דבר שלא בא ברשות? אלא מוכה את העני בכל הגדיש ומעשר שיבולת אחת ונותן.

גמרא אינהו היא

[דף כ"ה ע"ב]

קמה שהיא מצלת את הקמה? אמר רבי יוחנן: כהדא דתנינן: שיבולת של קציר וראשה מגיע לקמה. אמר רבי יוסי: והוא שיהא הקציר סוכבה. והוא שיהא ראשה מגיע לקמה. והוא שתהא יכולה להקצר עם הקמה.

היתה יכולה להקצר עם הקמה, ואין הקמה יכולה להקצר עמה - ניצולת. היו שתים, הפנימית יכולה להקצר עם הקמה, ואין החיצונה יכולה להקצר עם הקמה, הפנימית - ניצולת ומצלת.

אמר רבי הושעיא: רומם הייתי ותיים עם רבי הניא הגדול, ואמר לי: כל וית שאת יכול לפשוט ירך וליטלו - אינה שכחה. אמר רבי יוחנן: מפיון שעבר עליו ושכחו - הרי זו שכחה.

מתניתא פליגא על רבי הושעיא! שיבולת של קציר וראשה מגיע לקמה. שיבולת שבקציר אינו יכול לפשוט ידו וליטלה? רבי לא בשם רבי הושעיא: באומן השני שנו.

דבר שהוא ראוי להציל ושכחו, מהו שיעשה שכחה? נשמעינא מן הדא: עימר את הראשון ואת השני ואת השלישי, ושכח את הרביעי - אית תניי תני: אם נטל את החמישית - הרי זו שכחה. ואית תניי תני: אם שקה ליטול את החמישית - הרי זו שכחה.

אמר רבי בון בר חייא, מאן דאמר: נטל את החמישית - כשיש שם ששית. מאן דאמר: אם שקה ליטול את החמישית - כשאין שם ששית. אם עד שלא נטל את החמישית לא כבר נראה לו לדון את הרביעית בשורה? הדא אמרת: דבר שהוא ראוי להציל ושכחו - הרי זו שכחה.

דבר שהוא ראוי להציל ושכחו מהו שיעשה שכחה?

[דף כ"ו ע"א]

נשמעינא מן הדא: סאה תבואה עקורה, וסאה שאינה עקורה. ותציל עקורה את שאינה עקורה! הדא אמרת: דבר שהוא ראוי להציל ושכחו - הרי זו שכחה. אמר רבי יונה: תיפתר הקוצר שורה ומעמר שורה, וכבר שכח את הקמה עד שלא ישכח את העומרים.

תְּלַמּוּד מִסְכַּת פָּאָה יְרוּשָׁלַמִי

בִּיצַד הוּא עוֹשֶׂה? מֵבִיא שְׁתֵּי שִׁיבְלִין וְאָמַר: אִם לָקַטְתָּ הֵיא – הָרִי זֶה יָפֵה. וְאִם לֹא – הָרִי מַעֲשֵׂרוֹתֶיהָ קְבוּעִין בְּזוֹ, וְנוֹתֵן לוֹ אֶת הָרֵאשׁוֹנָה.

וְחָשׁ לֹאמַר שְׁמָא אוֹתָהּ שִׁיקְבַע בַּהּ מַעֲשְׂרוֹת – לָקַטְתָּ הֵיא? אָמַר רַבִּי יוֹנָה: מֵבִיא שְׁתֵּי שִׁיבְלִין וְאָמַר: אִם לָקַטְתָּ הֵיא – הָרִי זֶה יָפֵה. וְאִם לֹא – הָרִי מַעֲשְׂרוֹת קְבוּעִים בְּזוֹ, וְנוֹתֵן לוֹ אֶת אַחַת מֵהֶן.

רַבִּי אֲבָהוּ בְּשֵׁם רִישׁ לְקִישׁ: דְּרַבִּי יוֹסִי הֵיא! דְּתַנְיִין תַּפְזוּ: שְׂרַבִּי יוֹסִי אָמַר: כֹּל שֶׁחֲלִיפּוֹ בִּיד פִּתְחָן – פְּטוּר מִן הַמַּתְנָנוֹת, וְרַבִּי מֵאִיר מְחַיִּיב. אָמַר רַבִּי בָּא: דְּבַרִּי רַבִּי יוֹסִי – צְרִידָה לְזַבְחוֹתָא לְפָנֵהּ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי: הֲדָא דְרַבִּי בָּא פְּלִיגֵי עַל דְרִישׁ לְקִישׁ. דְּתַנְיִין תַּפְזוּ: אֵלֶּא מְזַבְּחָה אֶת הָעֲנִי בְּכָל הַגְּדִישׁ, וּמַעֲשֵׂר שִׁיבּוֹלֶת אַחַת וְנוֹתֵן לוֹ. אָמַר רַבִּי בָּא: דְּבַרִּי רַבִּי יוֹסִי צְרִידָה לְזַבְחוֹתָא לְפָנֵהּ. הֲוֵי: לִית הֵיא דְרַבִּי יוֹסִי.

אָמַר רַבִּי מְנָא: כֹּל גְּרָמָא הֵיא אֲמֶרְהּ: דְּרַבִּי יוֹסִי הֵיא! תַּנְיִיא קוּמְיִיא סְבָרִי מִימַר: אֵינּוּ מְזַבְּחָה אֶת הָעֲנִי בְּכָל הַגְּדִישׁ, אֵלֶּא שִׁיבּוֹלֶת אַחַד. וְתַנְיִיא אַחֲרֵיִיא סְבָרִי מִימַר: מְזַבְּחָה אֶת הָעֲנִי בְּכָל הַגְּדִישׁ. וְהַתַּנְיִיא קְדָמֵיִיא סְבָר מִימַר בְּזַבְּחָה מִימִינוּ לְשִׁמְאֵלָא וְאֵינֵהּ זְכוּיָה. וְהַתַּנְיִיא אַחֲרֵיִיא סְבָר מִימַר: אֵינּוּ מְזַבְּחָה מִימִינוּ

[דף כ"ו ע"ב] לְשִׁמְאֵלָא זְכוּיָה הֵיא.

וְהַתַּנְיִי רַבִּי זְעִירָא, רַבִּי אֲבָהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: מַחֲלַפְתָּ שִׁיטְתִּיהָ דְרַבִּי אֲלִיעֶזֶר! תַּפְזוּ הוּא אָמַר: זָכָה לוֹ, וְכָא אָמַר הַכִּין? בְּשִׁיטְתָּהּ הַשִּׁיבְיָהּ בְּשִׁיטְתָּהּ דְּאֶתְ אָמַר, עַל יְדֵי תַחֲלוּפִין, הֵיאֵד הָעֲנִי תִּזְדָּה מַחֲלִיף דְּבַר שְׂלֵא בָּא בְּרִשׁוֹתָא? אֵלֶּא מְזַבְּחָה אֶת הָעֲנִי בְּכָל הַגְּדִישׁ, וּמַעֲשֵׂר שִׁיבּוֹלֶת אַחַת וְנוֹתֵן לוֹ.

הַלְבָּה ג' מִתַּנְיִ אֵין מְגַלְגְּלִין בְּטוֹפִיחָה; דְּבַרִּי רַבִּי מֵאִיר. וְהַכְּמִים מִתִּירִין, מִפְּנֵי שְׁאִיפְשֵׁר.

גְּמֵרָא תַּנְיִ: הַפְּרַבִּץ אֶת שְׂדֵהוּ עַד שְׂלֵא יֵרַד הָעֲנִי לְתוֹכָהּ, אִם הֲזִיקוּ מְרוּבָּה עַל שַׁל עֲנִי – מוֹתֵר. וְאִם הֲזִיק הָעֲנִי מְרוּבָּה עַל שְׂלֵא – אִסּוּר. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: בֵּין כֶּד וּבֵין כֶּד – מְנִיחָן עַל הַגְּדָר, וְהָעֲנִי בָּא וְנוֹטֵל אֶת שְׂלֵא.

מַחֲלַפְתָּ שִׁיטְתִּיהָ דְרַבִּי יְהוּדָה! תַּפְזוּ הוּא אָמַר: בְּשֵׁם שְׁהוּא מִידֵל בְּשְׂלֵא, בֵּן הוּא מִידֵל בְּשַׁל עֲנִיִּים. וְכָא אָמַר הַכִּין? תַּפְזוּ – אִי אֲפֻשֵׁר, בְּרַם הָכָא – אֲפֻשֵׁר.

מַחֲלַפְתָּ שִׁיטְתִּין דְּרַבְּנָן? תַּפְזוּ אֵינּוּ אֲמַרִּין: אִם הֲזִיקוּ מְרוּבָּה עַל שַׁל עֲנִי. וְכָא, אֵינּוּ אֲמַרִּין הַכִּין! תַּפְזוּ – הֵם גְּרָמוּ לְעַצְמָן וְלֹא בָּא, בְּרַם הָכָא – הָרִי בָּא. וְהָא רַבִּי מֵאִיר אָמַר: אֵין מְגַלְגְּלִין, וְשִׁמְיִן שַׁל בְּעַל תְּפִיטָה בְּהַפְסָדוֹ. וְהָא רַבְּנָן אֲמַרִּין:

[דף כ"ז ע"א]

מְגַלְגְּלִין וְשִׁמְיִן לְעֲנִיִּים בְּהַפְסָדָן. וְלָמִי הוּא מְשַׁלֵּם? אָמַר רַבִּי יוֹנָה: לְעֲנִי אוֹתָהּ הָעִיר. דִּלָּא בְּהּ, מַה אֲנִין אֲמַרִּין? אָמַר רַבִּי חֵיִיא בַר אֲדָא: לְמַדַּת הַדִּין גְּצָרְכָה.

הַלְבָּה ד'

מתני' בעל הבית שהיה עובר ממקום למקום, וצריך ליטול לקט שכחה פאה ומעשר עני, בשיחזור לביתו – וישלם; דברי רבי אליעזר. וחכמים אומרים: עני היה פאותה שעה.

הפחליף עם העניים, בשלו – פטור. ובשל עניים – חייב.

שנים שקבלו שדה בארסות – זה נותן לזה חלקו מעשר עני, וזה נותן לזה חלקו מעשר עני.

המקבל שדה לקצור – אסור בלקט שכחה ופאה ומעשר עני. אמר רבי יהודה: אימתי? בזמן שקבלה ממנו למחצה, לשליש ולרביעי. אבל אם אמר לו: "שליש מה שאתה קוצר שלד" – מותר בלקט שכחה ופאה, ואסור במעשר עני.

גמרא תני: אב ובנו, איש וקרובו, שני אחיו, שני שותפין – הודין זה לזה מעשר שני, ונותנין זה לזה מעשר עני.

אמר רבי יודן: תבוא מאירה למי שהוא נותן לאביו מעשר עני. אמרו מניין שאם היו שניהם עניים?

מה ביניה לקדמייתא? אלא, "לכשתקצור שלישי – תרי הוא שלד". אמר רבי הניא בר רבי בון: הדיא אמרה: שהמזכר זכיי בפאה – שהיא מתרת את העומרים.

אמר יוסי בי רבי בון: תמן – נתחייבה שדהו ברשותו. ברם הכא – לא נתחייבה שדהו ברשותו.

אמר רבי אבהו בר נגרי: שנייא היא בלקט שכחה ופאה – שחן בעזיבה.

הלכה ה'

מתני' המוכר שדהו, המוכר – מותר. והלוקח – אסור.

לא ישכור אדם את הפועל, על מנת שילקט בנו אחריו. ומי שאינו מניח את העניים ללקט, או שהוא מניח את אחד ואת אחד אינו מניח, או שהוא מסייע את אחד מהן – תרי זה גזול את העניים. על זה נאמר (משלי כג, ט): **אל תסג גבול עולם.**

גמרא מתניתא – בשמכר לו שדהו וקומתה. אבל אם מכר לו קמה, ושיר לו שדה, אצל זה – אני קורא שדך, ואצל זה – אני קורא קצירך.

ואם עשה בן – תרי זה גזול את העניים. בעל הבית שעושה בן – תרי זה

[דף כ"ז ע"ב]

גזול את העניים. פועל שעושה בן – תרי זה גזול לבעל הבית ולעניים.

ועל זה נאמר: **אל תסג גבול עולם.** רבי ירמיה ורב יוסף, חד אמר: אלו עולי מצרים. והרנא אמר: אלו שירדו מנכסיהן. לסמיא צווחין סגיא נהורא.

אמר רבי יצחקי: (ישעיה נח) **ועניים מרודים תביא בית**. אמר רבי אבין: אם עשית בן – מעלה אני עליך באלו הבאת ביכורים לבית המקדש. נאמר כאן: **תביא**, ונאמר להלן (שמות כג) **ראשית בכורי אדמתך תביא בית ה' אלהיך וגו'**.

הלכה ז'

מתני' העומר ששקחהו פועלים ולא שקחהו בעל הבית. שקחו בעל הבית ולא שקחהו פועלים. עמדו עניים בפניו, או שהיפהו בקש – אינה שקחה.

גמרא העומר ששקחהו פועלים ולא שקחו בעל הבית – אינה שקחה, דכתיב (דברים כד) **קצירך ושכחת**. שקחו בעל הבית ולא שקחו פועלים – אינה שקחה, דכתיב (שם): **פי תקצר ושכחת**. רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון: אפילו חמרין שהן עוברין בדרך, וראו עומר אחד ששקחהו פועלין ולא שקחהו בעל הבית – אינו שקחה עד שישקחהו כל אדם.

היה עומד בעיר ואומר: "יודע אני שהפועלין שכיחין עומרין שבמקום פלוני" ושקחהו – (אינו) הרי זו שקחה. היה עומד בשדה ואמר: "יודע אני שהפועלין שכיחין עומרין במקום פלוני" (הרי זה) אין זה שקחה, שנאמר: **בשדה ושכחת** – ולא בעיר ושכחת.

רבי זעירא בשם שמואל, אף לעגנן מציאה בן. מה אנו קיימין? אם ביכול ליגע בהן – מה לי בתוך העיר, מה לי בתוך שדה? רבי אבא בר בהנא, רבי יוסי בשם רבי יוחנן, והוא שייכול ליגע בהן אפילו בתוך שדהו.

היה פולו מהופה בקש? נשמעינא מן הדא; וכן הפומא לששכה – יש לו שקחה. וסומא, לא כמי שכולו מהופה בקש הוא?

רבי יונה אומר: בזכר את הקשים. אתיא דרבי יונה דרבי זעירא כמה דרבי זעירא אומר: בזכר את העליון, בן רבי יונה אומר: בזכר את הקשים.

הלכה ז'

מתני' המעמר לכובעות, לכומסאות, לחררה, ולעומרים – אין לו שקחה. מפנו ולגורן – יש לו שקחה.

המעמר לגדיש – יש לו שקחה. מפנו ולגורן – אין לו שקחה. זה הכלל: כל המעמר למקום שהוא גמר מלאכה – יש לו שקחה.

מפנו ולגורן – אין לו שקחה. למקום שאינו גמר מלאכה – אין לו שקחה. מפנו ולגורן – יש לו שקחה.

גמרא רבי יונה אומר: מן לעיל, כמה דתימר (שמואל א, יז): **וכובע נחשת על ראשו**.

לכומסאות. רבי אביןא אומר: מלרע, כמה דתימר (דברים לב): **הלא הוא כמס עמדי**.

לחררה – גלגל.

לְעוֹמְרִין – רַבְרַבִּין. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: (שם לד) **בִּי תִקְצַר קִצְרִיךָ בְּשִׁדְךָ וְשִׁכְחָתָ עִמָּךְ בְּשִׂדָּה.** מַה קִּצְרִי – שְׂאִין אַחֲרָיו קִצְרִי, אִם עוֹמֵר – שְׂאִין אַחֲרָיו עוֹמֵר.

הֲדָרוּ עֲלֶיךָ גְדִישׁ

[דף כ"ח ע"א]

בְּרַק שִׁטְיִי

הִלְכָה א' מִתְנִי' בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: הֶבְקֵר לְעֲנִיִּים – הֶבְקֵר. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: אֵינּוּ הֶבְקֵר עַד שְׂיִבְקוֹר אִם לְעֲשִׂירִים בְּשְׂמִיטָה.

כָּל עֲמִירֵי הַשְּׂדֵה – שֶׁל קֶבֶב, וְאֶחָד – שֶׁל אֶרְבַּעַת קֶבֶיִן, וְשִׁכְחוּ – בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: אֵינָה שִׁכְחָה. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: שִׁכְחָה.

גְּמֵרָא רַבִּי הֵיִיא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: טַעֲמִייהוּ דְּבֵית שְׁמַאי: (ויקרא ט) **לְעֲנִי וְלִגֵּר.** מַה תִּלְמוּד לִזְמַר: **תַּעֲזֹב אַתֶּם?** יֵשׁ לָךְ עֲזִיבָה אַחֲרַת כְּזוֹ, מַה זֶה – לְעֲנִיִּים וְלֹא לְעֲשִׂירִים. אִם מַה שֶּׁנֶּאֱמַר בְּמָקוֹם אַחֵר – לְעֲנִיִּים וְלֹא לְעֲשִׂירִים.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ: טַעֲמִייהוּ דְּבֵית הַלֵּל, (שמות כג) **תִּשְׁמַטְנָה**. מַה תִּלְמוּד לִזְמַר: **וּנְטַשְׁתָּהּ?** יֵשׁ לָךְ נְטִישָׁה אַחֲרַת שְׁהִיא כְּזוֹ. מַה זֶה – בֵּין לְעֲנִיִּים בֵּין לְעֲשִׂירִים, אִם מַה שֶּׁנֶּאֱמַר בְּמָקוֹם אַחֵר – בֵּין לְעֲנִיִּים בֵּין לְעֲשִׂירִים.

מַה מְקִימוֹן בֵּית הַלֵּל טַעֲמִייהוּ דְּבֵית שְׁמַאי? **תַּעֲזֹב אַתֶּם** – מִיעוּט. זֶה – לְעֲנִיִּים וְלֹא לְעֲשִׂירִים, אֲבָל מַה שֶּׁאֵמַר בְּמָקוֹם אַחֵר – בֵּין לְעֲנִיִּים בֵּין לְעֲשִׂירִים.

מַה מְקִימוֹן בֵּית שְׁמַאי טַעֲמִייהוּ דְּבֵית הַלֵּל? **תִּשְׁמַטְנָה וּנְטַשְׁתָּה** – מִיעוּט. זֶה – בֵּין לְעֲנִיִּים בֵּין לְעֲשִׂירִים, אֲבָל מַה שֶּׁנֶּאֱמַר בְּמָקוֹם אַחֵר – לְעֲנִיִּים אֲבָל לֹא לְעֲשִׂירִים.

אָמַר רַבִּי אֲבוּן: לִישׁוֹן דְּמִתְנִיתָא מְסִיעַ לְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ, "עַד שִׁפְקִיר אִם לְעֲשִׂירִים בְּשְׂמִיטָה". הֶפְקֵר לְכַתְּמָה אֲבָל לֹא לְאָדָם, לְגוֹזִים אֲבָל לֹא לְיִשְׂרָאֵל, לְעֲשִׂירִים אֲבָל לֹא לְעֲנִיִּים – דְּבָרֵי הַכֵּל: אֵין הֶפְקֵרוּ הֶפְקֵר.

לְאָדָם אֲבָל לֹא לְכַתְּמָה, לְיִשְׂרָאֵל אֲבָל לֹא לְגוֹזִים, לְעֲנִי אוֹתָהּ הַעִיר אֲבָל לֹא לְעֲנִי עִיר אַחֲרַת – פְּלוּגְתָא דְּרַבִּי יוֹחָנָן וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ. עַל דְּעִתִּיהּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן: הֶפְקֵרוּ הֶפְקֵר. וְעַל דְּעִתִּיהּ דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ: אֵין הֶפְקֵרוּ הֶפְקֵר.

אָמַר רַבִּי לֹא: בְּפִירוּשׁ פְּלוּגֵי, רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: הֶפְקֵרוּ הֶפְקֵר. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר: אֵין הֶפְקֵרוּ הֶפְקֵר.

אמר רבי אבון ברבי חיאי: הדה אמרת: הפקר לעניים וזכו בקון עשירים – תפלוונתא דרבי מאיר ורבי יוסי. על דעתיה דרבי מאיר דו אמר: בין שאדם מפקיר דבר מרשותו – הפקרו הפקר. על דעתיה דרבי יוסי דו אמר: אין הפקר יוצא מתחת ידי בעלים אלא בזכיה – אין הפקרו הפקר.

[דף כ"ח ע"ב]

עד גדון, בשהפקירה לזמן מרובה. אבל הפקירה לזמן מועט – נשמענא מן הדא: הפקר את שדהו שנים ושלשה ימים – חוזר בו. תני רבי שמעון דימא קומי רבי זעירא: אפילו לאחר שלשה ימים – חוזר בו. אמר ליה: בין דאת אמר אפילו לאחר שלשה ימים – היא לאחר שלשה ימים, היא לאחר כפה ימים.

לישן מתניתא מסייע לרבי זעירא. כמה דברים אמורים? בשהפקיר סתם. אבל אם אמר: "שדי מופקרת יום אחד, שבת אחת, חודש אחד, שבוע אחד", אם עד שלא זכה בקון הוא או אחר – יכול לחזור בו. אבל משזכה בו, בין הוא בין אחר – אינו יכול לחזור בו.

הדא אמרה: הוא זמן מרובה, הוא זמן מועט. הדא אמרה: לא חשו על הערמה. הדא אמרה: שאדם מפקיר, וחוזר וזכה בו. הדא פשיטא שאילתיה דרבי זעירא. דרבי זעירא אמר: הוא זמן מרובה, הוא זמן מועט.

מה אנן קיימין? אם משום דבר מסויים – דיו שנים! אי משום שורה – דיו שלשה.

חד בר רבנן אמר קומי ריש לקיש הדא דרבי יוחנן: כל שהוא יכול לחלקו ולעשותו שורה, כבית שמאי.

רבי יונה בעי: כל עומרי השדה של קב קב, ואחד של ארבעה קבין, ושכחו. כל עומרי השדה של שני קבין, ואחד של שמונת קבין!

[דף כ"ט ע"א]

הלכה ב'

מתני' העומר שהוא סמוך לגפה ולגדיש, לפקר ולכלים, ושכחו – בית שמאי אומרים: אינה שכחה. ובית הלל אומרים: שכחה.

גמרא וקשיא על דבית שמאי, בגפה ובגדיש – דבר שהוא מסויים, ואינו אמרין: אינו שכחה? וקשיא על דבית הלל, בפקר ובכלים – דבר שאינו מסויים, ואינו אמרין: שהיא שכחה?

במקומו. היה עומד בצד הגת או בצד הפירצה. מתניתא דבית שמאי! דבית שמאי אומרים: אינו שכחה! אמר רבי יוסי: דברי חלל היא. תמן – דבר מחובר בצד דבר מחובר. ברם הכא – דבר תלוש בצד דבר מחובר.

תְּלַמּוּד מִסְכַּת פָּאָה יְרוּשָׁלַמִי

אָמַר רַבִּי אֵילְעָאי, שְׂאֵלְתִי אֶת רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: בְּאֵלּוּ עוֹמְרִים פְּלוּגֵי בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הֵלֵל? אָמַר לִי: בַּתּוֹרָה הַזֹּאת! עוֹמֵר הַסְמוּךְ לַגֹּפֶה וְלַגְּדִישׁ וְלַבְּקָר וְלַפְּלִים וּשְׂכָחוּ, בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: אֵינּוּ שֹׁכְחָה. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים: שֹׁכְחָה.

וּכְשֶׁבֵּאתִי אֶצֶל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, אָמַר לִי: לֹא נִחְלַקוּ בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הֵלֵל עַל הָעוֹמֵר שֶׁהוּא סְמוּךְ לַגֹּפֶה וְלַגְּדִישׁ וְלַבְּקָר וְלַפְּלִים וּשְׂכָחָה – שֶׁהוּא שֹׁכְחָה. וְעַל מַה נִּחְלַקוּ? עַל הָעוֹמֵר שֶׁנִּמְלָא וַיִּתְּנוּ בְּצַד הַנֶּגְפָה, בְּצַד הַגְּדִישׁ, בְּצַד הַבְּקָר, בְּצַד הַפְּלִים, וּשְׂכָחוּ – שֶׁבֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: אֵינּוּ שֹׁכְחָה מִפְּנֵי שֹׁזְכָה בּוֹ. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים: שֹׁכְחָה. וּכְשֶׁבֵּאתִי וְהִרְצִיתִי אֶת הַדְּבָרִים לִפְנֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן עֲזַרְיָה, אָמַר לִי: הַכְּרִית! הֵן הֵן הַדְּבָרִים שֶׁנֶּאֱמָרוּ לְמִשְׁחָה בְּחוּרָב!

תִּמְנָן תְּנִינָן: הָאִשָּׁה שֶׁנִּפְלוּ לָהּ נְכָסִים עַד שְׁלֹא תִתְאַרְם – מוֹדִים בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הֵלֵל: שְׁמוּכְרַת וַיִּתְּנָת וְקִיּוּם. נִפְלוּ לָהּ מִשְׁנַתְאַרְסָה – בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: תִּמְכּוּר. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים: לֹא תִמְכּוּר.

רַבִּי פְּנִיחָס בְּעֵי קוּמֵי רַבִּי יוֹסִי: וְלָמָּה לֹא תְּנִינְתָא מַקּוּלֵי בֵּית שְׁמַאי וּמַחֲוּמֵי בֵּית הֵלֵל? אָמַר לִיהֵ: לֹא אֲתִינָן מִתְּנִיתָא אֲלָא דְבַר שֶׁהוּא חוֹמֵר מִשְׁנֵי צְדָדִין וְקַל מִשְׁנֵי צְדָדִים. כֶּרֶם הֵבֵא – חוֹמֵר הוּא מִצַּד אֶחָד, וְקַל מִצַּד אֶחָד.

וְהִתְנִינָן: בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: הַפְּקָר לְעֲנִיִּים – הַפְּקָר, הָרִי הוּא קַל לְעֲנִיִּים, וְחוֹמֵר לְכַעַל הַבַּיִת, וְתִנְיָתָה! קַל הוּא לְעֲנִיִּים וְאֵינּוּ חוֹמֵר לְכַעַל הַבַּיִת שֶׁמּוֹדְעֵתוּ הוֹפְקָרוּ.

אָמַר לִיהֵ: וְהָא תְּנִינָן: עוֹמֵר שֶׁהוּא סְמוּךְ לַגֹּפֶה וְלַגְּדִישׁ וְלַבְּקָר וְלַפְּלִים וּשְׂכָחוּ – הָרִי הוּא קַל לְכַעַל הַבַּיִת וְחוֹמֵר לְעֲנִיִּים, וְתִנְיָתָה! אָמַר לִיהֵ: קַל הוּא לְכַעַל הַבַּיִת וְאֵינּוּ חוֹמֵר לְעֲנִיִּים, שְׁעָדִין לֹא זָכוּ בְּהֵן. וְאֲמוֹר אוֹף הֵבֵא: קַל הוּא לְאִשָּׁה וְאֵינּוּ חוֹמֵר לְכַעַל שְׁעָדִין לֹא זָכָה בְּהֵן! אָמַר לִיהֵ: מִכִּיּוֹן שִׁקִּידְשָׁה – לְזִכּוּתָהּ וְלְזִכּוּתוֹ נִפְלוּ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָא: אָמְרוּ לִפְנֵי רַבִּין גַּמְלִיאֵל: הוּאִיל וְאַרוּסָה אֲשֶׁתּוֹ, וּנְשִׂאָה אֲשֶׁתּוֹ, מַה זֶה – מַכְרָה בְּמַל, אִף זֶה – מַכְרָה בְּמַל! אָמַר לָהֶם: בְּחֻדְשִׁים אָנוּ בּוֹשִׁים, אֲלָא שְׂאֵתָם מְגַלְגְּלִין עֲלֵינוּ הִישָׁנִים! אֵלּוּ הֵן הַחֻדְשִׁים? מִשְׁנֵי שְׂאֵת. וְאֵילּוּ הֵן הִישָׁנִים? עַד שְׁלֹא נִישְׂאֵת.

[דף כ"ט ע"ב]

הַלְכָה ג'

מִתְּנִי רֵאשֵׁי שׁוֹרוֹת, עוֹמֵר שֶׁנִּגְנְדוּ – מוֹכִיחַ.

הָעוֹמֵר שֶׁהַחֲזוּק בּוֹ לְהוֹלִיכוֹ לְעִיר, וּשְׂכָחוּ – מוֹדִים שְׂאֵינוּ שֹׁכְחָה.

אֵלּוּ הֵן רֵאשֵׁי הַשׁוֹרוֹת? שְׁנַיִם שֶׁהִתְחִילוּ בְּאֲמִצְעַת הַשׁוֹרָה, זֶה פְּנֵה לְצַפּוֹן, וְזֶה פְּנֵה לְדָרוֹם, וּשְׂכָחוּ לְפָנֵיהֶם וְלֵאחֲרֵיהֶם, שֶׁלִּפְנֵיהֶם – שֹׁכְחָה, וְשֶׁל אַחֲרֵיהֶם – אֵינּוּ שֹׁכְחָה.

יְחִיד שֶׁהִתְחִיל מֵרֵאשׁ הַשׁוֹרָה, וּשְׂכַח לִפְנֵיו וְלֵאחֲרָיו, שֶׁלִּפְנֵיו – אֵינּוּ שֹׁכְחָה, וְשֶׁל אַחֲרָיו – שֹׁכְחָה שֶׁהוּא כָּבֵל תְּשׁוּב. זֶה הַפְּלִל: כָּל שֶׁהוּא כָּבֵל תְּשׁוּב – שֹׁכְחָה, וְכָל שְׂאֵינוּ כָּבֵל תְּשׁוּב – אֵינּוּ שֹׁכְחָה.

גמרא מניין לראשי שורות? אומר רבי יונה: בתיב (דברים כד): **כי תקצר קצירך בשדך ושכחת** – מה שאתה קוצר, אתה שוכח. עד דון ראשי שורות קמה. סוף שורות עומרים? אומר רבי יונה: **לא תשוב לקחתו** – ממקומו שבאת, לא תשוב לקחתו.

עד דון ראשי שורות קמה, וסוף שורות עומרים. ראשי שורות עומרים, וסוף שורות קמה? אומר רבי יונה: גילף ראשי שורות עומרים מראשי שורות קמה, וסוף שורות קמה [עומרים] מסוף שורות עומרים [קמה].

העומר שפגגה מוכיה. ביצד? היו לו עשר שורות של עשרה עשרה עומרים, עימר אחת מהן צפון ודרום, ושכח אחד מהן – אינו שכחה, מפני שהיא נידון מזרח ומערב.

עימר מזרח ומערב ושכח, מהו שיעשה שכחה? נשמיענא מן הדא: עימר את הראשון ואת השני ואת השלישי, ושכח את הרביעי – אית תני תני: אם נטל את החמישי – הרי זו שכחה. אית תני תני: אם שהה ליטול את החמישי – הרי זו שכחה.

אמר רבי בון בר חייא: מאן דאמר נטל את החמישי – בשיש שם ששי. מאן דאמר אם שהה ליטול את החמישי – בפשאי שם ששי. אם עד שלא נטל את החמישי, לא כבר נראה את הרביעי לידון בשורה? ואת אמר: שהווא שכחה! וכא נמי – שכחה.

היה עומר אחד גדול, עימר צד החיצון בצד הפנימי – נידון בשורה. עימר צד הפנימי בצד החיצון, מהו שידון בשורה?

עימר צד העליון בצד התחתון – נידון בשורה. עימר

[דף ל' ע"א]

התחתון בצד העליון, מהו שידון בשורה? רב, כד נחית לתמן אמר: אנא הוא בן עזאי דהכא! אתא חד סב שאל ליה: שני הרוגים זה על גב זה? סבר רב: שהן עורפין. אמר ליה: אין עורפין. אמר ליה: למה? אמר ליה: התחתון – משום טמון. והעליון – משום צף.

כד סלק להכא אתא לגבי רבי, אמר ליה: יאות אמר לך! **כי מצא** – ולא ימצאו.

רבי יהודה ברבי אמר: היה שם אמת המים על כל פני השדה, אם עוקר את המחרישו מצד זה ונתנה בצד זה – אינו נידון בשורה. ואם לאו – נידון בשורה.

קצר חצי שורה, ישב לאכול, ישב לישן, קרא לו חבירו, חשיכה?

עומר שננטלו להוליכו לעיר, ונתנו על גבי חבירו, ושכח את שניהן, התחתון – שכחה, והעליון – אינו שכחה.

רבי שמעון אומר: שניהם – אינן שכחה. התחתון – מפני שהיא מכוסה. ועליון – מפני שזכה בו.

רבי זעירא אומר: בזוכר את העליון. אתיא דרבי זעירא – ברבי יונה. דרבי יונה אמר: בזוכר את הקשיו, בן רבי זעירא אומר: בזוכר את העליון.

שָׂדֶה שְׁעוֹמְרִיהָ מְעוֹרָבִין, וְשִׁכְחָ אֶחָד מֵהֶן – אֵינּוּ שִׁכְחָה עַד שְׂיִטּוֹל כָּל סְבִיבוֹתָיו.

הַלְכָה ד'

מתני' שְׁנֵי עוֹמְרִים – שִׁכְחָה. שְׁלֹשָׁה – אֵינּוּ שִׁכְחָה. שְׁנֵי צְבוּרֵי זֵיתִים וְחֻרּוּבִים – שִׁכְחָה. וְשִׁלְשָׁה – אֵינּוּ שִׁכְחָה. שְׁנֵי הוֹצֵנֵי פִשְׁתָּן – שִׁכְחָה. וְשִׁלְשָׁה – אֵינּוּ שִׁכְחָה.

שְׁנֵי גִרְגְרוֹת – פֶּרֶט. וְשִׁלְשָׁה – אֵינּוּ פֶרֶט. שְׁנֵי שְׁפָלִים – לֶקֶט. וְשִׁלְשָׁה – אֵינּוּ לֶקֶט; כְּדַבְּרֵי בֵּית הַלֵּל. וְעַל בּוֹלֵן בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים: שְׁלֹשָׁה – לְעֵנָיִים. וְאַרְבָּעָה – לְכַעַל הַבַּיִת.

גמרא רבי בון בר חייא בשם רבי יוחנן: עֲשָׂאן כַּמִּין גַּם.

לֹא אָמַר אֱלָא צִיבוּרִין, הָא זֵיתִים – לֹא. מַה בֵּין הַצִּיבוּרִין וּמַה בֵּין הַזֵּיתִים? צִיבוּרִין – גִּמְר מְלֹאכָה. וְזֵיתִים – אֵינּוּ גִמְר מְלֹאכָה.

אָמַר רַבִּי הוֹשַׁעְיָא: רוּמַס הָיִיתִי זֵיתִים עִם רַבִּי חֵיִיא הַגָּדוֹל, וְאָמַר לִי: "כָּל זֵית שְׂאֵת יָכוֹל לְפָשׁוּט יָדָךְ וְלִיטְלוֹ – אֵינּוּ שִׁכְחָה". אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: מִפְּנֵין שְׁעֵבֵר עָלָיו וְשִׁכְחָה – הָרִי הוּא שִׁכְחָה.

רַבִּי אֱלֶעָזָר בְּשֵׁם רַבִּי חֵיִיא רַבָּה: חֲצִי אֲשֻׁכּוֹל – פֶּרֶט. תְּנִי רַבִּי חֵיִיא: חֲצִי אֲשֻׁכּוֹל אוֹ אֲשֻׁכּוֹל שְׁלֵם – פֶּרֶט. וְהַתְּנִי: שְׁנֵי גִרְגְרוֹים – פֶּרֶט! רַבִּי אִימִי בְּשֵׁם רַבִּי חֵיִיא: כְּמִצַּר וּמְנִיחָה תַּחַת הַגֶּפֶן.

הָיוּ עֲשׂוּוִין כַּמִּין סִינְפִין, מִנְחָם בְּשֵׁם רַבִּי יוֹנָתָן; וְהוּא – שִׁיחָה הוֹתֵכָן בְּשָׂוֶה.

אָמַר רַבִּי אֲבוּן: טַעֲמִייהוּ דְּבֵית שְׂמַאי – (דברים כד) לֶגֶר לִיתוּם וְלֹא לִמְנָה יְהִיה. טַעֲמִייהוּ דְּבֵית הַלֵּל – (ויקרא יט) לְעֵנִי וְלֶגֶר תַּעֲזוּב אִתָּם.

אָמַר רַבִּי מְנָא: שְׁנִיחָם מִקְרָא אֶחָד דְּרָשׁוּ, לֶגֶר לִיתוּם וְלֹא לִמְנָה יְהִיה. בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים: לְעֵנָיִים. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: לְכַעַל הַבַּיִת.

הַלְכָה ה'

מתני' הַעוֹמֵר שֵׁישׁ בּוֹ סְאִתִּים וְשִׁכְחָה – אֵינּוּ שִׁכְחָה. שְׁנֵי עוֹמְרִים וּבִהֶן סְאִתִּים, רַבָּן גְּמְלִיאֵל אוֹמֵר: לְכַעַל הַבַּיִת. וְחֻקִּים אוֹמְרִים: לְעֵנָיִים.

אָמַר רַבָּן גְּמְלִיאֵל: וְכִי מְרֻב הַעוֹמְרִים יוֹפִי כּוּחוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת, אוֹ הוֹרַע כּוּחוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת? אָמְרוּ לוֹ: יוֹפִי כּוּחוֹ. אָמַר לָהֶם: וְכֹה אִם בְּזִמּוֹן שֶׁהוּא עוֹמֵר אֶחָד וּבּוֹ סְאִתִּים – אֵינּוּ שִׁכְחָה, שְׁנֵי עוֹמְרִים וּבָהֶם סְאִתִּים – אֵינּוּ דִין שְׁלֵא יְהִי שִׁכְחָה! אָמְרוּ לוֹ: לֹא! אִם אָמְרוּ: בְּעוֹמֵר אֶחָד – שֶׁהוּא כְּגִדִישׁ. תֹּאמַר בְּשְׁנֵי עוֹמְרִים – שֶׁחֵן כְּכַרְיֹכּוֹת.

קָמַח שֵׁישׁ בָּהּ סְאִתִּים וְשִׁכְחָה – אֵינָה שִׁכְחָה. אֵין בָּהּ סְאִתִּים אֲכָל הוּא רְאוּיָה לְעֲשׂוֹת סְאִתִּים, אֲפִילוּ הוּא שֶׁל טוֹפַח – רוֹאִין אוֹתָהּ כְּפֹאֵל הוּא עֲנֻכָּה שֶׁל שְׁעוּרִין.

גמרא אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר: פְּתִיב (דברים כד): **כִּי תִקְצֹר קִצְרֶיךָ בְּשִׂדְךָ וְשִׁכְחָתָ עִמָּךְ בְּשָׂדֶה**. עוֹמֵר שְׂאֵתָה יָכוֹל לְפָשׁוּט יָדָךְ וְלִיטְלוֹ. אֵית תְּנִי תְּנִי: וְשִׁכְחָתָ עוֹמֵר – וְלֹא גְדִישׁ. הֵיאֵךְ עֵבִידָא? שִׁכְחָה עוֹמֵר אֶחָד כְּצִידוֹ, אֵין תַּעֲבִידִנָּא עוֹמֵר – דְּכַרִּי הַכֵּל שִׁכְחָה,

[דף ל' ע"ב]

ואין תעבדינא גדיש – מחלוקת בית שמאי ובית הלל.

שכח שני עומרים בצידו, אין תעבדינא עומר – מחלוקת בית שמאי ובית הלל. אין תעבדינא גדיש – אינו נידון בשורה.

אמר רבי יונה: **בי תקצר קצירך בשדה ושכחת עמר בשדה**. עומר שיש בו סאתים ושכחו – אינו שכחה, קמה שיש בה סאתים ושכחה – אינה שכחה. אמר רבי יוסי: ובלבד שיבלין.

היו דקות – רואין אותן באלו הן ארוכות. שדופות – רואין אותן באלו הן מליאות.

הלכה ו'

מתני' קמה – מצלת את העמר ואת הקמה. והעומר – אינו מציל לא את העומר ולא את הקמה. איזה היא קמה שהיא מצלת את העומר? כל שאינה שכחה. אפלו קלה אהד.

קמה תבואה עקורה, וסאה שאינה עקורה. וכן באילן, השום והבצלים – אינן מצטרפין. רבי יוסי אומר: אם באת רשות העני באמצע – אין מצטרפין. ואם לאו – הרי אלו מצטרפין.

גמרא אמר רבי: כתיב: **בי תקצר קצירך בשדה, ושכחת עמר בשדה** – עומר שסביבותיו קציר. לא עומר שסביבותיו קמה. ולמה עומר שסביבותיו עומרים, ולא עומר שסביבותיו קמה? עומר שסביבותיו עומרים – מה שתחתיו שדה. עומר שסביבותיו קמה – מה שתחתיו קשין.

תנא, קמת חבירו – מצלת על שלו. של גוי – מצלת את של ישראל. של חמין – מצלת את של שעורין; דברי רבי. והכמים אומרים: אינה מצלת אלא שלו, ואינה מצלת אלא ממינה.

תני רבן שמעון בן גמליאל: כלשם שהקמה מצלת את העומר, כך העומר מציל את הקמה. ודין הוא! ומה אם הקמה שניפה בה כח העני ושכחה – הרי מצלת, עומר שהורע בו כח העני – אינו דין שיצילו!

אמר לו רבי: מה אם קמה שניפה כח העני בה ושכחה הרי מצלת. עומר – שהורע כח העני בו, ושכחו אינו דין שיצילו.

מדברי שניהם נלמד: מצילין עומר מעומר, ואין מצילין קמה מקמה.

הא אם שכח – שכחה! תיפתר: בששכח את הקמה תחילה. הא אם היו שתיהן עקורות – לבעל הבית, מתניתא פרבן גמליאל.

[דף ל"א ע"א]

ותציל עקורה שאינה עקורה! הדין אמרה: דבר שהוא ראוי להציל ושכחו – שכחה. אמר רבי יונה: תיפתר בקוצר שורה ומעמר, וכבר שכח את הקמה עד שלא שכח את העומר.

מה? עד שתבא ממש, או אפילו נראית להביא? נשמעינא מן הדין: כגון תבואה וכרם. וכרם לא על אתר הוא! הדין אמרה: אפילו נראית להביא.

מַסְכַּת מַעֲלָה פָּרָק שְׁנִי

א. הַנְהֵנָה וְהַפּוֹגֵם בְּשׁוּה פְרוּטָה מִן הַקֹּדֶשׁ - מוֹעֵל, נְהֵנָה וְלֹא פָגַם, פָּגַם וְלֹא נְהֵנָה - הַרִי זֶה לֹא מַעֵל, עַד שֶׁיִּהְיֶה וַיִּתְכַּוֵּן לְהַנּוּת, עַד שֶׁתֵּהָא הַנְּאִתּוּ וּפְגִימָתּוּ כְּאַחַד, בְּדָבָר שֶׁדָּרְכּוּ לִיפְגֹם, וּבְשַׁעֲשֵׁה שְׁנֵהֲנָה פָּגַם וּבְשִׁלִּיחַ שַׁעֲשֵׁה שְׁלִיחוּתּוּ. רַבִּי עֲקִיבָה אָמַר: אִם נְהֵנָה - אִף עַל פִּי שְׁלֹא פָגַם - מַעֵל. מוֹדָה רַבִּי עֲקִיבָה לְחַכְמִים, בְּדַבְרִים שֶׁאֵין בֵּהֶם פָּגַם, כְּגוֹן הַשִּׁירִים וְנִזְמִים קִטְלָאוֹת וְטַבְעוֹת, שֶׁאִם נְהֵנָה, אִף עַל פִּי שְׁלֹא פָגַם - מַעֵל. מוֹדִים חַכְמִים לְרַבִּי עֲקִיבָה, בְּדַבְרִים שֶׁיֵּשׁ בֵּהֶן פָּגַם, שֶׁאִם נְהֵנָה וְלֹא פָגַם - שְׁלֹא מַעֵל. נִטְלָ קִרְדָם שֶׁל הַקֹּדֶשׁ וּבִקַּע בּוֹ, אִם נְהֵנָה וּפָגַם בְּשׁוּה פְרוּטָה - מַעֵל. אִם לֹא - לֹא מַעֵל. בָּא חֲבֵרוּ וּבִקַּע בּוֹ - כִּלְן מַעֵלוּ. נִטְלוּ הַרְאִשׁוֹן וּנְתַנּוּ לְשֵׁנֵי - הַרְאִשׁוֹן מַעֵל וְהַשְּׁנִי לֹא מַעֵל. נִטְלָ חֲמוֹר שֶׁל הַקֹּדֶשׁ, וּרְכַב עָלֶיהָ, אִם נְהֵנָה וּפָגַם בְּשׁוּה פְרוּטָה - מַעֵל, וְאִם לֹא - לֹא מַעֵל. בָּא חֲבֵרוּ וּרְכַב - כִּלְן מַעֵלוּ. נִטְלוּ הַרְאִשׁוֹן וּנְתַנּוּ לְשֵׁנֵי - הַרְאִשׁוֹן מַעֵל וְהַשְּׁנִי לֹא מַעֵל. נִטְלָ אֶבֶן שֶׁל הַקֹּדֶשׁ וּבְנָאָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, קוֹרֶה וְקִירָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ - הַרִי זֶה לֹא מַעֵל עַד שֶׁיִּדּוֹר תַּחְתִּיָּה בְּשׁוּה פְרוּטָה. נִטְלָ פְרוּטָה שֶׁל הַקֹּדֶשׁ, וְאָמַר: הַרִי הִיא שְׁלוֹ - לֹא אָמַר כְּלוֹם, עַד שֶׁיּוֹצִיאָנָה לְחִלִּין. נְתַנּוּ לְסַפֵּר, אִף עַל פִּי שְׁלֹא סַפֵּר - מַעֵל. וּבַעוּלָה, נְתַנּוּ לְחֲבֵרוּ, וְחֲבֵרוּ לְחֲבֵרוּ - כִּלְן מַעֵלוּ.

ב. אֵין הַמוֹעֵל אַחַר הַמוֹעֵל בְּמַקְדָּשֵׁין אֱלָא בְּהַמָּה. רַבִּי נַחֲמִיָּה אָמַר: בְּהַמָּה וְכָלֵי שָׂרְתָ. הַנְּהֵנָה מַחְטָאָת כְּשֶׁהִיא חֲתִיָּה - לֹא מַעֵל עַד שֶׁיִּפְגֹּם כְּשֶׁהִיא מַתָּה, כִּיּוֹן שְׁנֵהֲנָה מַעֵל, שֶׁאֵין פָּגַם לְמִיתָה. נְהֵנָה וְלֹא פָּגַם, פָּגַם וְלֹא נְהֵנָה - הַרִי זֶה לֹא מַעֵל עַד שֶׁיִּהְיֶה וַיִּפְגֹּם, וַיִּתְכַּוֵּן לְהַנּוּת עַד שֶׁתֵּהָא הַנְּאִתּוּ וּפְגִימָתּוּ כְּאַחַד, וּבְתַלּוּשׁ מִן הַקֹּרְקַע וּבְשִׁלִּיחַ בְּשַׁעֲת שְׁלִיחוּתּוּ. הַקֹּדֶשׁ בְּשָׂר לְאוֹרְחִין, וְאָמַר לוֹ: 'תֵּן לְהֵן חֲתִיכָה חֲתִיכָה', וְהוּא אָמַר: 'טְלוּ שְׁתֵּים שְׁתֵּים', וְהֵן נִטְלוּ שְׁלֹשׁ שְׁלֹשׁ - כִּלְן מַעֵלוּ, וּבַעוּלָה - לֹא מַעֵלוּ אֱלָא אוֹכְלִין בְּלַבָּד.

ג. 'פְרוּטָה שֶׁל הַקֹּדֶשׁ יֵשׁ לִי בַחלוּן, וְהֵלֶךְ הַבֵּן וְהוֹצִיאָהּ - הַבֵּן מַעֵל וְהָאֵב לֹא מַעֵל. אִם אָמַר לוֹ אָבִיו: 'צֵא וְטוּל' - הָאֵב מַעֵל וְהַבֵּן לֹא מַעֵל. נִתֵּן לוֹ פְרוּטָה, וְאָמַר לוֹ: 'צֵא וְקַח לִי מִקַּח מִן הַשּׁוֹק', וְנִזְכַּר בְּעַל הַבֵּית שֶׁהוּא שֶׁל הַקֹּדֶשׁ, וְלֹא נִזְכַּר הַשְּׁלִיחַ - שְׁלִיחַ מַעֵל, נִזְכַּרוּ שְׁנֵיהֶן - שְׁנֵיהֶן לֹא מַעֵלוּ, וְחֲנוּנֵי מַעֵל, כְּשִׁיּוֹצֵא נִזְכַּרוּ שְׁלִשְׁתָּן - לֹא מַעֵל וְהַמַּקַּח תַּפּוּס לְהַקֹּדֶשׁ, כִּיִּצַד יַעֲשֵׂה? יוֹצִיא אֶת חֲבֵרוּ יְדֵי מַעֲלָה, נוֹטֵל פְרוּטָה אוֹ כָּלִי, אָמַר: 'פְרוּטָה שֶׁל הַקֹּדֶשׁ בְּכָל מְקוֹם שֶׁהִיא - מַתְחַלְלָת עַל סֵלַע זוֹ, וְעַל קַתוֹן זֶה, וְעַל טְלִית זוֹ'; שֶׁהַקֹּדֶשׁ חָל עַל הַכֹּל. אֵין חָל, לֹא עַל הַעֲבָדִים, וְלֹא עַל שְׁטָרוֹת, וְלֹא עַל קַרְקַעוֹת.

ד. נִתֵּן לוֹ פְרוּטָה, וְאָמַר: 'הִבֵּא לִי בַחֲצִיָּה גֵרוֹת וּבַחֲצִיָּה פְתִילוֹת, וְהֵלֶךְ וְהִבִּיא לוֹ בְּכֻלָּה גֵרוֹת, בְּכֻלָּה פְתִילוֹת - שְׁנֵיהֶם לֹא מַעֵלוּ. בְּעַל הַבֵּית שְׁלֹא נַעֲשֵׂה שְׁלִיחוּתּוּ, וְשִׁלִּיחַ שְׁלֹא שֵׁנָה שְׁלִיחוּתּוּ - בְּשׁוּה פְרוּטָה. אֲבָל נִתֵּן לוֹ מַעְדָּה כֶּסֶף, וְאָמַר לוֹ: הִבֵּא לִי בְּכֻלָּה גֵרוֹת, בְּכֻלָּה פְתִילוֹת, וְהֵלֶךְ וְהִבִּיא לוֹ בַּחֲצִיָּה גֵרוֹת וּבַחֲצִיָּה פְתִילוֹת - שְׁנֵיהֶם מַעֵלוּ, בְּעַל הַבֵּית שֶׁנַּעֲשֵׂה שְׁלִיחוּתּוּ בְּשׁוּה פְרוּטָה. וְשִׁלִּיחַ שֶׁשֵּׁנָה שְׁלִיחוּתּוּ בְּשׁוּה פְרוּטָה. אֲבָל אָמַר לוֹ: 'הִבֵּא לִי מִיּוֹסֵף' וְהִבִּיא לוֹ מִשְׁמַעוֹן, 'מִשִּׁיחִין' וְהִבִּיא מִצְפוּרֵי - הַשְּׁלִיחַ מַעֵל. נִתֵּן לוֹ שְׁתֵּי פְרוּטוֹת, וְאָמַר לוֹ: 'הִבֵּא לִי אֲתָרוּג, וְהֵלֶךְ וְהִבִּיא לוֹ בַּפְרוּטָה אֲתָרוּג, וּבַפְרוּטָה שְׁנֵיהֶן רִמּוֹן - שְׁנֵיהֶן מַעֵלוּ. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: בְּעַל הַבֵּית לֹא מַעֵל, שֶׁאָמַר: 'אֲתָרוּג גְּדוֹל הֵייתִי מְבַקֵּשׁ וְהִבַּאתִי לִי קֶטֶן רַע'. נִתֵּן לוֹ דִּינָר זֶהָב, וְאָמַר לוֹ: 'הִבֵּא לִי חֲלוֹק', וְהֵלֶךְ וְהִבִּיא לוֹ בְּשִׁלִּישׁ חֲלוֹק, וּבְשִׁלִּישׁ טְלִית - שְׁנֵיהֶן מַעֵלוּ. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: בְּעַל הַבֵּית לֹא מַעֵל, שֶׁהוּא אָמַר לוֹ - 'לְחֲלוֹק גְּדוֹל הֵייתִי מְבַקֵּשׁ וְהִבַּאתִי לִי קֶטֶן רַע'. וּמוֹדָה רַבִּי יְהוּדָה בְּקַטְנִית, שֶׁשְׁנֵיהֶן מַעֵלוּ, שְׁקַטְנִית שֶׁל סֵלַע כְּקַטְנִית שֶׁל פְרוּטָה.

ה. המפקיד מעות אצל שלחני: אם צוררין - לא ישתמש בהן, לפיכך אם הוציא - לא מעל. אם מתרין - ישתמש בהן, לפיכך אם הוציא - מעל. אצל בעל הבית - בין כף ובין כף לא ישתמש בהן. לפיכך אם הוציא - לא מעל. חנוני כבעל הבית; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: כשלחני.

מסכת מעילה פרק שלישי

א. פרוטה של הקדש שנפל לתוך הכיס, או שאומר: 'פרוטה מן הכיס זה הקדש', כיון שהוציא את הראשונה - מביא אשם תלוי, ואת השנייה - מביא אשם ודאי. דברי רבי עקיבה. וחכמים אומרים: אין מביא אשם תלוי, ואת השנייה כרת, ושגגתו חטאת, להיכן מעילה זו נופלת? הנהגה מחטאת ומאשם - הרי זה מוסרין, מביא חטאת ואשם אחר. כבר קרבה חטאתו - ילך לים המלח. כבר קרב אשמו - יפול לנדבה. מקדשי קדשים לפני זריקת דמים, מקדשים קלים לאחר זריקת דמים, מן העולה ומן האמורין, מן קמץ ולבונה ומנחת כהן משיח, ומנחת נסכים - יפלו ללשכה. מקרבנות צבור - יפלו לנדבה. מהקדש מזבח - יפלו להקדש המזבח. מהקדש בדק הבית - יפלו להקדש בדק הבית.

הדרן עלון והדרן עלף סדר קדשים
בסייעתא דשמיא

מסכת כלים קמא פרק ראשון

א. חמר בשרץ שאין בשכבת זרע ובשכבת זרע שאין בשרץ. חמר בשרץ: שהשרץ אין חלוקה טמאתו, ושכבת זרע חלקה טמאתה. חמר בשכבת זרע, ששכבת זרע מטמא בכל שהוא, והשרץ אינו מטמא אלא בכעדשה.

ב. חמר בנבלה שאין במי חטאת ובמי חטאת שאין בנבלה. חמר במי חטאת: שמעוט מי חטאת - טמא, ומעוט נבלה - טהור. חמר בנבלה שבמי חטאת שלהן טהורין מטמאתן, ומטהרין את הטמאים,

ואין מטמאין בצרופן, מה שאין כן בנבלה. מי חטאת שיבשו - הרי אלו טהורין. נבלה שיבשה, אם יכולה לשרות ולחזר לכמות שהיתה - הרי זה טמאה.

ג. חמר בטמא מת שאין בבוועל נדה ובבוועל נדה שאין בטמא מת. חמר בטמא מת: שטמא מת טעון הזאה שלישי ושביעי, מה שאין כן בבוועל נדה. חמר בבוועל נדה: שבוועל נדה מטמא כר התחתון כעליון, מה שאין כן בטמא מת. רבי יוסי אומר: זוכו של זב, ורקו, ושכבת זרעו, ומימי רגליו, ודם הנדה ורביעית דם מן המת, למה אמרו רביעית? לפי שכל עבר תחלת בריתו יש בו רביעית דם, פיוצא במרכב לטמא שנים ולפסל אחד. חמר בהן שאין במרכב ובמרכב שאין בהן. חמר בהן - ששונה מגען למשאן לטמא אדם ולטמא בגדים, מה שאין כן במרכב. חמר במרכב, שהמרכב מטמא תחת אבן מסמא, מה שאין כן בהן.

ד. חמר בכזית מן המת מן המת, שפזית מן המת - פתחו בטפח, והמת עצמו פתחו בארבעה טפחים. וכמה היא כדי לעלות ארכה? רואין אותו כאלו יחור של תאנה שנפשח ומערה בקלפה קטנה, אם יכול לחיות הימנה - טמא.

ה. בשלשה דברים שנה סוריא לארץ ישראל, ובשלשה לחוצה לארץ: עפרה מטמא כחוצה לארץ, והמביא גט מסוריא כמביא מחוצה לארץ, והמוכר עבדו לסוריא כמוכר לחוצה לארץ. שלשה לארץ ישראל: שהקונה שדה בסוריא פקונה בפרור שבירושלים, וחיכת במעשרות ובשביעית, והרוצה לכנס לה בטהרה - נכנס.

ו. נכנסין לבין האולם ולמזבח שלא רחוצ ידים ורגלים; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: אין נכנסין. אמר רבי שמעון הצנוע לפני רבי אליעזר: אני נכנסתי לבין האולם ולמזבח שלא רחוצ ידים ורגלים. אמר לו: מי חביב? אתה או כהן גדול? ה'יה שותק. אמר לו: בוש אתה לומר,

שְׁכַלְבוּ שֶׁל כֹּהֵן גָּדוֹל חָבִיב הֵימָּךְ! אָמַר לוֹ: רַבִּי! אָמַרְתָּ. אָמַר לוֹ: הָעֲבוּדָה! אָפְלוּ כֹהֵן גָּדוֹל נִכְנָס, פּוֹצְעֵיךָ אֶת מוֹחוֹ בְּגוֹזְרֵיךָ אֲלֵא שְׁלֵא מִצְאָךְ, מָה תַעֲשֶׂה שְׁלֵא מִצְאָךְ בַּעַל הַפּוֹלֵל¹. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: כִּשְׁם שֶׁהַכֹּל פּוֹרְשֵׁיךָ מִבֵּין הָאוּלָם וְלִמְזוּבַח בִּשְׁעַת הַקְטָרָה, כִּךְ פּוֹרְשֵׁיךָ בִּשְׁעַת מַתַּן דָּמִים. פֶּר כֹּהֵן מְשִׁיחַ, פֶּר הָעֵלֶם דָּבָר שֶׁל צְבוּר, וְשַׁעֲרֵי עֲבוּדַת כּוֹכָבִים, מָה מַעֲלָה יֵשׁ בֵּין הַהֵיכָל לְבֵין הָאוּלָם וְלִמְזוּבַח? אֲלֵא שֶׁבַּהֵיכָל פּוֹרְשֵׁיךָ בֵּין בִּשְׁעַת הַקְטָרָה בֵּין שְׁלֵא בִּשְׁעַת הַקְטָרָה. וּבֵין הָאוּלָם וְלִמְזוּבַח - אֵינן פּוֹרְשֵׁיךָ אֲלֵא בִּשְׁעַת הַקְטָרָה. בֵּין הָאוּלָם וְלִמְזוּבַח - נִכְנָסִין לַעֲבוּדָה וְשְׁלֵא לַעֲבוּדָה. וְלַהֵיכָל - אֵינן נִכְנָסִין אֲלֵא לַעֲבוּדָה בְּלִבָּךְ.

ז. אָבָא שְׂאוּל אוֹמֵר: עֲלִית בֵּית קֳדָשִׁי הַקְדָּשִׁים חֲמוּרָה מִבֵּית קֳדָשִׁי הַקְדָּשִׁים, שְׁבָבִית קֳדָשִׁי הַקְדָּשִׁים כֹּהֵן גָּדוֹל נִכְנָס לְשֵׁם בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה לַעֲבוּדַת יוֹם הַכַּפּוּרִים אֲרַבַּע פְּעָמִים בַּיּוֹם, וְאִם נִכְנָס חֲמֵשׁ - חָיִב מִיתָה. וְלַעֲלִית בֵּית קֳדָשִׁי קֳדָשִׁים אֵינן נִכְנָסִין לָהּ אֲלֵא פַעַם אַחַת בְּשָׁבוּעָה², וְאִמְרֵי לָהּ: פְּעָמִים בְּשָׁבוּעָה, וְאִמְרֵי לָהּ: פַּעַם אַחַת בַּיּוֹם, לִידַע מָה הִיא צְרִיקָה. אִמְרוּ לוֹ: אֵינן זֹו מַעֲלָה. מִצְרַעִים שֶׁנִּכְנָסוּ לַפְּנִים מִן הַחוּמָה - לֹאִין אֶת הָאֲרַבַּעִים. זָבִין וְזָבוֹת נִדּוֹת וְיֹולָדוֹת שֶׁנִּכְנָסוּ לְהֵר הַבַּיִת - לֹאִין אֲרַבַּעִים. מִצְרַעִים שֶׁנִּכְנָסוּ לְהֵר הַבַּיִת - לֹאִין שְׁמוֹנִים. טָמֵא מֵת נִכְנָס לְהֵר הַבַּיִת, וְלֹא טָמֵא מֵת אִמְרוּ, אֲלֵא אָפְלוּ מֵת עֲצָמוֹ, שְׁנֵאמַר (שְׁמוֹת יג, יט): "וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עֲצָמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ"; עִמּוֹ - בְּמַחְנֶה לְוִיָּה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: הַחִיל וְעֹזֶרֶת נָשִׁים, טָמֵאִי מֵת שֶׁנִּכְנָסוּ לְשֵׁם - פְּטוּרִין.

ח. כָּל הָעֲזָרָה כְּשֶׁרָה לְאֲכִילַת קֳדָשִׁי קֳדָשִׁים וְלִשְׁחִיטַת קֳדָשִׁים קְלִים, וְהַשּׁוֹחֵט בְּתוֹכָהּ חָלִין - אֲסוּרִין בְּהִנָּאָה, וְהִיא הֵיטָה חָצֵר

הַמְשַׁכֵּן לַפְּנִים מִן הַקְּלָעִים שֶׁהָיוּ בְּמִדְבָּר. כָּל הַטָּמְאִים שֶׁנִּכְנָסוּ מִשְׁעַר נִקְנוֹר וְלַפְּנִים, אָפְלוּ הֵן מִחֲסָרֵי כְּפָרָה - הָרִי אֵלֶּה חֲבִיבֵיךָ עַל זְדוּנָן כָּרַח, וְעַל שִׁגְגַתְּ חֲטָאת, וְאֵינן צְרִיךְ לֹאמַר טָבוֹל יוֹם, וְשִׁאֵר כָּל הַטָּמְאִין וְטַהוּרִין שֶׁנִּכְנָסוּ לַפְּנִים מִמְּחִיצַתְּךָ לְהֵיכָל - בְּלֵן בְּאֲרַבַּעִים. מִבֵּית לְפָרְכַת אֵל פְּנֵי הַפָּרְכַת בְּמִיתָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵל פְּנֵי הַכְּפָרַת בְּמִיתָה, וְכָל הַהֵיכָל כְּלוֹ וּמִבֵּית לְפָרְכַת בְּאֲרַבַּעִים.

ט. הַכֹּל נִכְנָסִים לְבָנוֹת וְלִתְקַן וְלַהוּצִיא אֶת הַטָּמְאָה, מִצְוָה בְּכַהֲנִים, אֵינן כַּהֲנִים - נִכְנָסִין לְוִים. אֵינן לְוִים - נִכְנָסִים יִשְׂרָאֵלִים. מִצְוָה בְּטַהוּרִים. אֵינן טַהוּרִין - נִכְנָסִין טָמְאִין. מִצְוָה בְּתַמִּימִין. אֵינן תַּמִּימִין - נִכְנָסִין בְּעַלֵּי מוּמִין. מִצְוָה שֶׁיִּכְנָסוּ בְּתַבּוֹת. אֵינן שֵׁם תַּבּוֹת - נִכְנָסִין דָּרָךְ פְּתוּחִים. וְכֵן הוּא אוֹמֵר (דְּבָרֵי הַיָּמִים ב כט, טז): "וַיָּבִיאוּ הַכַּהֲנִים לַפְּנִימָה בֵּית ה' לְטַהֵר וַיּוּצִיאוּ אֶת כָּל הַטָּמְאָה" וְגוֹ'. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מַחִילוֹת שֶׁתַּחַת הֵיכָל - חוֹל, וּבְגוּגוֹ שֶׁל הֵיכָל - קֳדָשׁ, אֵינן אוֹכְלִין שֵׁם קֳדָשִׁי קֳדָשִׁים, וְאֵינן שׁוֹחֲטִין שֵׁם קֳדָשִׁים קְלִים, וְהַטָּמְאִין שֶׁנִּכְנָסוּ לְשֵׁם - פְּטוּרִין.

י. וְכִשְׁם שֶׁהָיוּ בְּמִדְבָּר שֶׁלֵּשׁ מַחְנוֹת: מַחְנֶה שְׁכִינָה מַחְנֶה לְוִיָּה מַחְנֶה יִשְׂרָאֵל, כִּךְ הָיוּ בִירוּשָׁלַיִם מִפְּתַח יְרוּשָׁלַיִם: וְעַד פְּתַח הַר הַבַּיִת - מַחְנֶה יִשְׂרָאֵל. מִפְּתַח הַר הַבַּיִת וְעַד שְׁעָרֵי נִקְנוֹר - מַחְנֶה לְוִיָּה. מִשְׁעָרֵי נִקְנוֹר וְלַפְּנִים - מַחְנֶה שְׁכִינָה. וְהֵן הֵן קְלָעִים שֶׁבְּמִדְבָּר, בִּשְׁעַת מַסְעוֹת אֵינן בָּהֶם מְשׁוּם קֳדָשָׁה, וְאֵינן חֲבִיבֵיךָ עֲלֵיהֶן מְשׁוּם טָמְאָה.

יא. רַבִּי מְנַחֵם בְּרַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: עֵירוֹת מְקוּפּוֹת חוּמָה מְקַדְּשׁוֹת מֵאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁמְשַׁלְּחִין מֵתוֹכָן אֶת הַמִּצְרַעִין וְהַבַּיִת צְמוֹת בְּתוֹכָן לְאַחַר שְׁנַיִם עָשָׂר חֲדָשׁ, וּמְסַבְּבִין בְּתוֹכָן הַמֵּת עַד שִׁרְצוֹ, יֵצֵא - אֵינן מִחֲזִירִין אוֹתוֹ. וְכֵן הוּא אוֹמֵר (דְּבָרֵי הַיָּמִים -

¹ בעל הפול - מלשון אין 'פולין' (אין בודקוין), והיו המשגיחים והממנה לבדוק את סהרת הקדש בהר הבית.

² בשבע שנים.

ב, כו, כג): "וַיִּשְׁכַּב עֲזִיהוּ עִם אָבוֹתָיו וַיִּקְבְּרוּ אוֹתוֹ עִם אָבוֹתָיו בְּשַׂדֵּה הַקְּבוּרָה אֲשֶׁר לְמַלְכִים כִּי אָמְרוּ מְצוּרַע הוּא, וַיִּמְלֹךְ יוֹתָם בְּנוֹ תַחְתָּיו". רבי שמעון אומר: כָּשֶׁם שְׁאִין זָבִים וְנִדּוֹת וַיִּלְדוּת נִכְנָסוֹת לָהֶר הַבֵּית - כִּן מִשְׁכָּן וּמוֹשָׁבָן כִּיּוֹצֵא בְהֵן.

מִסְכַּת פְּלִים קָמָא פְּרָק שְׁנִי

א. כְּלֵי נֶתֶר, בֵּית שְׁמַאי אֹמְרִים: מִטְּמְאִין מִתּוֹכָן וּמְאֹרִין כְּכֵלֵי חֶרֶשׁ, וּמְאֹחֲזִיָּהֶן כְּכֵלֵי שֹׁטֵף. וּבֵית הֵלֵל אֹמְרִין: כְּלֵי נֶתֶר הָרִי הֵן כְּכֵלֵי חֶרֶשׁ לְכָל דְּבַר. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֵעָזָר אֹמֵר: בְּלִשׁוֹן אַחֲרָת. בֵּית שְׁמַאי אֹמְרִים: מִטְּמְאִין בְּכֵלֵי חֶרֶשׁ וּבְכֵלֵי שֹׁטֵף. וּבֵית הֵלֵל אֹמְרִים: הָרִי הֵן כְּכֵלֵי חֶרֶשׁ לְכָל דְּבַר. הַדְּקִין שְׁבַכְלֵי חֶרֶשׁ - יוֹשְׁבֵין שְׁלֵא מְסַמְכִין, שְׁעוֹרָן בְּכַדֵי סִיכַת קֶטֶן עַד לּוּג, לּוּג כְּלַמְטָה הֵימְנוּ. מְלוּג וְעַד סָאָה בְּרַבִּיעִית סָאָה כְּלַמְטָה הֵימְנוּ מְסָאָה, וְעַד סְאִתִּים כַּחֲצֵי לּוּג סְאִתִּים כְּלַמְטָה הֵימְנוּ. מְסָאִתִּים וְעַד שְׁלֹשׁ, וְעַד חֲמֵשׁ סְאִין בְּלוּג, וְחֲמֵשׁ וּלְמַעְלָה כְּלַמְטָה הֵימְנוּ. רַבִּי עֲקִיבָה אֹמֵר: מִלְחָמִיּוֹת וְעַד חֲצַבִּים גְּדוּלִים בְּלוּג. מִכָּאֵן וְאֵילָךְ בְּלוּג. נִשְׁתַּקְעוּ דְּבָרִים וְלֹא נֶאֱמְרוּ. רַבִּי נַחֲמִיָּה וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אֹמְרוּ: חֲצַבִּים גְּדוּלִים. שְׁנֵי לוּגִין. הַפְּכִין הַגְּלִילִין וְהַחֲבִינוֹת שְׁבִיהֶינָה - יֵשׁ לָהֶן קַרְקָרוֹת³ וְאִין לָהֶן דְּפִנּוֹת. הַסִּילּוֹנוֹת⁴ וְהַקְּרָמִיּוֹן שְׁעֵשֶׂה בְהֵן בֵּית קְבוּל מִים, או צְרוּרוֹת טְמְאִין או לּוּלְגִין פְּרוּסָה טְהוּרָה מִגְּפַפְת - הָרִי זו טְמְאָה. הַכֶּסֶף וְהַסְּפֶסֶל וְכָל מִדְרָס כְּלֵי חֶרֶס - טְהוּרִין. רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר: טְמְאִים. לְגִין פְּרוּצָה - טְהוּרָה. מִגְּפַפְת - טְמְאָה. מִשְׁפָּךְ שֶׁל מַתְּכָת, בֵּין שֶׁל בְּעַלֵי בְתִים וּבֵין שֶׁל

רוֹכְלִין וּמְגוּפַת הַיּוֹצְרִין, אֵת שֶׁהוּא פּוֹתַח בָּהּ - טְהוּרָה, וְשֶׁהוּא גּוֹמֵר בָּהּ - טְמְאָה. וְרַבִּי נַחֲמִיָּה אֹמֵר: חִלּוֹף הַדְּבָרִים. וְשֶׁל עֵץ וְשֶׁל עֶצֶם וְשֶׁל זְכוּכִית שֶׁל בְּעַלֵי בְתִים - טְהוּר, וְשֶׁל רוֹכְלִין - טְמָא, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּשֶׁל מִדָּה; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתִירָה. וְרַבִּי עֲקִיבָה אֹמֵר: מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְטָה עַל צִדוֹ וּמְרִיחַ בּוֹ לְלוֹקַח. כִּסּוּי כַּדֵי יִין וְכַדֵי שְׁמֵן וְכִסּוּי חֲבִיטוֹת וְנִיּוֹת שֶׁמִּשְׁתַּמֵּשׁ בְּהֵן עֲרָאֵי וּמִשְׁלִיכֵן - טְהוּרִין. וְאִם הִתְקִינוּ לְתַשְׁמִישׁ - טְמְאִין. כִּסּוּי אֶלְפָס, בְּזִמְן שְׁנֹקוּב וְיֵשׁ לוֹ חֲדוּד - טְהוּר, וְאִין לוֹ חֲדוּד - טְמָא, מִפְּנֵי שֶׁמִּסְנַנְתָּ לְתוֹכוֹ אֵת הַיָּרֵק. רַבִּי אֱלֵעָזָר בְּרַבִּי צְדוּק אֹמֵר: מִפְּנֵי שֶׁהוֹפְכָה עָלָיו אֵת הַרוֹקְמָה⁵. זֶה הַכֶּלֶל: כָּל הַמְּשַׁמֵּשׁ כִּפּוּי בְּכֵלֵי חֶרֶס - טְהוּר.

ב. גִּסְטְרָא שְׁנִסְדָּקָה בְּכַבְשָׁן, כִּיצַד מְשַׁעְרִין אוֹתָהּ? אִם הָיָה שְׁבָרִיָּה שְׁוִין וְתוֹכָה מְאָדִים, בְּיָדוּעַ שְׁעַד שְׁלֵא נִגְמְרָה מְלֹאכְתָּה נִסְדָּקָה. בֵּית תַּבְּלִין שֶׁל עֵץ הָעֵשׂוֹי מְגוּרוֹת מְגוּרוֹת, וְאִין לוֹ לִזְבוֹ נְטֵמָא אַחַד מִהֵן בְּמִשְׁקָה - הוּא טְמָא וְחִבְרוֹ טְהוּר. וּבִשְׂרָץ - כָּלוּ טְמָא. הָרַחֵב שְׁלוֹ - רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר מִשֵּׁם רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי: חוֹלְקִין אֵת עֲבִיו. הַמְּשַׁמֵּשׁ אֵת הַטְּמָא - טְמָא. וְהַמְּשַׁמֵּשׁ אֵת הַטְּהוּר - טְהוּר. גִּסְטְרָא - שְׁעוּרָה כְּמוֹצֵיא מִשְׁקָה. נִפְלוּ מִשְׁקִין - נִדּוּן כַּפְּחוּרִים. קָבְעוּ בְּמִסְמַר - חִבּוּר לְטְמָאָה וְלַהֲזָאָה. תַּקְעוּ - חִבּוּר לְטְמָאָה וְאִין חִבּוּר לַהֲזָאָה. נוֹטֵל וְנוֹתֵן - אִין חִבּוּר לֹא לְטְמָאָה וְלֹא לַהֲזָאָה.

ג. מִסְרַק שֶׁל צְרַצוּר⁶, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אֹמֵר: אִין מְטֵמָא בְּאוּרִי. וְחֲכָמִים אֹמְרִים: מְטֵמָא בְּאוּרִי. הָעֵשׂוֹי לְכַךְ וּלְכַךְ, כְּגוֹן הַכְּפָכָב,

הַמִּשְׁנִיּוֹת לְרַמְבַּ"ם): 'הַיָּרֵקוֹת לְאַסֵּר שְׁנִתְבַּשְׁלוּ וְדְבוּקִים זֶה בְּזֶה וְנִעֲשִׂים גּוֹף אֶחָד, נִקְרָאִים רִוּנָקִי'.

⁶ צְרַצוּר - הוּא כְּלֵי חֶרֶס שְׁעוֹשִׂים עַל פִּי כִסּוּי שֵׁיטֵשׁ בּוֹ נִקְבִים קִטְנִים כְּעִין כְּבֵרָה, כְּדִי שִׁיכְנֵס עַל יְדֵי הַנְּקָבִים אוּרִי לְתוֹךְ הַכֶּלִי וְלֹא יִתְעַפְּשׂוּ הַמִּים, וְהַמְעַרָה מִמֵּנּוּ מִים, הַמִּים

³ שׁוּלֵי הַכֶּלִי.
⁴ צְרוּרוֹת.

⁵ בְּמִשְׁנִיּוֹת פְּלִים (פְּרָק ב, מִשְׁנָה ה) הַגְּרָסָה הִיא: 'הַרוֹנְקִי'. וּפְרָשׁ רַבִּי עוּבָדָה בְּרִטְנוּרָא (וְכַן בְּפְרוּשׁ

אינו חבור. הטבילה - אינה חוצצת עליו. כשות שלקטן - הרי זה אינו חבור. הטבילין, צואה שעל הכסא - אינה חוצצת עליו. האבר והבשר המדלדלין באדם - הרי אלו אינן חבור. טבל - אין חוצצין עליו.

ב. הזפת, חבור בכלי מתכות בדבר הראוי לה, אבל דבר שאין ראוי לה - הרי זה אין חבור. הטבילו - הרי זה חוצצת. כיצד? קתון הנקב ועשאו בזפת - הרי זו אינו חבור. הטבילו - הרי זו חוצצת עליו. אבל חבית שנקבה ועשאו בבעץ, ובקנטרין, ובגפרית, ובזפת, ובסיד, ובגפסית - חבור, ושאר כל הדברים - אינו חבור. ורבי עקיבה מטמא בשל עץ, מפני שהוא מינו.

ג. ערכה גדולה של חרס, אף על פי שבאה במדה - טמאה. נפחתה - במוציא זיתים, אף על פי שהוא מטה על צדה ולש בה - טהורה, שמתחלה לא לכך נעשית.

ד. המביא ארניות, ותנורין, וספלים, וכלי חרש - מחוצה לארץ לארץ, עד שלא הוסקו - טמאין משום ארץ העמים, וטהורין משום כלי חרש. הוסקו - טמאין משום כלי חרש וטהורין משום ארץ העמים, נמצאת אומר: בשעת שהן טמאין משום ארץ העמים - טהורים משום כלי חרש, ובשעת שהם טמאים משום כלי חרש - טהורים משום ארץ העמים. הביא עפר ממקום הטמאה ונבלו במקום הטהרה, או ממקום הטהרה ונבלו במקום הטמאה - טמא. נבלו על גבי הסלע, אפלו במקום הטהרה - טמא. הלבן

והאלפס, והקדרה - מטילין אותו לחמר, להכניס ולהוציא טמאה לאחרים ככונס משקה, אבל הוא עצמו - אין טהור אלא במוציא זיתים בלבד. נכלי זין - שעורן במשקין. ורבי שמעון אומר: בזרעונין. נכלי שמן - שעורן במשקין. ורבי שמעון אומר: בזרעונין. גסטרוא שעורה במוציא משקה. הפתיקה⁷ - הרי זה טהור. הפכין הגלילין שמולכין בהן שמן למרחץ. והצרצורין⁸, והשקודין⁹, עד שלא הוסקו - טהורין. ומשהוסקו - טמאין. הוסקו והן נאין - טמאין. חרש שפרש מן החביות ומן הקדרה. אם מקבל כשעור - טמא. אם לאו - טהור. נקב ועשאו בזפת - טהור. שכלי חרש שטהר שעה אחת - אין לו טמאה לעולם.

מסכת כלים קמא פרק שלישי

א. הביא שברי כלי חרס ודבקן זה לזה ועשאן תנור, ועשה להן טפלה בין מבפנים ובין מבחוץ, והסיקו, אף על פי שאין בכל אחד ואחד כשעור - כלן מטמאין במגע ובאור. הקנונים הגדולים שטפלום ביבולות ובאדמה - הרי אלו הן חבור. הטבילין - הרי זו חוצצת עליו. חרש שטפלו להיות מבשל - הרי זה אינו חבור. היקרין שטפלן להיות זופת בהן - הרי אלו חבור. מודים חכמים לרבי מאיר ולרבי שמעון במחם שטפלו עד מקום שהאור שולט בו - שהוא חבור, ועד מקום שאין האור שולט בו - שאין חבור. הטבילה - אין חוצץ עליו. בהדוק הקרויה הכריאה - הרי זה חבור. הטבילה - הרי זה

שהוא כלי העשוי לזרק מים לגנה ואינו בית קבול, לכן אינו מקבל טמאה.

⁸ כלי שמשקים בו שדות ויש בו נקבים רבים, והמים שוטפים על ידם את השדות כמו גשם.

⁹ היו להם כלים שהיו נעשים לפי הצרך במהירות ובזריזות (ולכן שמם 'שקודין', מפני שהיו עושים אותם בקימה ובמהירות), מבלי שיצטרף אותם צרוף גמור בכבשן, אלא בהסקה או בחצי הסקה.

נשפכים על ידי הנקבים הצרים. וסביב פסו זה בולטים שנים כשני המסרק לני.

⁷ בגרסת הספרים כתוב "העתיקה". והביא בחזון וחקאל את מה שגרס הגר"א בבאורו, "העתיקה של כלי". ופרש החזון וחקאל: העתק של כלי שעושים לראוה. אבל בגרסת הגר"א גרס "הפתיקה", וכן גרס ב'חסדי דוד', ובאר שם, שהוא מלשון פותקין את הגנה,

מְשִׁיזְרֵפוּ בְּכַבְשָׁן. צָרְפָן, אֶפְלוּ בְּגֵפֶת - טְמֵאָה, וְאִינוּ חוֹשֵׁשׁ שְׂמֵא מְצֵה מִשְׁקִין, וּמִשֵּׁם רְשׁוֹת עִם הָאָרֶץ אֵין חוֹשֵׁשׁ לָהֶן, וְחִבְרָתָהּ, אֶפְלוּ בָא לְאַחַר שְׁלֹשָׁה יָמִים וְנוֹטֵל.

ז. גִּלְהָ חִפְאִין וּמְצֵא אֲבָק עַל גְּבִי כָלִם - הָרִי זו נוֹטֵל. נוֹטֵל אֶחָד מֵהֶן בְּרִשׁוֹת בְּעַם הָאָרֶץ, מְקוֹם שְׂמִשְׁקֵעִין אֶת הַנְּאוֹת, בְּטִיט הַלְבָן, וְהַחֵבֵר עוֹמֵד עַל שְׁקוּעוֹ, וְעַם הָאָרֶץ עוֹמֵד עַל הָעֲמוּד - אִינוּ טְמֵא אֲלֵא אוֹתוֹ עוֹמֵד בְּלִבּוֹ. חֵבֵר עוֹמֵד מִלְּמַעְלָה וְעַם הָאָרֶץ עוֹמֵד מִלְּמַטָּה וְשׁוֹלָה וְנוֹתֵן לוֹ, וְעַם הָאָרֶץ נֹאמֵן לוֹמֵר: "לֹא טְמֵאֲתִי", מִפְּנֵי שֶׁהוּא בְּחֻקֵּת הַמְּשִׁתְּמֵר.

מִסְכַּת כָּלִים קָמָא פָּרָק רְבִיעִי

א. תְּנַוֵּר שֶׁל לְבָנוֹת, תְּחַלְתּוּ בְּכָל שֶׁהוּא, וּשְׂרִירֵי בְּרָבוּ, שְׂרִבֵּי מְאִיר אוֹמֵר: תְּחַלְתּוּ אֲרַבְעָה וּשְׂרִירֵי אֲרַבְעָה. תְּנַוֵּר, מְאִימְתִי מְקַבֵּל טְמֵאָה? מִשְׁהוֹסֵק כְּדֵי לְאֹפוֹת בּוֹ סִפְגָּנִין. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: רוֹאִין אֶת הָעֲצִים שֶׁהוֹסֵק בָּהֶן, כְּאֵלוֹ הוֹסֵקוּ לְאַחַר רִדְיַת הַפֶּת. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר מִשֵּׁם רַבִּי יוֹחָנָן: טְפִילַת הַתְּנַוֵּר, עַד כַּמָּה חֲבוּר לְתַנּוּר? עַד כְּדֵי צֶרֶף! וְכַמָּה הוּא צֶרֶף? בְּתַנּוּר - טֶפֶח, וּבְכִיּוּרָה שְׁלֹשׁ אֲצָבָעוֹת.

ב. שְׁלֹשׁ אֲבָנִים שֶׁחִבְרָן זו לְזוֹ, וְעִשָּׂאן תְּנַוֵּר וְעִשָּׂה לָהֶן טְפִלָּה, בֵּין מִבְּפָנִים וּבֵין בְּחוּץ - מְטַמְּאוֹת בְּמַגֵּעַ וּבְאֹוִיר; דְּבָרֵי רַבִּי מְאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מִבְּפָנִים מְטַמְּאוֹת בְּמַגֵּעַ וּבְאֹוִיר, וּמִבְּחוּץ מְטַמְּאוֹת בְּמַגֵּעַ וְאֵין לְזוֹ - מְטַמְּאוֹת בְּאֹוִיר. חִבְרָן זו לְזוֹ וְלֹא חִבְרָן לְתַנּוּר - הָרִי הֵן כִּיּוּרָה. חִפֵּר בְּאָרֶץ וְעִשָּׂה לָהֶן טִיּוּרָה - טְהוּרָה, וְטִרִית כִּיּוּרָה - טְהוּרָה.

ק ד, ג. תְּנַוֵּר שֶׁהִסִּיקוּ לִהְיוֹת צוֹלָה בּוֹ - טְמֵא. לִהְיוֹת טוֹמֵן בּוֹ אוֹנִין שֶׁל פֶּשֶׁתָן - טְהוּר שְׂאִינוּ עוֹשֵׂה מְלֹאכָה בְּגוֹפּוֹ. תְּנַוֵּר שֶׁהִסִּיקוּ עַד שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלֹאכָתוֹ; רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: טְהוּר. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: זֶה הָיָה מַעֲשֵׂה בְּתַנּוּרֵי כֶּפֶר סִינְאָה, וְהָיָה רַבֵּן גַּמְלִיאֵל

לְבָנִים בְּבֵית הַפָּרֶס בְּמְקוֹם הַטְּמֵאָה - טְמֵא. בְּמְקוֹם הַטְּהוּרָה - טְהוּר. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אֶפְלוּ לְבָנָה מְבֵית הַפָּרֶס מְמְקוֹם הַטְּמֵאָה - טְהוּר. שְׁלֹא אָמְרוּ אֲלֵא גוֹשׁ כְּבָרִיתוֹ. חֻזְקַת חֲרִסִין הַנִּמְצָאִין בְּכָל מְקוֹם - טְהוּרִין, חוּץ מִן הַנִּמְצָאִין בְּבֵית הַיּוֹצֵר, מִפְּנֵי שֶׁרַבֵּן מִן הַגִּסְטְרָאוֹת. חֲרֵשׁ שֶׁפָּרֵשׁ מִדְּפִנָּה שֶׁל חֲבִית, וּמִן דְּפִנָּה שֶׁל קֶדְרָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֲלֵעָזָר אוֹמֵר מִשֵּׁם רַבִּי מְאִיר, וְכֵן הָיָה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר כְּדִבְרֵיו: כְּדֶרֶךְ קְבֻלָּתָהּ - טְמֵאָה. שְׁלֹא כְּדֶרֶךְ קְבֻלָּתָהּ - טְהוּרָה. נוֹטֵלָה הָאֵזוּב וְנִשְׁבֵּר הַחֲדוּד; רַבִּי יְהוּדָה מְטַמֵּא, וְחֻכְמִים מְטַהְרִין, שְׁכָלֵי שְׁטֵהָר שְׁעָה אַחַת - אֵין לוֹ טְמֵאָה לְעוֹלָם.

ה. חֲבִית שֶׁנִּפְחָתָהּ וּמְקַבֵּל עַל דְּפִנָּה, אוֹ שֶׁנִּחְלָקָה כְּמִין שְׁתֵּי עֲרֻבוֹת. רַבִּי יְהוּדָה מְטַהֵר וְחֻכְמִים מְטַמְּאִין, שֶׁמִּתְחַלְהָ לְכָף נִעֲשִׂית, לִהְיוֹת מְטָה עַל צְדָה וּמוֹצִיא מֵה שְׁבִתּוֹכוֹ לְצֶדֶדִין, וְאִם הִיָּתָה גִסְטְרָא - הָרִי זו טְהוּרָה, שְׁלֹא אָמְרוּ שִׁירִין לְשִׁירִין אֲלֵא שִׁירִין לְכָלִים. אִיזוֹ הִיא גִסְטְרָא? כָּל שֶׁנִּסְדָּקִים אֲזוּנִיה, וְאֶפְלוּ אַחַת מֵהֶן נִסְדָּקָה לְמִטָּה מְאֻזְנִיה, אֵף עַל פִּי שְׂאֻזְנִיה קִימּוֹת - הָרִי זו כְּגִיֶסְטְרָא. וְאִם מִתְחַלְהָ עֲשָׂאָה יָד שֶׁל אֲזוּנִים - נִדּוּנָת כְּחִבִית, הִיָּתָה מְטָה עַל צְדָה כְּמִין קְתֻדְרָא הוּא הַדְּבָר כָּל הַמִּתְקַבֵּל עִמָּה, מִים בְּשַׁעָה שֶׁהוּא מְעָרָה מִשְׁקִין לְתוֹכָהּ - מְטַמֵּא בְּמַגֵּעַ וּבְאֹוִיר, כָּל שֶׁאֵין מְקַבֵּל עִמָּה מִים בְּשַׁעָה שֶׁמְעָרָה מִשְׁקִין לְתוֹכָהּ - מְטַמֵּא בְּמַגֵּעַ, וְאֵין מְטַמֵּא בְּאֹוִיר.

ו. שׁוּלֵי הַקְּרָפָאוֹת וְשׁוּלֵי הַקְּסוּם הַצִּדּוּנִים, וְכָלֵי חֲרֵשׁ שֶׁשׁוּלָיו חֲדִים וְכִדְבָרֵי רַבִּי נֶתָן. הַקּוֹז וְהַקּוֹד הַבְּבָלִי שֶׁנִּסְדָּקוּ מִלְּמַעְלָה וּמְקַבְּלִין כְּשַׁעוֹר מִלְּמַטָּה, אֵף עַל פִּי שְׂאֵינָן יְכוּלִין לִישֵׁב שְׁלֹא מִסְמְכִין טְמֵאִין, שְׁלִכְךָ נִעֲשׂוּ מִתְחַלְתָן. שׁוּלֵי כָלֵי עֲצִים וְכָלֵי זְכוּכִית וְכָלֵי עֲצִים, קָרְטִיסִין שֶׁפֶן וְעִשָּׂאן וּמְקַבְּלִין כָּל שֶׁהֵן - טְמֵאִין. הָיָה שׁוֹת, מִן הַשְּׁפָה הַפְּנִימִית וְלִפְנֵים הַיְמָנָה וְלַחוּץ - טְהוּרָה. כָּלֵי חֲרֵשׁ מְקַבְּלִין טְמֵאָה מִשְׁתַּגְּמֵר מְלֹאכָתָן; דְּבָרֵי רַבִּי מְאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר:

מַטְמָא וְחַכְמִים מְטַהְרִין. מַפְנֵי מַה מוֹסֵף תְּנוּרָה שֶׁל נְחֹתוּמִין טָמֵא? מַפְנֵי שֶׁהוּא סוֹמֵךְ עָלָיו שֶׁפּוֹד שֶׁל צָלִי. וְרַבֵּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מַפְנֵי שֶׁהוּא תוֹלֵה, יוֹרֵד בְּשֶׁפּוֹד וְנוֹתְנָה עָלָיו. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר מִשֵּׁם רַבִּי יוֹחָנָן הַסַּנְדְּלָר: מוֹסֵף תְּנוּרָה - טַפַּח, מוֹסֵף יוֹרֵה שֶׁל שׁוֹלְקֵי זֵיתִים - טַפְּחִים, וְאִינוּ מַטְמָא בְּאוֹיֵר אֲלֵא כְּנֶגֶד הַמוֹסֵף. וּמַאימְתִי הוּא מַטְמָא? מִשִּׁיתְחִיל לְשׁוֹלְקוֹ.

ד. תְּנוּרָה הַנֶּתֶן בּוֹ עֵפֶר עַד חֲצִי, מַעֲפֵר וְלִמְטָה - מַטְמָא בְּמַגֵּעַ, מַעֲפֵר וְלִמְעָלָה - מַטְמָא בְּאוֹיֵר; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחַכְמִים אוֹמְרִים: אֵין חוֹלְקִין כְּלֵי חָרָס אֲלֵא כְּלֵה מַטְמָא בְּאוֹיֵר. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: מַעֲפֵר וְלִמְטָה מַטְמָא בְּמַגֵּעַ, מַעֲפֵר וְלִמְעָלָה מַטְמָא בְּאוֹיֵר; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחַכְמִים אוֹמְרִים: אֵין חוֹלְקִין, אֲלֵא כְּלֵה מַטְמָא בְּמַגֵּעַ וּבְאוֹיֵר. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: בְּמָה דְּבָרִים אָמוּרִים? בְּזִמְן שֶׁנֶּתֶן בּוֹ עֵפֶר, וְאַחַר כֵּךְ הִסִּיקוּ. אֲבָל הִסִּיקוּ וְאַחַר כֵּךְ נֶתֶן בּוֹ עֵפֶר - כְּלוּ מַטְמָא בְּמַגֵּעַ וּבְאוֹיֵר. וּמוֹדָה רַבִּי יְהוּדָה לְחַכְמִים: בְּתְנוּרָה שֶׁנֶּתְנָה עַל פִּי הַבוּר, אוֹ עַל פִּי הַדּוֹת וְנֶתֶן שֵׁם אֲבָן וּמְרַחוּ בְּטִיט מִן הַצְּדָדִין, שֶׁהוּא טָמֵא, וְחַכְמִים אוֹמְרִים: בֵּין כֵּךְ וּבֵין כֵּךְ טָמֵא.

ה. תְּנוּרָה שֶׁחֲצָצוּ לְשָׁנִים, וְהִסַּק אֶחָד מֵהֶן וְנִטְמָא, הוּא טָמֵא וְחִבְרוּ טְהוֹר. בְּשֶׁרֶץ - כְּלוּ טָמֵא. וְהַעֲבִי שְׁבִינֵיהֶן - כְּלוּ טָמֵא. הוֹסִיקוּ שְׁנֵיהֶן וְנִטְמָא אֶחָד מֵהֶן, רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר מִשֵּׁם רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן גּוּרִי: חוֹלְקִין אֶת עֵבִי. הַמְשַׁמֵּשׁ אֶת הַטָּמֵא - טָמֵא. וְהַמְשַׁמֵּשׁ אֶת הַטְּהוֹר - טְהוֹר. בְּמָה דְּבָרִים אָמוּרִים? בְּזִמְן שֶׁחֲצָצוּ וְאַחַר כֵּךְ הִסִּיקוּ, אֲבָל הִסִּיקוּ וְאַחַר כֵּךְ חֲצָצוּ - מַטְמָא בְּמַגֵּעַ וּבְאוֹיֵר. נִטְמָא אֶחָד מֵהֶן בְּמַשְׁקָה - הֵרִי חִבְרוּ טְהוֹר.

ו. תְּנוּרָה שֶׁנֶּחֱלַק לְשָׁנִים, וְאֶפְלוּ כָּל שֶׁהוּא, וְאֶפְלוּ מִבֵּית הָאָמֶן - טָמֵא לְפִי שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְכוֹן.

ז. תְּנוּרָה שֶׁל סְדָקִין שֶׁנֶּתֶן הַסְּדָק כְּלָפֵי הַזּוּיָת, וּמְרַחוּ בְּטִיט מִן הַצְּדָדִין, רַבִּי נֶתֶן מַטְמָא,

מַפְנֵי שְׁזוּיָת מִחִבְרָתוֹ. וְחַכְמִים מְטַהְרִין. דָּף שֶׁל תְּנוּרָה שֶׁנֶּתְנָה בְּזוּיָת לְהִיּוֹת אוֹפֵה בּוֹ - טְהוֹר. וְאִם יֵשׁ בּוֹ רֶבֶת תְּנוּרָה - טָמֵא. תְּנוּרָה שֶׁל סְדָקִין שֶׁעָשָׂה טְפִלָּה לְכָל אֶחָד וְאֶחָד, וּמְקוֹם הַסְּדָקִים מְגֻלָּה - טָמֵא. נֶתֶן חוֹל לְצְרוּרוֹת - טְהוֹר. כְּפָרֶץ טִיט עַל גְּבֵי הַסְּדָק - טָמֵא. חֶרֶשׁ עַל גְּבֵי סְדָק - טְהוֹר. מְרַחוּ בְּטִיט מִלְּמַעְלָה, אוֹ שֶׁעָשָׂה לוֹ מְעָלָה מִבַּחוּץ - טָמֵא. מַפְנֵי שֶׁהַטְּפִלָּה עוֹשֶׂה אֶת כְּלוּ אֶחָד. נֶתֶן עָלָיו טִיט חֲרִסִּית אֲדָמָה, סִיד וְגַפְסִית, אֶפְּלוּ כָּל שֶׁהוּא, וְאֶפְּלוּ מִבֵּית הָאָמֶן - טָמֵא. זָפֶת וְגַפְרִית, שֶׁעוֹה וּשְׁמָרִים, בְּצֶק וּגְלָלִין. וְכֵן דְּבַר שְׂאֵין עוֹשִׂין בּוֹ תְּנוּרִים - טְהוֹר. כְּלוּ שֶׁל דְּבַר: כָּל דְּבַר שְׂאֵין עוֹשִׂין בּוֹ תְּנוּרִים - אֵין מִחִבֵּר אֶת הַסְּדָקִין.

ח. תְּנוּרָה שֶׁבָּא מִחִתָּךְ מִבֵּית הָאָמֶן, עָשָׂה לְמוֹדֵין וְנֶתֶן עָלָיו - טְהוֹר. מְרַחוּ בְּטִיט טָמֵא - נִטְמָא. סִלַּק אֶת הַלְּמוֹדֵין - טְהוֹר. הַחֲזִירִין לוֹ - טְהוֹר. מְרַחוּ בְּטִיט - מְקַבֵּל טָמְאָה, וְאֵין צָרִיךְ לְהִסִּיקוֹ, שֶׁכֵּבֵר הִסַּק מִשִּׁיִּסְקָנוּ כְּדִי לְאַפּוֹת בּוֹ סַפְגִּינִין. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן מַטְמָא מִיָּד. תְּנוּרָה שֶׁל חֲלוּנוֹת, שְׁכָל אַחַת וְאַחַת פְּחוּתָה מְאַרְבְּעָה טַפְּחִים, וְהֵיטָה בְּהֵן אַחַת שֵׁישׁ בֵּה אַרְבְּעָה טַפְּחִים - הִיא מַטְמָאָה בְּמַגֵּעַ וּבְאוֹיֵר, וְהִשְׁאָר מַטְמָאוֹת בְּמַגֵּעַ וְאֵין מַטְמָאוֹת בְּאוֹיֵר. תְּנוּרָה שֶׁל חֲלִיּוֹת שְׁכָל אַחַת וְאַחַת פְּחוּתָה מְאַרְבְּעָה טַפְּחִים, וְהֵיטָה בְּהֵן אַחַת שֵׁישׁ בֵּה אַחַת שֵׁישׁ בֵּה אַרְבְּעָה טַפְּחִים, הִיא מַטְמָאָה בְּמַגֵּעַ וּבְאוֹיֵר, וְהִשְׁאָר מַטְמָאוֹת בְּמַגֵּעַ וְאֵין מַטְמָאוֹת בְּאוֹיֵר. תְּנוּרָה שֶׁל חֲלִיּוֹת שְׁכָל אַחַת וְאַחַת פְּחוּתָה מְאַרְבְּעָה טַפְּחִים, וְהֵיטָה בְּהֵן אַחַת שֵׁישׁ בֵּה אַרְבְּעָה טַפְּחִים, הִיא מַטְמָא בְּמַגֵּעַ, וְאֵין מַטְמָא בְּאוֹיֵר וְהִשְׁאָר טְהוֹר. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: הַרוּצָה לְעִשׂוֹת לוֹ תְּנוּרָה בְּטְהָרָה - מִבֵּיא תְּנוּרָה שֶׁל סְדָקִים, וּמִבֵּיא תְּנוּרָה שֶׁל חֶרֶשׁ וּמִלְבִּישׁוּ מִבַּחוּץ, וְנוֹתֵן חוֹל אוֹ צְרוּרוֹת בִּינְתִים, וְאָף עַל פִּי שֶׁעָשָׂה טְפִלָּה לְחִיצוֹן - טְהוֹר. פִּיטִים שֶׁקִּירוּ לוֹ וְעִשְׂאוֹ תְּנוּרָה וְעָשָׂה לוֹ טְפִלָּה מִבַּחוּץ, אָף עַל פִּי שֶׁמְקַבֵּל טָמְאָה עַל דְּפְנוֹתָיו כְּשַׁעוֹר - טְהוֹר.

ט. תְּנוּרָה, מַאימְתִי טָמֵא? מִשִּׁיִּסְקָנוּ כְּדִי לְאַפּוֹת בּוֹ סַפְגִּינִין. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן מַטְמָא מִיָּד. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר מִשֵּׁם רַבִּי שִׁלָּא: הִטִּיחוּ בְּטְהָרָה וְנִטְמָא, מַאימְתִי

טְהַרְתּוּ? אָמַר רַבִּי חֵלְפָתָא אִישׁ כֶּפֶר חֲנִינְיָ:
שְׂאֵלְתִי אֶת שְׁמֵעוֹן בֶּן חֲנִינְיָ שֶׁשָּׂאֵל אֶת בְּנֵי
שֶׁל רַבִּי חֲנִינְיָ בֶּן תְּרַדְיִין, וְאָמַר מְשִׁיטֵי עֲנֵנוּ
מִמְקוֹמוֹ. וּבִתּוֹ אוֹמְרֵת: מְשִׁיפְשֻׁטוֹ אֶת
חֵלְקוֹ, כְּשֶׁנֶּאֱמָרוּ דְבָרִים לִפְנֵי רַבִּי יְהוּדָה בֶּן
בְּבָא, אָמַר: יִפֶּה אֲמָרָה בִּתּוֹ מֵהוּא.

י. תנור של מתכת שעשה לו טפלה, ועשה
לו מוסף, וחלקו לשנים ונטמא אחד מהן
באור - הוא טמא וחברו טהור. נגע בו
השרץ מתוכו - הוא מטמא במגע ובאור,
וחברו מטמא במגע ובאור. וטפלה טהורין.
נגע בו השרץ מאחוריו - כלו מטמא מגע
אחד ופוסל אחד. נגע בו פזית מן המת
מאחוריו - כלו מטמא מגע שנים ופוסל אחד,
ואורו מטמא אוכלין ומשקין וידים, מפני
שנעשה אב הטמאה ומטמא את גופו דברי
רבי. רבי ישמעאל ברבי יוסי אומר משם
אביו: אינו מטמא אוכלין ומשקין וידים,
שאין כלי חרש מטמא מאחוריו. נקב, נפגם
נסדק ועשאו בטיט, אפלו כל שהוא טמא,
נפל השרץ לאורו - כלו מטמא במגע
ובאור. נפל לתוכו שלא באהל - כלו מטמא
אוכלין ומשקין וידים, בין מתוכו ובין
מאחוריו. כללו של דבר: שהוא טמא משום
כלי חרש נדון משום כלי חרש משום כלי
מתכות - נדון משום כלי מתכות. מרחו
בטיט בין מבחוץ בין מבפנים - טהור. רבי
יהודה אומר: מבפנים, אם להטיחו בפני
עצמו - טהור. ואם לאו - טמא, בין כך ובין
כך - טמא משום כלי מתכת. כירה של
מתכת שעשה לה מגור, ועשו לה פטפוטים
- טהורה. מרח בטיט, בין מבפנים ובין
מבחוץ - טהורה. רבי יהודה אומר:
מבפנים, אם יכול להטיחו לעמד בפני עצמו
- טהורה, ואם לאו - טמאה משום כלי
מתכות.

ומודה רבי יהודה, שאם נתנו על גבי האבן,
וחברן לה - שהיא טמאה, מפני שהאבן
מחברתן.

ב. שלש אבנים שחברן זו לזו, ולא חברן
בקרקע, חברן בקרקע ולא חברן זו לזו -
טמאות. ורבי יהודה מטהר, עד שיחברם זו
בזו בקרקע, וכמה היא חברן בטיט? כל
שהוא.

ג. שתי אבנים גדולות, שתי חליות של
עמוד, שהתקינן להיות שופת עליהן יורה
גדולה, או מיחס גדול - אינו טמא אלא צרף,
וכמה הוא צרף? מקום שפיתה טפח שתי
חביות, שני הלפסין ושתי קדרות כירה,
ונטמא ביניהן - מטמא במגע ובאור, ותוכן
טהור, והעבי שביניהן חולקין המשמש את
הטמא - טמא, והמשמש את הטהור -
טהור. רבי יהודה אומר: עליו ועל היין, אם
נטל הכתל והיין עומד בפני עצמו - טהור.
ואם לאו - טמא.

ד. כירה שנותנה על גבי הטיף של אבן -
אינו טמא אלא צרף. וכמה הוא צרף? רבי
שמעון בן גמליאל אומר משם רבי יהודה:
צרף שלש אצבעות. רבי נתן אומר: אם
נטלת כירה והטיף עולה עמה - חבור. ואם
לאו - אינו חבור. רבי אלעזר ברבי שמעון
אומר: אם מטה את הטיף וכירה עומדת -
הרי זה חבור, ואם לאו - אין חבור.

ה. הקלתות של בעלי בתים שנפחתה - הרי
זו טהורה. וכמה היא שעורה? בפזור גחלין.
חצר הבירה; רבי שמעון אומר: נטמאת
הבירה - נטמאת החצר. נטמאת החצר - לא
נטמאת הבירה. ואם היתה חלקה - טהורה.
רבי יהודה אומר: נטלת כאחד - טמאה. אם
לאו - טהורה.

ו. בית הבד ובית הטבילים, ובית הגר הבנויים
בבירה - תוכן נדון כאחורי כירה. בית
היוצא מן הבירה עד שלש אצבעות - טמא,
פחות מכך - טהור. דברי רבי מאיר. ורבי
שמעון מטהר. כסאו שעשאו דכין, אף על
פי שמשתמש בו - טהור. היה טמא ועשאו

מִסְכַּת בָּלִים קָמָא פֶּרֶק חֲמִישִׁי

א. שלשה מסמרים, שלש יתדות, שלשה
פטפוטים שנתן בארץ, וחברן בטיט להיות
שופת עליהן את הקדרה - טמאה. ורבי
יהודה מטהר עד שיחברם זה לזה בטיט.

דְּכִין - טָמֵא, עַד שִׁיקְבְּעוּנוּ בְּמִסְמָר. דְּכִין שֶׁל
מִתְכַּת שֶׁל בְּעָלֵי בְּתִים, אָף עַל פִּי שֶׁהֵטִיט
שׁוֹקֵעַ בּוֹ - טְהוֹר. עֲשֵׂה לּוֹ פְּטוּטִים - טָמֵא.
כְּנֹרֶת שֶׁל חֶבֶן שֶׁל בְּעָלֵי בְּתִים הָעֲשׂוּיָה
כְּכַפִּיפָה, אָף עַל פִּי שֶׁהֵטִיט שׁוֹקֵעַ לְתוֹכָהּ -
טְהוֹרָה, עֲשֵׂה לָהּ פְּטוּטִין טָמְאָה, דְּכִין שֶׁל
אוֹלִירִין אָף עַל פִּי שֶׁעָשָׂה לּוֹ פְּטוּטִין -
טְהוֹר. שְׁלֵא נַעֲשֵׂה אֲלָא לְשִׁמּוֹשׁ עִם הַקְּרָקַע.

ז. אַרְבְּעָה פְּטוּטֵי כִּירָה, שְׁנֹטְלוּ שְׁנַיִם מֵהֶן.
אַלְכֶסוֹן שְׁנַיִם - הַשְּׁנַיִים מִטְּמְאִין בְּמַגָּע
וּבְאֹוִיר, מִפְּנֵי שֶׁהוּא שׁוֹפֵת עָלֶיהֶן אֶת
הָאֶלְפִס וְאֶת הַקְּדֹרָה; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְרַבִּי
שִׁמְעוֹן מְטָהֵר, שֶׁהָיָה רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: כָּל
פְּטוּטֵי כִּירָה - אֵין מִטְּמְאִים בְּמַגָּע.

4	ראשון Sunday	כו 26	Standard Time	עלות השחר _____ 5:18
			6:30 _____ נץ החמה	סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:28
5	שני Monday	כז 27	6:04 _____ סו"ז קר"ש - גר"א	סו"ז תפלה - מג"א _____ 9:31
			9:55 _____ סו"ז תפלה - גר"א	שקיעה _____ 4:49
6	שלישי Tuesday	כח 28	6:01 _____ צה"כ לשיטת ר"ת	בבלי: מנחות פו
			6:01 _____ נ"ך: ירמיה יז-טו	ירושלמי: פאה כד
7	רביעי Wednesday	כט 29	6:00 _____ צה"כ לשיטת ר"ת	עלות השחר _____ 5:19
			6:00 _____ נ"ך: ירמיה טז-יז	סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:29
8	חמישי Thursday	ל 30	6:00 _____ תוספתא: מעילה ג	סו"ז תפלה - מג"א _____ 9:32
			6:32 _____ נץ החמה	שקיעה _____ 4:47
9	ששי Friday	א 1	6:32 _____ נ"ך: ירמיה יח-ט	בבלי: מנחות פז
			6:32 _____ תוספתא: כלים קמא א	ירושלמי: פאה כה
10	שב"ק Shabbos	ב 2	יום כפור קטן	עלות השחר _____ 5:21
			6:33 _____ נץ החמה	סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:30
11	ראש חודש כסליו	ג	6:06 _____ סו"ז קר"ש - גר"א	סו"ז תפלה - מג"א _____ 9:33
			9:57 _____ סו"ז תפלה - גר"א	שקיעה _____ 4:45
12	ב' דראש חודש כסליו	ד	5:58 _____ צה"כ לשיטת ר"ת	בבלי: מנחות פט
			5:58 _____ נ"ך: ירמיה כ-כא	ירושלמי: פאה כז
13	ג' דראש חודש כסליו	ה	תוספתא: כלים קמא ב	עלות השחר _____ 5:22
			Rosh Chodesh Kislev	סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:30
14	ד' דראש חודש כסליו	ו	6:34 _____ נץ החמה	סו"ז תפלה - מג"א _____ 9:33
			6:06 _____ סו"ז קר"ש - גר"א	שקיעה _____ 4:44
15	ה' דראש חודש כסליו	ז	9:57 _____ סו"ז תפלה - גר"א	בבלי: מנחות צ
			5:57 _____ צה"כ לשיטת ר"ת	ירושלמי: פאה כח
16	ו' דראש חודש כסליו	ח	6:36 _____ נץ החמה	עלות השחר _____ 5:24
			6:36 _____ סו"ז קר"ש - גר"א	סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:31
17	ז' דראש חודש כסליו	ט	9:07 _____ סו"ז קר"ש - גר"א	סו"ז תפלה - מג"א _____ 9:34
			9:58 _____ סו"ז תפלה - גר"א	שקיעה _____ 4:43
18	ח' דראש חודש כסליו	י	5:56 _____ צה"כ לשיטת ר"ת	בבלי: מנחות צא
			5:56 _____ נ"ך: ירמיה כד-כה	ירושלמי: פאה כט
19	ט' דראש חודש כסליו	יא	תוספתא: כלים קמא ד	תולדות
			Rosh Chodesh Kislev	עלות השחר _____ 5:25
20	י' דראש חודש כסליו	יב	6:37 _____ נץ החמה	סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:32
			6:37 _____ סו"ז קר"ש - גר"א	סו"ז תפלה - מג"א _____ 9:34
21	יא' דראש חודש כסליו	יג	9:08 _____ סו"ז קר"ש - גר"א	שקיעה _____ 4:42
			9:58 _____ סו"ז תפלה - גר"א	בבלי: מנחות צב
22	יב' דראש חודש כסליו	יד	5:55 _____ צה"כ לשיטת ר"ת	ירושלמי: פאה ל
			5:55 _____ נ"ך: ירמיה כו-כז	
23	יג' דראש חודש כסליו	טו	תוספתא: כלים קמא ה	
			Rosh Chodesh Kislev	

הדלקת הנרות 4:26

Shabbos Ends 5:55 זמן מוצש"ק

צו זיין מקורב צו א צדיק איז גוט פאר'ן מענטש אויף די וועלט און אויף יענע וועלט.
(ספר המדות אות צדיק סימן ג')